



Hallstahammars  
kommun

Årsredovisning

2014



## INNEHÅLL ÅRSREDOVISNING 2014

Kommunstyrelsens ordförande	
Finansiell analys, vår utveckling och jämförelse med andra	1
Samhällsekonomisk utveckling	10
Kommunfullmäktigemålen, verksamhet och ekonomi	14
Välfärdsbokslut	17
Kommunens kvalitet i korthet (KKIK)	23
Miljöredovisning	26
Energieffektiviseringar	28
Kommunövergripande utvecklingsområden	30
Medarbetare	39
Internkontroll	46
Sammanställd redovisning	49
Driftredovisning, inklusive nämndöversikt	57
Verksamheten 2014	59
Framtiden verksamheterna	73
Sammanfattande investeringsredovisning	82
Resultaträkning	84
Noter resultaträkning	85
Kassaflödesrapport	87
Balansräkning	88
Noter balansräkning	89
Pensionskostnader och förvaltning	94
Sammanställd redovisning	95
Redovisningsprincip	97
Förslag till beslut	100





## KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

**Kommunen fortsätter att växa och vi kan glädjande konstatera att vi vid årsskiftet 2014/2015 är 15596 personer bosatta i Hallstahammars kommun.**

Befolkningsökningen har lett till att det är mycket svårt att få tag på bostäder i Hallstahammar, Kolbäck och Strömsholm. Lokala mäklare beskriver att efterfrågan på bostäder är mycket större än utbudet och att det är många intressenter på varje objekt. Att det är svårt att få tag på bostäder får nu också genomslag **på ökningstakten av invånarantalet som 2014 slutade på 72 personer** vilket är en lite lägre nivå än de senaste åren.

**För att möta den akuta bostadsbristen** har Hallstahem beslutat att bygga nya flerbostadshus. Under 2014 har ett intensivt arbete pågått för att ta fram **en ny detaljplan för Eldsbodatomen som nu möjliggör byggnation av 3 nya hus med 36 lägenheter**. Privata aktörer börjar också visa sitt intresse och ett företag har reserverat 4 tomter på Trollebo för uppförande av fyra hus med fyra lägenheter vardera vilket är väldigt positivt.

Tyvärr går försäljningen av tomter fortfarande lite trögt. Glädjande är att den privata märkägaren för **Sjöhaga/ Utnäslöt har sålt slut på sina tomter i Strömsholm.**

**Kollektivtrafiksresandet har fortsatt att öka** och linje 511 Hallstahammar-Västerås slår nya resanderekord. Utökningen av fler turer på Brukslinjen kvällar och helger som infördes dec 2013 har också fått god respons.

**Ny detaljplan på Södra Nibble har skapat förutsättningar för nyetableringar av företag och verksamheter** vilket i sin tur skapat intresse och förfrågningar för det området.

Under 2014 har också en förstudie startats i nära samarbete med **Hallstahammars Ridklubb där vi tittar på en eventuell flytt av hela anläggningen till Valstalundsområdet**. En ide som mottagits positivt så här långt

Under 2013-2014 har ett intensivt och omfattande arbete pågått för att planera och projektera **ett nytt särskilt äldreboende med 100 platser**. Detta är det största projekt någonsin i Hallstahammars kommun. Det ska till viss del ersätta Äldelstenens nuvarande platser samt skapa 25 nya platser för kommande behov.

**Under 2014 har etapp 2 på vår nya förskola Trollbacken (40 platser samt tillagningskök)** genomförts vilket innebär att det nu finns ytterligare 80 permanenta förskoleplatser centralt i Hallstahammar. Platserna inom barnomsorgen fylls snabbt upp då vi räknar med att ca hälften av befolkningsökningen består av barn i skol- och förskoleålder. Flera skolor visar behov av mer ytor i takt med att barnantalet ökar. Näslundsskolan har redan sedan tidigare varit i behov av mer ytor vilket varit svårt att tillmötesgå på grund av markbrist. **2014 erbjöds tillfälle att köpa en intilliggande villa som kommer att skapa bättre förutsättningar för utveckling av Näslundsskolan.**

**Under 2014 gick de sista eleverna ut vår gymnasieskola.** Det känns tråkigt att gymnasiet nu är nedlagt och att eleverna valde bort vår skola till förmån för andra skolor främst i Västerås. Glädjande kunde Ridskolan Strömsholm säkra riksgymnasieutbildningen på Strömsholm genom att få tillstånd att i egen regi driva gymnasieutbildningen vidare som friskola.

Socialnämnden har under året sökt medel ur vår sociala investeringsfond för projektet **Jobbcentrum**. I vårt arbete med en **trygg och säker** kommun är folkhälsan en viktig del. **En god folkhälsa** har sin grund i att människor har sin försörjning, kan påverka sin livssituation och delta i samhällslivet. Vi har stora förhoppningar om att jobb- projektet kommer att skapa bättre förutsättningar för människor som idag står långt från arbetsmarknaden. För att ytterligare stärka folkhälsan anlades och invigdes Hälsans stig i Hallstahammar under våren. I centumparken längs stigen anlades också ett ute gym som blivit

mycket populärt. Under vintern har vi fortsatt att dela ut **gratis halkskydd till alla över 55 år** vilket har varit uppskattat denna halkiga vinter. En viktig målgrupp i folkhälsoarbetet är våra ungdomar. Det är väldigt roligt att vi under året kunnat göra en satsning på ett kulturhus i Hallstahammar. **Kulturhuset invigdes i februari** och har under året bla arbetat med att tillsammans med ungdomar starta upp olika aktiviteter. Ett hus där allt är möjligt och där människor ska kunna ha kreativa möten. Deltagandet i kulturhusets aktiviteter ska i huvudsak vara avgiftsfria. Vi har sedan flera år strävat mot att certifiera kommunen som trygg och säker. Ansökan lämnades in vid årsskiftet.

Under hösten 2014 har vi **påbörjat arbetet med att ta fram en ny vision** för Hallstahammars kommun 2025. Resultat av arbete kommer 2015.

Vi har en del arbete kvar för att uppnå våra miljömål men skola och förskola är värda att framhållas där **7 av 9 förskolor innehar utmärkelsen grön flagg och 3 av 7 grundskolor.**

**Det är fantastiskt roligt att konstatera att resultatet för året uppgår till 32,4 Mkr.** Att vi uppfyller våra mål, att vi får allt bättre omdömen i mätningar och jämförelser bevisar också att vi har god ekonomisk hushållning. Det är inte bara ekonomiska resultat som räknas utan också vad vi får ut av pengarna några fler exempel är:

-Strandgården som blev utsett till Sveriges bästa äldreboende!

-Våra 5e klassare placerade våra skolor bäst i landet i SKL undersökningen ”Elevernas syn på skolan” där de bl.a svarade på frågor gällande trygghet och trivsel.

-I undersökningen Svenskt kvalitetsindex där kommuninvånare tillfrågades om de rekommenderar andra att flytta kommunen så hamnade kommunen på 11 plats!

I vår strävan att erbjuda hög service och tillgänglighet är det extra roligt att vi under 2014 kunnat planera för att öppna kundcenter, vilket kommer att invigas i början av 2015. Allt fler E-tjänster finns via kommunens hemsida. Tjänstegarantier har införts på prov. Lotsfunktion där företagaren erbjuds att träffa alla tjänstemän vid ett och samma tillfälle har införts. Företagen har fortsatt ge kommunen höga betyg i olika undersökningar gällande kommunens service.

**Supervalåret 2014.** Politiskt var 2014 ett intensivt och spännande år med både EU parlamentsval på våren och allmänna val till Riksdag, kommun och landsting i september. Ett valarbete som naturligtvis påverkande stora delar av den kommunala organisationen där många på olika vis var inblandade och hjälptes åt att genomföra valen på ett mycket bra sätt.

Jag vill **tacka förtroende- valda och alla medarbetare i verksamheterna som alla bidrar till att vi kan vara stolta över vår kommun.**

**Kommunstyrelsens ordförande 2014.**

**Catarina Pettersson**

## FINANSIELL ANALYS - KOMMUNEN

Hallstahammars kommun redovisar ett positivt resultat för år 2014. Resultatet uppgår till +32,4 Mkr varav 2,3 Mkr avser reavinster /jämförelsestörande poster (försäljning ”gamla tomträtter”). Delårsprognosen pekade mot ett resultat kring 26,9. Resultatet är betydligt högre än såväl budgetnivån som delårsprognosen. Budgetramarna utökades inför 2014 med drygt 36 Mkr. Detta bör beaktas när man jämför budgetutfallet mellan åren. Jämför man faktiskt utfall mellan åren framgår att flertalet ”nämnder” har god överensstämmelse mellan budgetram och beräknat utfall. Svårigheter kvarstår dock för socialnämndens verksamhetsområde individ och familjeomsorg. Övriga verksamhetsområden inom socialnämnden uppvisar överskott mot budgetramen. När man analyserar beräknat utfall framträder att relativt stora budgetöverskott finns på intäktsidan, såväl verksamheternas intäkter som gemensamma finansiella intäkter. Detta bör beaktas inför kommande mål och budgetomgångar.

Skatteprognos uppvisar mot budgeten relativt stora budgetöverskott, förklaringen ligger dels i ökad befolkning men också i en bättre skattekraftstillväxt i landet. Nedan beskrivs kortfattat befolkningsutvecklingen och den prognos som ingår i planeringsförutsättningarna

### Folkmängd i Hallstahammars kommun efter åldersklass

Ålder / År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-5	1 022	1 057	1 065	1 074	1 072	1 102	1 109	1 117	1 124
6-9	672	657	670	673	703	708	713	718	714
10-12	457	473	498	520	514	500	503	520	552
13-15	472	497	482	480	496	518	538	533	520
16-18	606	548	510	512	533	519	517	532	551
19-24	1 220	1 214	1 212	1 162	1 111	1 092	1 080	1 069	1 051
25-44	3 228	3 277	3 326	3 382	3 423	3 449	3 503	3 535	3 558
45-64	4 145	4 062	4 036	4 044	4 042	4 044	4 003	4 010	4 032
65-79	2 569	2 668	2 737	2 751	2 766	2 793	2 823	2 799	2 791
80-100	955	969	962	977	992	1 004	1 019	1 057	1 077
<b>Totalt</b>	<b>15 346</b>	<b>15 422</b>	<b>15 498</b>	<b>15 574</b>	<b>15 651</b>	<b>15 729</b>	<b>15 809</b>	<b>15 889</b>	<b>15 970</b>

**Faktiskt utfall** 15 524 15 596

**Prognos** 15 700 15 780 15 855 osv

Som framgår är befolkningsciffrorna bättre än prognosen. I budgeten för år 2015 är skatteprognosen uträknad utifrån en befolkning om 15 600 invånare.

Under de senast sex åren har befolkningen ökat med 582 personer. Från 15 014 sista december 2008 till 15 596 sista december 2014. Folkökningen 2014 uppgår totalt till 72 personer. Antalet nyfödda uppgår till 151 och antalet avlidna uppgår till 178. Flyttnettot är positivt och uppgår till 98 personer. Ny befolkningsprognos kommer att arbetas fram utifrån utvecklingen den senaste sex års perioden. I princip 75-100 personer i folkökning med hälften i förskole och skolåldern.

Budgetramarna för våra nämnder/förvaltningar är utökade med drygt 31 miljoner kronor mellan budget 2014 och plan 2015. Mellan åren 2013 och 2014 utökades ramarna med 36 miljoner kronor. Under de senaste två budgetåren har alltså ramarna för våra verksamheter utökats med sammanlagt 67 miljoner kronor. Betingelserna för våra verksamheter har alltså förbättrats väsentligt. Fram till och med år 2014 har detta kunnat ske utan att totalresultatet i årsredovisningen påverkats mer än marginellt. Förutsättningarna 2015, under förutsättning att budgetramarna håller och att den sk ”finansförvaltningen” kan uppvisa resultat i paritet med tidigare, är dock inte lika gynnsamma men ett positivt resultat på minst 1 procent borde vara möjligt. Den stora utmaningen ligger framför oss med

såväl demografiska behov men också behov av andra förstärkningar för att möta invånarnas efterfrågan av kommunala tjänster.

Nytt äldreboende kommer att starkt påverka såväl årsresultaten som ekonomisk ställning (låneskulden och finansiella tillgångar).

Den demografiska utvecklingen kommer att ”sätta press” på kommunernas förmåga att möta en större efterfrågan av kommunala välfärdstjänster. Utöver demografin har vi dessutom att ta hänsyn till andra verksamhetsbehov. Detta parat med en kraftigt utökad investeringsnivå kommer att, om inte statsbidragen utökas, att starkt påverka kommunsektorns ekonomi.

Vi går in i kommande år med en väldigt stark ekonomisk ställning. Mycket god likviditet, till följd av goda resultat under flera år. Dessutom i förhållande till hela kommunsektorn låg låneskuld samt god säkring av intjänad pensionsrätt. Detta borde borga för att vi även framöver under kontrollerade former kan hantera kommunens totalekonomi.

Prognosen för årsresultatet ligger på en resultatnivå kring 3,6 procent av skatter o statsbidrag (exkl jämförelsestörande poster /reavinster).

Skatte- och bidragsprognosen pekar mot ett överskott, i förhållande till gällande budgetplan om 7 miljoner kronor. Finansnettot beräknas dessutom bli bättre än budget.

### Slutavräkning för år 2013 och 2014

Slutavräkningen för år 2013 beräknas bli -1,7 Mkr medans delavräkningen för år 2014 beräknas bli +0,1 Mkr betydligt bättre än vad som antogs i budgetdokumentet, då allt tydde på en negativ avräkning om nästan 9 Mkr. Utöver bättre skattekrafttillväxt i landet påverkas avräkning positivt av vår befolkningstillväxt. Vår kommun får dock inte full effekt i skatteutfallet eftersom vi tillhör gruppen som ”förlorar på den nya skatteutjämningen”. Framförallt inom delmodulen kollektivtrafik där ingen hänsyn tas till egenproducerad trafik. Vår trafikbudget beräknas omsluta nästan 15 Mkr 2014 men mindre än 2 Mkr tas det hänsyn till i utjämningen.

### Avslutande kommentarer

\*Betalningsstyrkan på lång och medellång sikt är god.

\*Betalningsstyrkan på kort sikt har förbättrats mot tidigare år och uppgår till cirka 30 dagar. Årets nettoinvesteringar är fullt ut finansierade med egna medel.

\*Pensionsförpliktelserna och borgensåtagandena är omfattande och är i jämförelse med övriga kommuner höga.

\*De finansiella anläggningstillgångarna, framförallt i form av pensionsplaceringar har ökat väsentligt under de senaste tio åren och bidrar starkt till att betalningsstyrkan på medellång sikt har förbättrats. Ändrad redovisningsprincip finns från och med 2011 och möjligheten att utifrån ”syftet” med placeringen, nämligen att säkra ett långt pensionsåtagande, stängs nu och alla pensionsplaceringar skall från och med 2011 redovisas som kortfristiga fordringar. För jämförbarheten över tiden ingår även fortsättningsvis dessa placeringar utifrån syftet och inte placeringshorisont. Dessa placeringar skall endast användas för att matcha framtida pensionsutbetalningar och inte som en likviditetsreserv för att jämna ut betalningsströmmar i ett årsperspektiv. I balansräkningen redovisas dessa placeringar under egen rubrik bland omsättningstillgångar. Omprövning av storleken av pensionsportföljen kommer att ske under år 2015. Avvägning behöver ske av dels pensionsåtagandet före 1998 men också mot finansieringsbehovet (nya lån) för nytt äldreboende. Analysen av dels pensionskuldsåtagandet (årliga pensionskostnader) och storleken av ”pensionsportföljen” beräknas bli klar under våren och ingå i den kommande Mål och Budgetplanen. Arbetshypotesen är att det är möjligt att använda delar

av den nuvarande ”pensionsportföljen” för att minska upplåningsbehovet för investeringen i nytt äldreboende utan att en större del än vad som i nuläget används för ”gamla pensioner” (fn 19 Mkr) behövs. Redan idag används delar av avkastningen i pensionsportföljen (c:a 4 Mkr) för att kapa ”pensionspuckeln”.

Utöver detta belopp tillkommer sedan årets nyintjänande som 2014 uppgår till 23 Mkr.

\*Kommunens långfristiga upplåning är i jämförelse med övriga kommuner relativt låg och ingen nyupplåning har skett under år 2014.

\*Kommunen prognostiserar, för trettande året i rad ett positivt resultat för år 2014. Balanskravsresultatet (30,1 Mkr) är 2,3 Mkr lägre än årets resultat (reavinst/jämförelsestörande). Balanskravsutredningen redovisas nedan.

\*Styrelsen och nämnderna uppvisar för år 2014 budgetöverdrag om drygt 3,5 Mkr vilket motsvarar 0,4 procent av budgetramen. Mycket god överensstämmelse finns alltså mellan budget och utfall. Tittar man per nämnd ser man större avvikelser som behöver beaktas inför kommande år.

\*Volymutvecklingen i jämförelse med övriga kommuner indikerar en högre ökningstakt i vår kommun. Mätt över en längre period (2013-2016) har vi en likartad volymökning men vår ökning ligger tidigt i perioden medan ”snittkommunen” har sin största ökning de sista åren.

Kommunens finansiella ställning förstärks och vi går ytterligare stärkta ur 2014 och förutsättningarna för de kommande åren ser relativt bra ut. Det finns gott om utmaningar de kommande åren i form av nytt äldreboende och ökande målgrupper inom såväl förskola som skola. Utöver detta gäller också att hantera övriga önskemål och behov.

### Balanskravutredning

**Årets resultat enligt resultaträkningen 32,4 Mkr**

Reavinst/jämförelsestörande poster 2,3 Mkr räknas av

Balanskravsresultat 30,1 Mkr

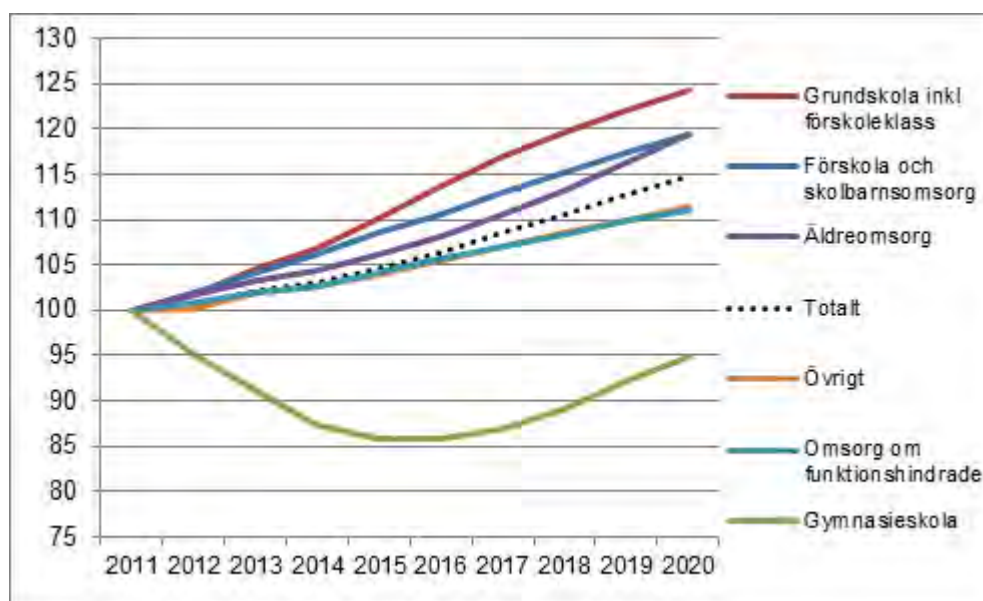
Inga regleringar med hänvisning till RUP (finns beslut om rätt att disponera 2 Mkr till jobbcenter, men prognosen är att medel disponeras tidigast från och med år 2015)

Vissa regleringar kommer att ske inom fritt eget kapital för VA-kollektivets skuld angående regresskrav översvämningar. I övrigt sker smärre reglering för övriga poster inom det fria egna kapitalet. Slutlig ställning till regleringarna tas i samband med att årsredovisningen fastställs för år 2014. Uppdelningen av fritt eget kapital framgår av not till balansräkningen.

### Resultatutveckling, andel av skatt o statsbidrag samt belopp, inklusive försäljningar och jämförelsestörande poster

2002	1,0 %	5,4 Mkr
2003	1,6 %	8,9 Mkr
2004	1,7 %	9,9 Mkr
2005	1,5 %	8,8 Mkr
2006	1,9 %	11,0 Mkr
2007	1,4 %	8,9 Mkr
2008	0,6 %	4,1 Mkr
2009	3,4 %	24,1 Mkr
2010	2,8 %	20,3 Mkr
2011	2,4 %	18,4 Mkr
2012	4,6 %	35,0 Mkr
2013	3,7 %	29,1 Mkr
2014	3,9%	32,4 Mkr

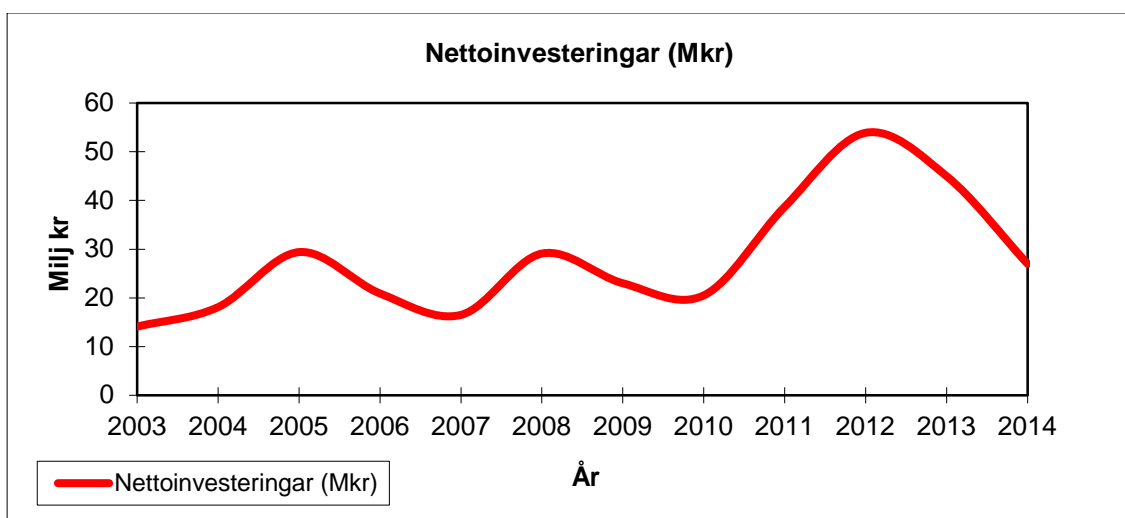
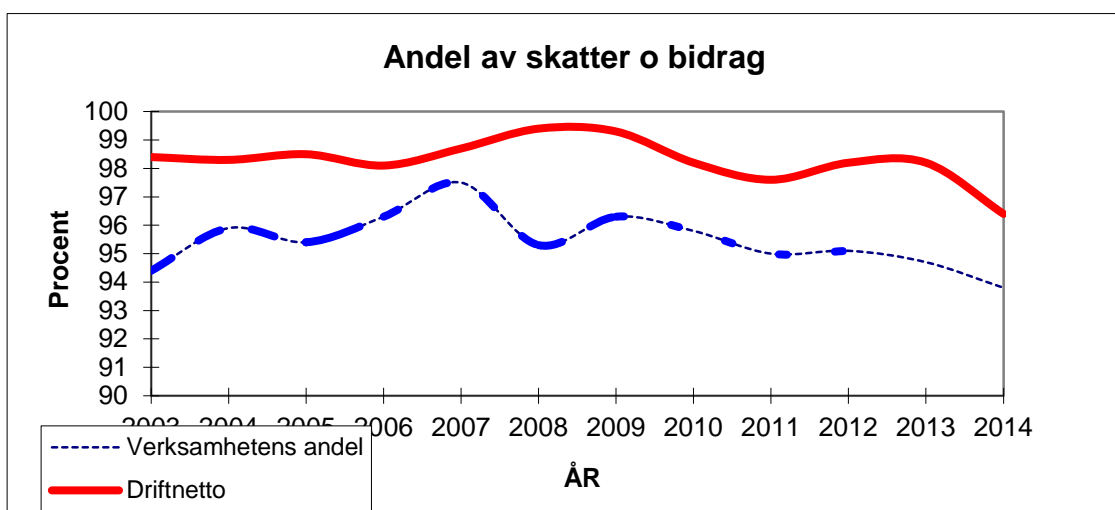
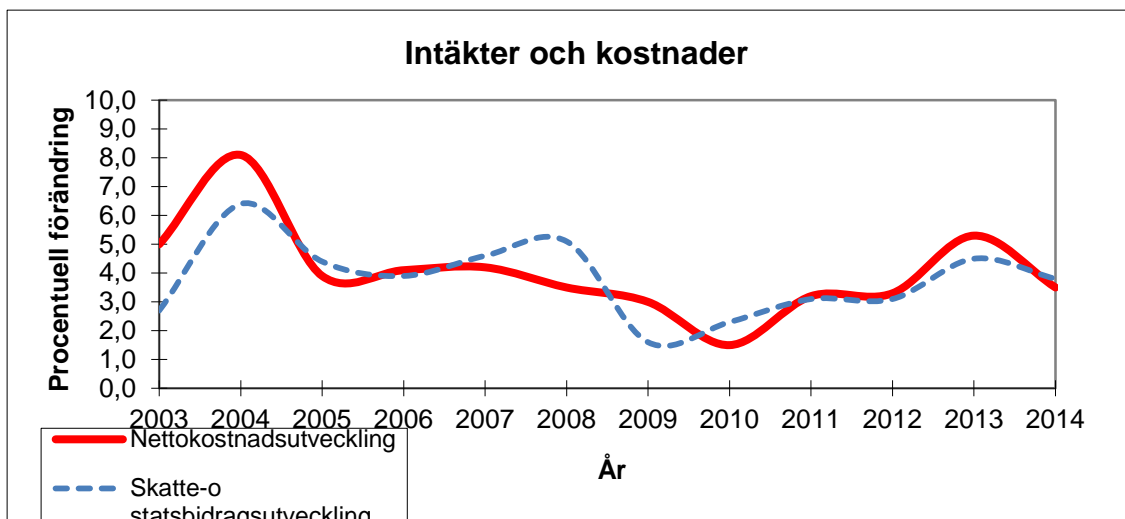
### Verksamhetsförändringar pga demografiutvecklingen

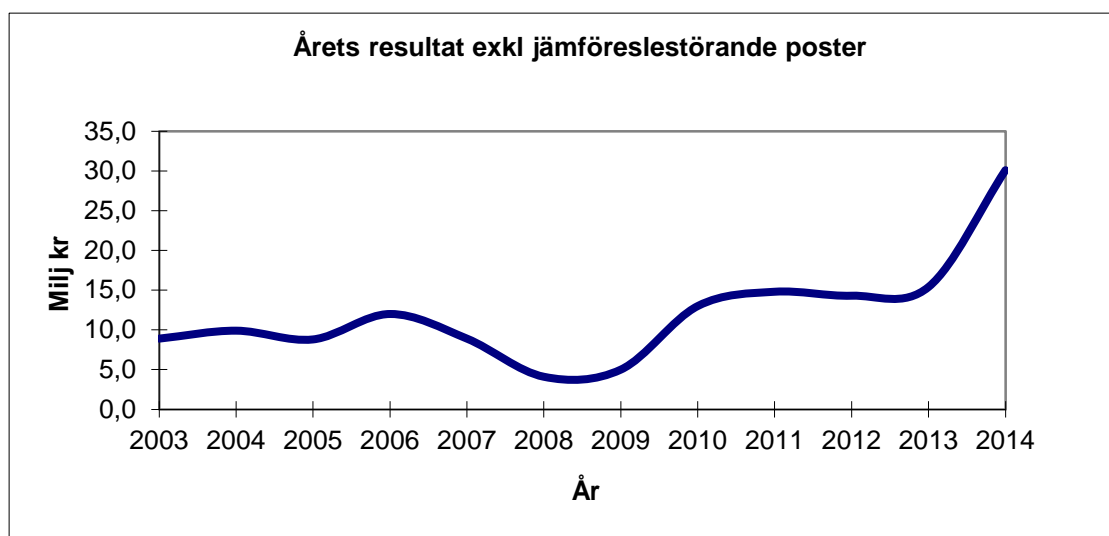


Det är nu tydligt att kommunsektorn kommer att behöva hantera kraftiga kostnadsökningar som följer av allt fler yngre och äldre. Det demografiska trycket ökar från 0,5 till 1,0 procent i kommunerna fram till 2015 och ökar sedan ytterligare. Dessutom är många skolor, sjukhus, simhallar och vatten- och avloppsanläggningar i behov av kraftiga renoveringar eller ombyggnationer. Investeringsutgifterna är hittills fördubblade i kommuner och landsting under 2000-talet, något som påverkar både kostnader och skuldsättning. Denna utveckling fortsätter.

**Nedan beskrivs den finansiella utveckling för vår kommun samt en jämförelse med länet och riket.**







Intäkter och kostnader												
(procentuell förändring)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nettokostnadsutveckling	5,0	8,1	3,9	4,1	4,2	3,5	3,0	1,5	3,2	3,3	5,3	3,5
Skatte- o statsbidragsutveckling	2,7	6,4	4,4	3,9	4,6	5,1	1,6	2,3	3,1	3,1	4,5	3,8
Driftkostnadsandel												
(procentandel)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Verksamhetens andel av skatter och gen statsbidrag	94,4	95,9	95,4	96,3	97,5	95,3	96,3	95,8	95,0	95,1	94,7	93,8
Avskrivningarnas andel av skatter och gen statsbidrag	4,8	3,9	4,2	3,5	3,3	3,5	3,7	3,6	3,6	4,1	4,2	3,7
Finansnettots andel av skatter och gen statsbidrag	-0,8	-1,5	-1,1	-1,7	-2,1	0,6	-0,7	-1,2	-1,0	-1,0	-0,7	-1,1
<b>Driftkostnadsandel (*)</b>	<b>98,4</b>	<b>98,3</b>	<b>98,5</b>	<b>98,1</b>	<b>98,7</b>	<b>99,4</b>	<b>99,3</b>	<b>98,2</b>	<b>97,6</b>	<b>98,2</b>	<b>98,2</b>	<b>96,4</b>
(*) exkl jämförelsestörande poster												
<b>INKL jämförelsestörande poster</b>								<b>97,1</b>	<b>97,1</b>	<b>95,4</b>	<b>96,5</b>	<b>96,1</b>
Finansnetto												
Belopp (Mkr)	3,4	8,9	6,4	10,6	14,0	-4,5	5,7	8,4	7,4	7,9	5,9	9,0
Finansnettots andel av skatter och gen statsbidrag	-0,8	-1,5	-1,1	-1,7	-2,1	0,6	-0,7	-1,2	-1,0	-1,0	-0,7	-1,1
Årets investeringar												
Nettoinvesteringar (Mkr)	14,1	18,1	29,4	20,9	16,5	29,1	23,0	20,5	38,7	53,9	45,0	27,0
Bruttoinvesteringar (Mkr)	19,7	20,5	37,1	25	21,2	34	27,4	24,0	38,9	55,1	48,5	29,8
Nettoinv/avskrivningar (%)	51,5	68,6	116,2	93,7	76,7	121,3	88,5	80,1	147,1	174,7	145,5	89,4
Självfinansieringsgrad av investeringar												
(Mkr)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kvar av skatteint efter drift	31,0	23,8	27,7	23,7	19,4	32,7	30,9	38,6	41,2	58,0	56,8	53,6
Nettoinvesteringar	14,1	18,1	29,4	20,9	16,5	29,1	23,0	20,5	38,7	53,9	45,0	27,0
Självfinansieringsgrad (%)	219,9	131,5	94,2	113,4	117,6	112,4	134,5	188,3	106,5	107,6	126,2	198,5

## Årsredovisning 2014

<b>Årets resultat</b>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Årets resultat (Mkr)	8,9	9,9	8,8	12,0	8,9	4,1	5,0	13,0	14,8	14,3	15,4	30,1
Årets resultat/skatteintäkter												
o generella statsbidrag (%)	1,6	1,7	1,5	1,9	1,4	0,6	0,7	1,8	2,0	1,9	1,9	3,6
Årets resultat/eget kapital (%)	1,9	2,1	1,8	2,5	1,8	0,8	1,0	2,4	2,7	2,5	2,4	4,5
Inflationstakt (%)dec-dec	1,3	0,3	0,9	1,6	3,5	0,9	0,9	2,3	2,3	-0,1	0,1	-0,3
Målsättning	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
<b>Soliditet</b>												
(%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Soliditet	71,5	70,6	70,3	68,3	64,9	65,1	63,2	63,5	66,4	65,2	66,7	68,6
Soliditet inkl pensionsåtagande	25,0	24,0	23,3	21,3	14,1	14,3	14,9	19,4	17,0	19,6	20,4	25,2
Tillgångsförändring	7,1	3,4	2,4	5,5	5,8	0,6	7,9	3,2	-1,3	8,1	2,5	2,2
Förändring eget kapital	1,9	2,1	1,8	1,9	1,8	0,8	5,0	3,8	3,3	6,1	4,8	5,1
<b>Skuldsättningsgrad</b>												
procent	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total skuldsättningsgrad	28,5	29,4	29,7	31,7	35,1	34,9	36,8	36,5	33,6	34,8	33,3	31,4
*varav kortfristig del	21,3	21,9	21,9	12,2	20,0	20,4	25,1	24,0	14,4	18,9	17,8	17,8
*varav långfristig del	7,2	7,5	7,8	19,5	15,1	14,5	11,7	12,5	19,2	15,9	15,5	13,6
Total skuldsättningsgrad												
inkl pensionsåtagande	65,0	66,0	66,7	68,7	85,9	85,7	85,1	79,9	83,0	80,4	79,6	74,8
<b>Likviditet ur ett riskperspektiv</b>												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Likvida medel (Mkr)	93,7	97,4	77,0	60,1	55,8	39	91,8	86,5	54,7	87,0	111,7	105,2
Kassalikviditet (%)	72,2	70,5	53,4	45,5	35,8	24,1	43,1	41,2	33,0	49,4	65,7	60,5
Betalningsberedskap	45	44	32	26	24	10	22	20	16	31	30	30
<b>Finansiella nettotillgångar</b>												
Mkr	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Omsättningstillg + finansiella												
anläggningstillg	294,4	320,9	326,0	373,6	430,7	430,2	497,8	505,1	511,2	563,7	571,3	599,8
Kort- o långfristiga skulder	185,6	197,8	198,1	221,2	265,0	266,6	298,5	297,0	267,4	313,0	297,4	289,3
<b>Netto</b>	<b>108,8</b>	<b>123,1</b>	<b>127,9</b>	<b>152,4</b>	<b>165,7</b>	<b>163,6</b>	<b>199,3</b>	<b>208,1</b>	<b>243,8</b>	<b>249,3</b>	<b>273,9</b>	<b>310,5</b>
<b>Finansiella risker</b>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Genomsnittsränta *	3,0	2,8	2,4	2,8	3,8	5,4	2,2	1,5	3,1	3,0	2,6	2,5
Ränteförändring +/- 1% (Mkr)	0,5	0,5	0,5	0,9	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	1,2	1,0	1,0
Utlandslån	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lån med (%)												
Rörlig ränta	70	70	70	96	98	98	98	98	98	33	33	33
Bunden ränta *	30	30	30	4	2	2	2	2	2	67	67	67
*(inkl räntesäkringshantering)												
Lån som skall konverteras												
andel inom ett år	96	96	96	100	98	98	98	100	100	34	33	33
andel inom två år			4				2					33
andel inom tre år		4				2					33	33
andel inom fyra år	4				2					33	33	
andel inom fem år										33		

Pensionsåtagande												
(Mkr)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kommunen (före 1998)	284,1	286,2	289,4	314,1	364,3	366,6	377,7	355,3	393,1	392,8	409,6	392,9
Gymnasieförbundet (d:o)	27,4	27,2	27,5	28,1	31,9	31,8	31,3	30,0	32,8	32,8	33,4	31,0
Garanti HFAB	8,6	8,6	8,4	9,0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
<b>Summa pensionskuld/garanti inom linjen</b>	<b>320,1</b>	<b>322,0</b>	<b>325,3</b>	<b>351,2</b>	<b>396,2</b>	<b>398,4</b>	<b>409,0</b>	<b>385,5</b>	<b>425,9</b>	<b>425,6</b>	<b>443,0</b>	<b>423,9</b>
I balansräkningen	9,3	9,3	7,7	9,3	8,7	7,5	6,5	9,7	10,1	11,3	15,2	16,0
Total pensionsskuld/garanti	329,4	331,3	333,0	360,5	404,9	405,9	<b>415,5</b>	<b>395,2</b>	<b>436,0</b>	<b>436,9</b>	<b>458,2</b>	<b>439,9</b>

Budgetföljsamhet												
(Mkr)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Årets resultat före EO	8,9	9,9	8,8	12,0	8,9	4,1	5,0	13,0	14,9	14,3	15,4	29,6
Prognos i delårsboksut	2,5	2,6	2,2	5,0	7,3	1,3	-1,0	7,1	5,8	14,1	11,2	26,9
Budgetavvikelse verksamheterna Mkr	-4,7	-5,4	1,1	6,0	-4,2	-4,5	-2,5	-3,6	-3,1	-11,0	-18,9	-3,5
Budgetavvikelse verksamheterna procent	-0,8	-0,9	0,2	1,0	-0,6	-0,7	-0,4	-0,5	-0,6	-1,5	-2,4	-0,4

## Finansiell profil

### ...i förhållande till Västmanlands län



### ...i förhållande till riket





## Kommunens årsklocka/styrmodell



I samband med Kommunfullmäktiges sammanträde i juni 2011 fastställdes prioriterade mål och mål för god ekonomisk hushållning samt de ekonomiska ramarna för Hallstahammars kommun för perioden 2012-2015. I samband med att de prioriterade målen antogs också indikatorer under respektive mål för att möjliggöra en kontinuerlig uppföljning av måluppfyllelsen. Därefter har nu alla kommunens nämnder fått uppdraget att arbeta fram och anta nämndmål som arbetar i den riktning som kommunfullmäktige pekade ut i sin vision om "Det goda livet i storstadens närhet" och i de prioriterade målen. Alla nämnder förväntades således arbeta fram och anta mål som stödjer och möjliggör visionen samt de prioriterade målen.

Beroende av att nämnderna har så vitt skilda uppdrag från kommunfullmäktige så ser också målen lite olika ut men alla mål strävar mot att förverkliga visionen och de prioriterade målen. Detta ger sammantaget kommunen bättre förutsättningar än tidigare att lyckas i sin strävan efter måluppfyllelse och ännu bättre kommunal verksamhet.

Nämnderna har vidare fastställt indikatorer för respektive mål. Vision och kommunfullmäktigemålen är vägledande för nämndernas fortsatta arbete.

Uppföljning av kommunfullmäktigemålen sker i denna rapport. Styrelsens och nämndernas uppföljning av målarbetet sker i respektive "nämndrapport".

## **SAMHÄLLSEKONOMISK UTVECKLING** (ur SKL:s decemberrapport)

### **Svagare internationell utveckling och dämpad privat konsumtion skruvar ned BNP-tillväxten**

Efter en stark avslutning på fjolåret har svensk ekonomi i år utvecklas förhållandevis svagt. Det främsta skälet är en fortsatt svag internationell utveckling och därmed en fortsatt svag svensk export. Svensk BNP beräknas växa med 1,9 procent 2014. Nästa år ser förutsättningarna bättre ut och BNP beräknas då växa med 2,9 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats betydligt bättre än BNP och fortsätter att generera ökad sysselsättning. Den starka ökningen av arbetskraften har dock inneburit att arbetslösheten bitit sig fast kring 8 procent. Den kommer nu successivt minska ned till omkring 6,5 procent 2016. Tack vare att ekonomin befinner sig i en återhämtningsfas växer det reala skatteunderlaget relativt snabbt, med över två procent nästa år och omkring 1,5 procent året därefter. Underskottet i den offentliga sektorns finanser minskar långsamt men stannar ändå på minus 0,5 procent 2018, betydligt lägre än det mål som riksdag och regering ställt upp för sparandet om ett plus på 1 procent. Eftersom BNP samtidigt växer innebär det inte någon ökning av den offentliga bruttoskulden i förhållande till BNP.

Omvärldens ekonomier går i otakt. I USA har tillväxten etablerat sig på en hygglig nivå och arbetslösheten har sjunkit snabbt. Utvecklingen på andra viktiga svenska exportmarknader har varit blandad. I Storbritannien har den ekonomiska utvecklingen varit förvånansvärt stark och den brittiska ekonomin förväntas visa fortsatt styrka i år och nästa år. I våra nordiska grannländer har den ekonomiska utvecklingen snarast gått i motsatt riktning. Det ekonomiska läget i euroområdet har försvagats under hösten. Året inleddes med en kvartalstillväxt av BNP på 0,5 procent, medan de två följande kvartalen endast växte med 0,1 respektive 0,2 procent. Krisen i Ukraina och de handelssanktioner med Ryssland som följt har påverkat, likväl som den svagare tillväxten i Kina och tillväxtekonomierna. Tyskland, som förväntas vara motorn i euroområdet, har på grund av den låga aktiviteten hos dess handelspartners tappat fart.

Den låga inflationen i stora delar av världen bidrar till att de stora centralbankernas styrräntor är fortsatt mycket låga. Det är inte troligt att den amerikanska centralbanken kommer att höja styrräntan förrän vid mitten av 2015. För den europeiska centralbankens del pekar det mesta mot att en räntehöjning får vänta till efter 2016. Den låga svenska inflationen under 2014 har fått riksbanken att sänka styrräntan till under 0 procent och revidera ned räntebanan mycket kraftigt. Det innebär troligen att det dröjer till 2016 innan penningpolitiken börjar stramas åt och att styrräntan endast når upp till 2,5 procent vid slutet av 2018. Den svenska styrräntan kommer därmed att ligga lågt relativt räntan i USA men högt i förhållande till euroräntan.

Inte bara omvärlden går i otakt, det gäller också den svenska ekonomin. Tillväxten har dämpats markant sedan ett uppsving under andra halvåret 2013. Trots det fortsätter sysselsättning och arbetade timmar öka i god takt. Det betyder att produktiviteten utvecklas mycket svagt. I denna spretiga bild klarar sig skatteunderlaget förvånansvärt bra, med reala ökningarna runt 2 procent i år och nästa år, främst tack vare den starka ökningen av antalet arbetade timmar, men den för kommunsektorn gynnsamma priseffekten (kommunsektorns priser stiger långsammare än löneökningarna). En relativt liten ökning av grundavdraget spelar också roll.

Den privata konsumtionen utvecklades svagare under det tredje kvartalet än beräknat, delvis förklarad av tillfälliga faktorer, och därmed blir årets ökning något långsammare än vad vi tidigare räknat med.

Lägre förväntningar från konsumenterna och att 2015 startar från en lägre nivå betyder att också nästa års ökning revideras ned. Å andra sidan har hushållens inkomster utvecklats mycket gynnsamt sedan mitten av 2000-talet. Mellan 2005 och 2013 har hushållens reala disponibla inkomster vuxit med i genomsnitt 3,2 procent per år. Under samma period har hushållens konsumtionsutgifter ökat med endast 1,9 procent i genomsnitt per år. Hushållens sparande har därmed stigit mycket kraftigt. Åren 2012 och 2013 nådde hushållens nettosparkvot den högsta nivån i modern tid.

Produktivitetens utvecklingen har varit mycket svag, eller obefintlig i ett antal år. Den svaga utvecklingen inleddes redan 2006, ett par år före finanskrisen. Efter återhämtningen 2010 har produktiviteten varit i stort sett oförändrad. SKL räknar med att den återgår till att öka, men inte lika snabbt som tidigare. Det kommer att ha betydelse för såväl BNP-utvecklingen som löneökningarna på sikt.

Prisutvecklingen har under en tid varit mycket svag. Konsumentprisindex har sedan slutet av 2011 varit i stort sett oförändrat. En bidragande orsak till denna stagnation är lägre räntor, men även den underliggande inflationen (KPIF) har varit mycket låg. Kronförsvagningen i kombination med en allt starkare inhemsk efterfrågan drar efterhand upp inflationstalen.

Utvecklingen på arbetsmarknaden kan beskrivas som splittrad. Trots relativt svag tillväxt har sysselsättningen stått emot och utvecklats förvånansvärt bra. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften fortsatt att växa. På sikt är det naturligtvis bra, men med den begränsade efterfrågan på arbetskraft har det inneburit att arbetslösheten har bitit sig fast runt 8 procent. Vi räknar dock med att arbetslösheten sjunker under 2015. Det är det stora tillskottet av utrikes födda som gjort det möjligt för arbetskraften och sysselsättning att öka snabbt sedan 2005. Födda utanför Europa utgör en betydande andel av sysselsättningsökningen. Gruppen svarade för 135 000 av ett totalt plus på 240 000 personer.

### Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP*	1,3	1,9	2,9	3,2	2,3	1,9
Sysselsättning, timmar	0,4	2,1	1,5	1,1	0,7	0,4
Arbetslöshet, nivå	8,0	7,9	7,4	6,6	6,5	6,5
Timlön, nationalräkenskaperna	2,0	2,0	3,0	3,2	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
Konsumentpris, KPIX	0,5	0,1	0,9	1,8	1,9	1,9
Konsumentpris, KPIF	0,9	0,5	1,3	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	-0,2	0,6	2,1	3,2	3,1
Realt skatteunderlag	1,5	1,6	2,4	1,8	1,5	1,2

### Skatteunderlaget skjuter fart 2015

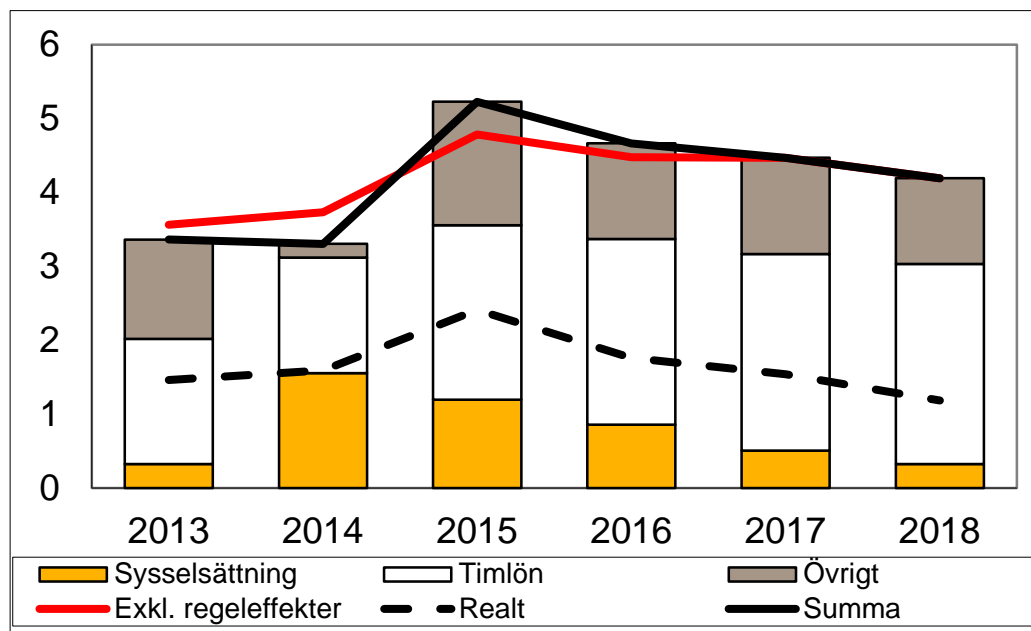
Det slutliga taxeringsutfallet visade att skatteunderlagstillväxten år 2013 var lite lägre än vad SKL räknade med i prognosen från den 2 oktober. Prognosen för år 2014–2018 bygger på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas ovan.

Efter ett par år där skatteunderlagets ökning hållits tillbaka av måttlig sysselsättningsutveckling (2013) och den automatiska balanseringen av allmänna pensioner (2014) ser det ut att skjuta fart 2015. Det är flera faktorer som bidrar till att ökningstakten blir högre 2015 än 2014. Dels blir indexeringen av pensionerna högre samtidigt som det förutsetts större löneökningar. Dessutom påverkas utvecklingen

av ändringar i skattelagstiftningen; i motsats till 2014 sker inte någon höjning av grundavdragen för pensionärer 2015 men avdragsrätten för pensions sparande minskar.

### Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter



Källa: Skatteverket och SKL.

Skatteunderlaget fortsätter att växa i god takt perioden ut. Ökningstakten avtar dock efter 2015, främst till följd av att arbetade timmar inte längre ökar i samma utsträckning i och med att konjunkturuppgången beräknas övergå till en situation med en ekonomi i balans 2016.

### Revideringar jämfört med oktoberprognosen

I enlighet med det slutliga taxeringsutfallet är skatteunderlaget år 2013 nedjusterat jämfört med prognosen från oktober 2014. Utvecklingen 2014 är nedreviderad till följd av att ny statistik visar något svagare utveckling av flera inkomstslag än de som låg till grund för oktoberprognosen.

### Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013– 2018
SKL, dec	3,4	3,3	5,2	4,7	4,5	4,2	28,0
Reg, okt	3,7	3,3*	4,6*	5,5	5,3	4,6	30,2
SKL, 2 okt	3,5	3,5	5,1	5,1	4,8	4,5	29,5
ESV, sep	3,5	2,9	4,3	4,8	4,8	4,3	27,4

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

I samband med att Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet publicerades gjordes också en revidering av nationalräkenskaperna historiskt. De reviderade nationalräkenskaperna visar att produktivitetsutvecklingen i ekonomin har varit betydligt svagare de senaste åren än enligt tidigare statistik och i princip är kvar på 2006 års nivå. Detta indikerar att förutsättningarna för produktivitetsökningar i svensk ekonomi, och därmed utrymmet för lönehöjningar, är mindre än vad som tidigare trots. Mot den bakgrunden bygger den aktuella kalkylen på lägre **lönehöjningar** än



den förra, åren fram till 2018, vilket är huvudförklaringen till att vi reviderat ner skatteunderlagstillväxten 2016–2018. I viss mån bidrar även en svagare sysselsättningsutveckling och lägre inflationstal till nedrevideringen.

För fördjupad information hänvisas till ekonomirapporten från SKL som kan läsas eller laddas ner från nedanstående länk

[webbutik.skl.se/sv/artiklar/ekonomirapporten-december-2014.html](http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/ekonomirapporten-december-2014.html)



## Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning 2012-2015

### Inledning

Kommunfullmäktige har antagit mål för god ekonomisk hushållning för perioden 2012-2015 och dessa ska från och med innevarande mandatperiod följas upp och utfallet (måluppfyllelsen) bedöms enligt färgskalan röd-gul-grön. Alla nämnder har antagit nämndspecifika mål, indikatorer, nyckeltal samt bedömningsgrunder för måluppfyllelsen under 2011/2012. Arbetet med att förverkliga kommunfullmäktiges prioriterade mål har därmed nu passerat drygt två och ett halvt av målperiodens fyra. De gemensamma målen bedöms uppnå måluppfyllelse under målperioden.

Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning	Utfall	Utveckling	Kommentar
<b>Finansiella mål för ekonomin</b>			
<b>Soliditeten ska överstiga 62 %. Soliditeten inklusive totala pensionsåtagandet ska överstiga 18 %.</b>		↑	Soliditeten uppgår till 68,6 % exkl. och 25,0 % inklusive pensionsåtagandet.
<b>Årets resultat ska överstiga 1,5 % av skatteintäkterna (enl. balanskravet).</b>		↑	Prognos på årsbasis 3,9 %.
<b>Verksamhetens nettokostnader får förbruka högst 98 % av skatteintäkterna.</b>		↑	97,3 % av skatteintäkterna förbrukas.
<b>Högst 20 % av skattekollektivets investeringar ska vara lånefinansierade. Avgiftskollektivets investeringar (VA+ stadsnät) får fullt ut lånefinansieras.</b>		↑	Samtliga investeringar klaras av mha avskrivningar och
<b>Betalningsberedskapen ska uppgå till minst 14 dagar.</b>		↑	Upplåning säkrar betalnings-beredskapen 30 dagar.
<b>Gemensamma ekonomiska mål för verksamheten</b>			
<b>Hallstahammars kommuns verksamhet ska präglas av effektiv resursanvändning</b>		↑	Resultatmålet nås, oförändrat antal kvm lokaler, kostnadseffektivare verksamhet och nöjda kunder.
<b>Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare</b>		↑	Stort antal sökande till annonserade tjänster med vissa undantag, personalenkät genomförd i delar av kommunen.

<b>Energianvändningen i kommunen ska minska</b>		↑	Jämfört med basåret 2011 har energianvändningen i kwh minskat i kommunens verksamheter.
<b>Inköpsverksamheten är effektiv genom hög köptrohet till tecknade avtal</b>		↑	De kommunala inköpen sker mot gällande avtal.
<b>Effektiv lokalanvändning som leder till minskad total lokalyta</b>		↔	Lokaltutredningen beslutad 2013, slutlig försäljning av lokaler 2014. Ingen försäljning
<b>Den externa finansieringen med bidrag ska öka (EU, projektmedel)</b>		↑	Jämfört med basåret 2011 har den externa finansieringen med bidrag ökat, takten har dock avstannat lite.
<b>Långsiktigt underhåll av fasta tillgångar säkerställs</b>		↔	För mycket lokaler eller för trång budget det är frågan.

### Prioriterade mål 2012-2015

<b>Befolkningen ska öka med i genomsnitt 75 personer per år</b>		↑	Positiv befolkningsutveckling under 2014. Sista december 15596 invånare! (+72)
<b>Hallstahammars kommun ska arbeta för att senast 2014 ansöka om att certifiera kommunen som en Trygg och säker kommun enligt WHO standard</b>		↑	Ansökan inlämnad avseende Trygg och Säker certifiering.
<b>Invånarnas delaktighet i samhället ska öka</b>		Oförändrat	Ingen ny NII-mätning via SCB.
<b>Kommunen ska arbeta för att kontinuerligt öka miljömedvetenheten hos anställda, invånare, företagare och övriga verksamma i kommunen.</b>		↑	Ökat antal genomförda riktade aktiviteter
<b>De utsläpp av koldioxid som sker genom den kommunala verksamhetens transporter och tjänsteresor ska minska årligen</b>		Oförändrat	Inget nytt värde.
<b>Andelen miljöanpassade inköp ska öka årligen i Hallstahammars kommun</b>		Oförändrat	Inget nytt värde.
<b>Alla elever når de nationella kunskapsmålen</b>		Oförändrat	Något fler som når kunskapsmålen i år 9, fortfarande gult.
<b>Förskolan ska byggas ut i en sådan takt att alla barn vars föräldrar har behov av barnomsorg kan erbjudas en förskoleplats med god kvalitet på önskat datum.</b>		Oförändrat	Något fler (74 %) får plats på önskat datum, fortfarande gult.

**Andelen av kunderna som upplever ett gott bemötande, god information och god tillgänglighet i kontakterna med den kommunala verksamheten ska öka.**

**En mindre andel ska uppbära försörjningsstöd och fler i aktiv sysselsättning.**

**Hallstahammars kommuns företagsklimat ska kontinuerligt förbättras. Senast 2014 ska vi vara bland de 70 bäst placerade kommunerna i riket i Svensk näringslivsranking (enkät delen).**

	↓	Bemötande, SBA mm ger kommunen goda omdömen. Tillgängligheten via telefon minskar kraftigt.
	Oförändrat	Färre uppbär försörjningsstöd än basåret och fler arbetar.
	Oförändrat	Bland de topprankade i Västmanland och 33:e plats i Sverige.



## VÄLFÄRDSBOKSLUT 2014

### Sammanfattning

Den goda hälsan är inte jämt fördelad i samhället i Hallstahammars kommun. Framtidens folkhälsoarbete i Hallstahammar bör därför handla om att arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande utifrån ett brett perspektiv. Målet bör långsiktigt vara att alla ska ha lika samhällseliga förutsättningar för en god hälsa. Bäst hälsa finner man hos de människor som känner sig delaktiga, har medinflytande, känner samhörighet och jämlikhet samt har stöd ifrån sin omgivning. Det är därför viktigt att skapa förutsättningar för att varje individ ska få dessa möjligheter. Kommunens alla delar är basen för folkhälsoarbetet. Där skapas de stödjande miljöer som skall ge förutsättningar för människor att välja en hälsosam livsstil. Alla verksamheter är viktiga och måste delta i detta arbete, liksom föreningar och enskilda individer. Hallstahammars välfärdsbokslut 2014 är en bred beskrivning av kommunens verksamhet och kommunbefolkningens levnadsvillkor ur ett välfärdsperspektiv. Bokslutet som är det femte i sitt slag består av ett antal basindikatorer där utvecklingen ska följas år från år. Basindikatorerna kompletteras med resultat från olika aktuella undersökningar. Den statistik som presenteras är i första hand från offentliga källor. Statistiken är ofta på en aggregerad nivå för att kunna jämföra kommunen med länets kommuner och riket som helhet oberoende av kommunstorlek (invånarantal).

De kanske viktigaste folkhälsoproblemen idag i Sverige men också till stor del i Hallstahammar är:

- Sociala skillnader i hälsa
- Höga sjukskrivningstal
- Stor användning av droger och alkohol
- Försämrad psykisk hälsa särskilt bland unga flickor
- Brist på fysisk aktivitet - Övervikt och fetma
- Brister i kunskapsunderbyggnad
- Ungdomsarbetslöshet
- Marginalisering – utanförskap

### Trygg och säker - många insatser på bred front

Hallstahammars kommun ska vara trygg och säker att bo, vistas och verka i. En viktig del i det arbetet för det är att kommunen tillsammans med landstinget satsar på att bli certifierade som en Trygg och säker kommun enligt Världshälsoorganisationens kriterier. Det innebär att vi samverkar för att tillsammans skapa en trygg och säker kommun med lika villkor för alla invånare. Arbetet ingår som en del av Hallstahammars kommuns målprogram för mandatperioden – att prioritera insatser som främjar en trygg och säker livsmiljö. Landstinget har i sin landstingsplan särskilt lyft fram arbetet med livsstilsfrågor för en förbättrad folkhälsa. Under 2014 har ett intensivt arbete bedrivits med att färdigställa ansökan om certifiering, vilken inlämnades till Karolinska Institutet i december 2014.

### Några exempel på insatser under 2014

#### ***Utvärdering av brottsförebyggande insatser för barn och unga i riskzonen***

Under 2012 tecknades ett nytt samverkansavtal med Polisen om brottsförebyggande insatser. I överenskommelsen anges att två fokusområden ska vara huvudinriktningen på det brottsförebyggande arbetet: Barn och unga i riskzonen, samt skadegörelse och klotter. Fokusområdena har sedan operationaliserats i en handlingsplan som anger vilka aktiviteter man i samverkan ska arbeta med under respektive område och med vilka indikatorer som arbetet ska följas upp. Kommunen erhöll 2012 ekonomiska medel om 250 000 kronor från Brottsförebyggande rådet för att utvärdera delar av de aktiviteter som sker i samverkan med polisen inom ramen för samverkansavtalet mellan polis-kommun och därtill hörande handlingsplan. Mälardalens Högskola har hållit i utvärderingen och fokus

har varit riktat mot att utvärdera den samverkan som sker mellan polis, socialtjänst och skola kring arbetet med ungdomscoacher, kontaktpoliser på skolorna och Kronobergsmodellen. Projektet slutrapporterades i januari 2015. Nu inleds ett arbete under 2015 med att analysera slutsatserna i utvärderingen och ta med sig dessa in arbetet med nästa samverkansöverenskommelse.

### **Prova på-dag för elever i Hallstahammar**

Prova-på dagen genomfördes första gången under 2012 och är en dag då eleverna i årskurserna 5-7 ges möjlighet att prova en mängd olika aktiviteter. Prova-på dagen har sedan fortsatt och 2014 deltog cirka 450 elever från 7 olika skolor och provade på aktiviteter från flertalet föreningar. Bland annat kunde eleverna testa på ridning, fotboll, boule, fiske och ice stock.

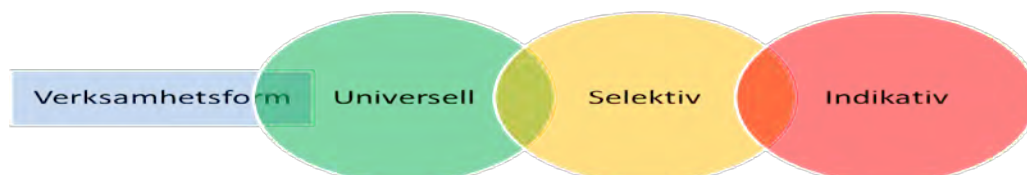
### **Ett utvecklat Föräldrastöd - Förberedd förälder**

Föräldrastöd och folkhälsa hänger intimt ihop. Relationerna till sina föräldrar är det som har med betydelse för barns hälsa och välfärd. Relationerna påverkar också samspelet med andra människor i vuxen ålder. Det har också stor betydelse för hälsa i vuxenlivet.

Genom att bygga vidare på befintliga strukturer, främja samverkan och skapa förutsättningar för föräldrar att mötas utvecklar vi föräldrastödet. Detta sker bl a genom:

- BVC/MVC- etablera hälsofrämjande arenor för föräldrar
- Familjecentraler och öppen förskola som mötesplatser
- Förskola och skola i samverkan med föräldrar
- Virtuella mötesplatser
- Strukturerade föräldragrupper som kompletterande komponent

Verksamheterna ska baseras på vetenskaplig grund och bygga på bästa möjliga kunskap som finns tillgänglig. Arbetet fortsätter att utvecklas utifrån modellen *Förberedd förälder – Hallstahammars modell*.



### ***Införandet av ICDP i förskolan i Hallstahammars kommun***

Vägledande samspel (ICDP) är ett samspelesprogram som syftar till att skapa och upprätthålla goda relationer mellan omsorgsgivare och barn. Programmet har som mål att främja de vuxnas psykosociala kompetens i samspelet med barnet. En viktig utgångspunkt handlar om den vuxnes förhållningssätt gentemot barnet. Programmet har sin grund i FN:s barnkonvention. Programmet utgår från var och ens förmågor och möjlighet till utveckling och anpassas till den grupp som vägleds eller utbildas så att deltagarnas egen praktik och erfarenhet tas tillvara. Förskolan har utbildat ett antal instruktörer inom ICDP och arbetar vidare under 2015 med att kunna erbjuda detta som en del i deras verksamhet.

### ***Inrättande av en Hälsans stig***

Hälsans Stig är en trygg och promenadvänlig slinga utan given start- eller slutpunkt. Slingan är vanligen 3-6 kilometer lång och löper där människor normalt brukar promenera. På Hälsans Stig är varje kilometer utmärkt med en kilometerskylt som gör att du kan räkna ut hur långt du har gått. Eftersom slingan saknar given start eller slutpunkt väljer du själv var du vill ansluta dig och hur långt du vill gå. Idag finns Hälsans Stig på ett 100-tal platser i Sverige och fler är planerade. Arbetet med Hälsans stig färdigställdes under våren och invigning skedde i april 2014. Samtidigt invigdes även det nya utegymmet i Centrumparken.

### ***Fallprevention***

Fallolyckor är den olyckstyp eller skademekanism som leder till flest dödsfall, flest antal inläggningar på sjukhus och flest antal besök på akutmottagningar.

Under 2010 omkom 1 600 personer i fallolyckor, över 70 000 blev inlagda i slutna sjukhusvård och nästan 240 000 uppsökte ett akutsjukhus efter att ha skadats i fallolyckor. Det är drygt fem gånger fler som omkommer till följd av fallolyckor än till följd av olyckor i vägtrafiken. Rådet för Trygg och säker har tydligt angivit att förebyggande arbete mot fallolyckor är ett prioriterat område att arbeta vidare kring.

Ett område som uppmärksammas alltmer är de fallolyckor som sker i den yttre miljön. Av den statistik som finns att tillgå framgår det att majoriteten av dessa olyckor är halkolyckor i trafikmiljön. Medelåldern bland de som drabbas är mellan 55 och 60 år. Under vintern 2013/2014 genomförde kommunen i samverkan med Landstinget Västmanland och Hallstahem AB en halkskyddskampanj där halkskydd delas ut till invånare över 55 år i Hallstahammars kommun. Denna kampanj har fortsatt även under vintern 2014/2015. Totalt har ca 4200 halkskydd delats ut totalt under två vintrar. En utvärdering av kampanjen kommer att påbörjas senare under våren 2015.

## Övriga händelser av vikt

### **Försörjningsmättet allt bättre**

Försörjningsmättet är en sammanställning av kostnader för offentlig försörjning från Försäkringskassan (sjuk- och rehabiliteringspenning, sjuk- och aktivitetsersättning), Arbetsförmedlingen (A-kassa och aktivitetsstöd) samt kommuner (försörjningsstöd) och bryter ned dem per invånare 16-64 år och dag. Försörjningsmättet är ett gemensamt mått på hur bidragsförsörjningen (eller utanförskapet) inom ohälsområdet och arbetsmarknadsområdet utvecklar sig över tid.

*Utvecklingen av försörjningsmättet kvartal 3 2010, 2011, 2012, 2013, samt kvartal 1 2014 i Hallstahammars kommun, Västmanlands län samt riket (kr/individ och dag- kommuninvånare 16-64 år)*

	Kvartal 3 2010	Kvartal 3 2011	Kvartal 3 2012	Kvartal 3 2013	Kvartal 3 2014
<b>Försörjningsmättet Hallstahammar</b>	62	55	57	55	54
<b>Försörjningsmättet Länet</b>	58	52	53	54	52
<b>Försörjningsmättet Riket</b>	---	46	47	43	Inget värde

Tabellen visar att kostnaderna sammantaget för alla dessa insatser via kommunen, arbetsförmedlingen och försäkringskassan minskat under perioden 2010 kvartal 3- 2014 kvartal 3. Det är dock främst kostnaderna för ”statliga” insatser som minskat mest men mellan kvartal 1 2013 och kvartal 3 2013 har kostnaden för försörjningsstöd minskat från drygt 4 miljoner till drygt 3,3 miljoner (exakt 700 536 kr) Statens minskade kostnader syns inte denna statistik i ökade kostnader för kommunen. Under kvartal 3 år 2014 betalade Hallstahammarbon 54 kr per dag och individ 16-64 år för sjukpenning, aktivitetsstöd, A-kassa, socialbidrag mm.

Utvecklingen är för hela perioden 2010-2014 är positiv för Hallstahammars kommun och under 2013-2014 syns en tydlig förbättring i denna redan positiva trend. Hallstahammar är den enda kommunen i länet som har minskat försörjningsmättet sedan 2012.

### **Den ekonomiska utsattheten ökar**

Den ekonomiska utsattheten bland barn 0-17 år är ett viktigt område att följa utifrån perspektivet jämlik hälsa. För Hallstahammars del visar siffrorna en förbättring mellan 2011 och 2012. Skillnaderna mellan barn med utländsk bakgrund och barn med svensk bakgrund är fortsatt stora såväl i Hallstahammar som i riket och länet.

	Andel (%) barn med utländsk bakgrund som finns i ekonomiskt utsatta hushåll		Andel (%) barn med svensk bakgrund som finns i ekonomiskt utsatta hushåll	
	2011	2012	2011	2012
<b>Riket</b>	29,8	29,1	5,5	5,2
<b>Västmanlands län</b>	31,5	31,3	6,4	5,8
<b>Hallstahammar</b>	37,9	36,4	6,6	4,9

Källa: Folkhälsomyndigheten

### **Avgiftsfria kulturella aktiviteter till alla**

Sedan augusti 2013 byggs filmverkstäder upp i Stationshuset i Kolbäck, Ungdomens Hus och i huvudbiblioteket. Filmverkstäderna ska möjliggöra för ungdomar runt om i kommunen att kunna arbeta med film på sin fritid. Filmskapande verksamhet är idag ett mycket stort intresseområde bland barn och unga mycket tack vare den teknikutveckling som skett under den senaste tiden genom utvecklingen av mobiler och små och smidiga digitala video-kameror. Målsättningen är att genom filmarbete tillsammans stötta och motivera ungdomar och få dem att upptäcka nya sidor hos dem själva som i sin tur kan stärka deras självkänsla och självbild. Tack vare bra samverkan i kommunen har det vuxit fram en idé att tillgängliggöra skapande filmverksamhet för kommunens alla barn och ungdomar. Detta kan ske genom att komplettera och bygga ut den tekniska infrastruktur som nu byggs upp i Stationshuset i Kolbäck, Ungdomens Hus och bibliotekshuset. I huvudbiblioteket har ett flertal arbetsstationer för film- och ljusbearbetning byggts, fasta filmmiljöer, inspelningsstudio för musikpålägning mm.

### **Behov av fortsatt arbete**

#### ***Kvinnor/flickor i välfärden i Hallstahammar – en ständigt aktuell fråga***

I Hallstahammars kommun finns flera tecken på att kvinnors situation i det dagliga livet är särskilt utsatt. Detta är ett mönster som funnits tydligt en tid. Kvinnor är överrepresenterade i sjuktalsstatistiken, de ansvarar oftast för den största delen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och de är de som i undersökningar från låg ålder och uppåt upplever psykiska problem etc. Bilden är dock inte helt ensidig utan flickor lyckas i flera fall bättre än pojkar i skolan och män begår i större utsträckning självmord. Det är viktigt att fortsätta bygga kunskap kring detta område inom kommunen för att få en mer samlad bild och ökad kunskap om läget för kvinnorna i kommunen. Därefter bör planering göras särskilda och breda insatser.

#### ***Stödet till psykiskt sjuka behöver utvecklas***

Personer med psykisk ohälsa har sämre ekonomi jämfört med övriga befolkningen. De har lägre inkomster, är mer beroende av bidrag och har mindre marginaler. Det visar en ny rapport som tagits fram på uppdrag av kampanjen Hjärnkoll. Det krävs insatser från kommunen m.fl. som ökar tryggheten och därmed förbättrar hälsan för dessa människor.

Otrygg ekonomi under lång tid ökar risken för ohälsa, samtidigt som ohälsa kan innebära försämrade ekonomi och försvårad återhämtning. Om inte utestängning och diskriminering av personer med psykisk ohälsa upphör minskar möjligheten till återhämtning och deltagande i studier och arbetsliv. En av fyra personer i Sverige har egen erfarenhet av psykisk ohälsa, som i dag är den främsta orsaken till sjukskrivningar. Detta gör psykisk hälsa till en viktig angelägenhet för hela samhället.

En ny rapport, *Minuskontot – Ekonomiska villkor för personer med psykisk funktionsnedsättning, har sammanställt offentlig statistik om ekonomiska villkor*. Resultaten är tydliga. Personer som lever med en psykisk funktionsnedsättning har i genomsnitt väsentligt lägre inkomster än befolkningen som helhet. Endast tre av tio har inkomst från arbete, och bland de som har arbete är inkomsterna lägre. Den genomsnittliga löneinkomsten för de personer med psykisk funktionsnedsättning som hade ett arbete är mindre än hälften av genomsnittet i befolkningen i övrigt.

Den svaga ekonomin får konsekvenser. Omkring 22 procent av dem med svåra besvär av ångslan, oro eller ångest uppger i en SCB-studie att de kommit efter med betalningen av exempelvis hyra och räkningar de senaste tolv månaderna. Bland samtliga med funktionsnedsättning var andelen elva procent och bland dem utan funktionsnedsättning sex procent.

Enligt Socialstyrelsen har de ekonomiska förhållandena för människor med psykiska funktionsnedsättningar försämrats under de senaste årtiondena. Utvecklingen är särskilt allvarlig då dålig ekonomi kan skapa en ond cirkel. Dålig ekonomi under lång tid bidrar till att skapa psykisk ohälsa.

Samtidigt riskerar en dålig ekonomi för en person som har psykisk ohälsa leda till att hälsan försämras, och att möjligheterna till återhämtning försvåras. Ekonomiska påfrestningar påverkar förutsättningar för att delta i sociala aktiviteter, att skaffa vänner och att ha en meningsfull fritid. En viktig nyckel för att minska ohälsan är därför att öka den ekonomiska tryggheten.

Särskilt betydelsefullt är satsningar för att skapa ett inkluderande arbetsliv som möjliggör för personer med psykisk ohälsa att få och behålla ett arbete eller ha tillgång till en sysselsättning. Här krävs satsningar på arbetsmiljö för att undvika att människor utvecklar ohälsa som leder sjukskrivning och skapar ett arbetsklimat där olikheter är naturliga och välkomna.

Kommunen behöver i ökad grad i sitt beslutsfattande använda sig av kunskapen om ekonomiska och övriga villkor för personer med psykisk ohälsa. Ett viktigt verktyg i arbetet bör vara att förbättra kunskapsläget när det gäller statistik över ekonomisk utsatthet. Det finns statistik i dag, men underlaget är ofta bristfälligt, och det är svårt att göra jämförelser. Effektiva åtgärder kräver bättre kunskapsunderlag, särskilt när det handlar om att kunna följa utvecklingen över tid. Att prioritera att förbättra de ekonomiska villkoren och se till att fler personer med psykisk ohälsa kan försörja sig gynnar både individen och samhället.

Vidare behöver stödet till barn till psykiskt sjuka inventeras och tydliggöras. När en förälder får en psykisk sjukdom drabbas de anhöriga hårt. För ett barn kan upplevelsen vara extra jobbig och många känner oro och skuld för sin sjuke förälder. Samtidigt har vuxna svårt att prata med barnet om det som inträffat och många barn saknar stöd från anhöriga, skola, socialtjänst och psykiatrisk vård. Det finns idag på nationell nivå omkring 100 000 barn till föräldrar med psykisk sjukdom.



## Kommunens Kvalitet i Korthet 2014

Hallstahammars kommuns resultat i Kommunens Kvalitet i Korthet 2014 redovisas i grönt, gult och rött utifrån hur vi står oss jämfört mot övriga deltagande kommuner:

**Topp 25 %** **Mitten 50 %** **Botten 25 %**

Totalt deltog cirka 220 kommuner i mätningen 2014, men antalet som vi jämför oss mot kan variera något mellan de olika nyckeltalen beroende av om uppgifter finns på samtliga kommuner. Vi redovisar även om vi har förbättrat oss mot oss själva från föregående år genom att ange pilar i grönt, gult och rött:

- ↑ Bättre än föregående år
- ↔ Lika mot föregående år
- ↓ Sämre än föregående år

Tillgänglighet	2012	2013	2014	
Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar	76	78	87	↑
Andel av medborgarna som via telefon får kontakt med en handläggare för att få svar på en enkel fråga	41	37	17	↓
Andel av medborgarna som upplever ett gott bemötande när de ställt en enkel fråga via telefon	91	85	100	↑
Antal timmar/vecka som huvudbiblioteket i kommunen har öppet utöver tiden 08–17 på vardagar	7	7	7	↔
Antal timmar/vecka som simhallen i kommunen har öppet utöver tiden 08–17 på vardagar	16	16	16	↔
Antal timmar/vecka som återvinningscentralen har öppet utöver tiden 08-17 på vardagar	14	14	14	↔
Andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten som får plats på önskat placeringsdatum	78	70	74	↑
Väntetid för dem som inte fått plats för sitt barn inom förskoleverksamheten på önskat placeringsdatum	31	38	42	↓
Väntetiden i snitt för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudet inflyttningsdatum	72	84	116	↓
Handläggningstiden i snitt för att få ekonomiskt bistånd (från första kontakt till beslut)	16	10	23	↓

### Kommentar tillgänglighet

Vi placerar oss i det nedre skiktet bland deltagande kommuner på sex av nio nyckeltal. På fyra av nio nyckeltal syns dessutom en försämring mot föregående år. Detta är ett viktigt förbättringsområde. Positivt är bemötandet som 2014 sätter oss på första plats i riket. Framgångsfaktorer inom detta område ligger ofta i att utveckla de interna processerna och rutinerna.

## Trygghet

2012 2013 2014

	2012	2013	2014	
Hur trygga medborgarna känner sig i kommunen	43 (2010)	51	Inget nytt	↑
Antal olika vårdare som besöker en hemtjänsttagare under 14 dagar	15	14	11	↑
Antal barn per personal i kommunens förskolor (nationellt mått)	5.0	5.1	5,3	↓
Antal barn per personal i kommunens förskolor (faktiskt mått)	4.2	4.0	3,9	↑

### Kommentar trygghet

Positiv utveckling mot föregående år på två av tre nyckeltal. Tillhör nedersta skiktet av kommuner på medborgarnas upplevda trygghet.

## Delaktighet och information

2012 2013 2014

	2012	2013	2014	
Valdeltagande i senaste kommunvalet	78,6	78,6	80,6	↑
Hur god kommunens webbinformation är till medborgarna	67	71	71	↔
Hur väl medborgarna upplever att de har inflytande över kommunens verksamhet	39 (2010)	43	Inget nytt	↑

### Kommentar delaktighet och information

Tillhör det nedre skiktet på två av tre nyckeltal. Positiv utveckling mot föregående år på två av nyckeltalen. Området påverkas av många faktorer i omvärlden, vilket gör det svårt att lyfta fram några enskilda framgångsfaktorer.

## Effektivitet

2012 2013 2014

	2012	2013	2014	
Elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesproven i Sv, Sv2 och Ma	76	64	76	↑
Elever i åk 6 som klarat alla delprov för ämnesproven i Sv, Sv2, En och Ma	Inget mått	87	84	↓
Andel behöriga till nationellt program på gymnasiet	89,2	81,2	84,4	↑
Elevers syn på skolan och undervisningen i åk 8	74	78	77	↓
Kostnad per betygspoäng i åk 9	338	349	354	↓
Andel gymnasieelever boende i kommunen som fullföljer gymnasiet inom 4 år (inkl IV)	70,2	74,7	71	↓
Kostnaden för gymnasieskolan i förhållande till andel som inte fullföljer gymnasiet (kr/elev)				↑

Hur nöjda brukarna är med sitt särskilda boende	87	84	84	↔
Hur nöjda hemtjänsttagarna är med den hemtjänst de erhåller	92	89	91	↑
Andel ungdomar som inte återaktualiserats inom socialtjänsten inom ett år efter avslutad insats	83	84	100	↑

#### Kommentar effektivitet

Vi tillhör generellt mittenskiktet av deltagande kommuner inom skolans område, med undantag av gymnasiet där vi tillhör det nedersta skiktet av deltagande kommuner. Resultaten inom åk 6 sjunker något över tid och är viktiga att bevaka. Området vård och omsorg innehåller även ett mer omfattande serviceindex för äldreboende, hemtjänst och LSS som ej redovisas här där vi generellt får mycket goda resultat. Överlag en positiv utveckling inom vård och omsorg. Mycket bra resultat för socialtjänstens mått om ej återaktualiserade ungdomar.

#### Samhällsutveckling

2012 2013 2014

	2012	2013	2014	
Andel av kommunens invånare 20-64 år som förvärvsarbetar	76	74	76	↑
Antal nya företag som startats i kommunen per 1000 invånare	5,2	4,0	5,0	↑
Företagarnas sammanfattande omdöme om servicen i kommunen	67 (2011)	74	Inget nytt	↑
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd	4,6	4,8	5,7	↓
Sjukpenningstalet bland kommunens invånare	7,4	8,1	8,7	↓
Hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning (inkl biologisk behandling)	30	31	32	↑
Andel miljöbilar av totala antalet bilar inom kommunorganisationen	35	29	39	↑
Andel inköpta ekologiska livsmedel i kommunala verksamheter (mäts första gången 2014)			13	
Hur väl medborgarna upplever att kommunen är en attraktiv plats att leva och bo i	60 (2010)	60	Inget nytt	↔

#### Kommentar samhällsutveckling

Generellt tillhör vi mittenskiktet bland deltagande kommuner. En positiv utveckling mot föregående år kan ses på fem av nio nyckeltal inom området. Andel inköpta ekologiska livsmedel mäts för första gången 2014 och där ligger vi i nedre mittenskiktet, på gränsen till rätt.

## BESKRIVNING AV KOMMUNENS MILJÖARBETE 2014

### Inledning

Kommunerna har betydelsefulla uppgifter i arbetet för att en bättre miljö lokalt, nationellt och globalt. Man arbetar för att uppnå de nationella miljömålen dels genom sitt ansvar för samhällsplanering, sitt myndighetsarbete samt genom åtgärder i egen verksamhet.

Åtgärdsstrategier och kommunal samhällsplanering ger ramar och underlag för miljöarbetet på lokal nivå. Som ett riktmärke finns 16 miljömål som riksdagen har fastslagit. Övergripande mål är att de stora problemen ska vara lösta inom en generation.

### Så här arbetar vi med miljöfrågor i Hallstahammars kommun

Kommunledningen arbetar med samordning och styrning av kommunens verksamhet. Detta innebär bland annat ansvar för att verksamheten är effektivt organiserad och att de kommungemensamma mål och strategier som finns styr verksamheten. Prioritering av övergripande och strategiskt miljöarbete sker på den här nivån.

Tekniska förvaltningen ansvarar för till exempel förvaltning av kommunala byggnader, vattenförsörjning, avlopp, renhållning, planfrågor, gatu- och väghållning, trafikplanering med mera. Lokalt sett är tekniska förvaltningen stora aktörer i miljöhänsende.

Bygg och miljöförvaltningen har tillsyn och utövar myndighetsutövning över hela bygg- och miljöområdet och har det som ett av de primära uppdragen. Bygg och miljöförvaltningen bistår kommunstyrelsen, men även andra förvaltningar med internt stöd i miljö och hållbarhetsfrågor i den mån det inte kolliderar med myndighetsuppdraget.

### Miljöarbetet i kommunens skolor

I kommunens skolverksamhet arbetar man med miljöfrågor integrerat i olika ämnen i undervisningen. Det finns uttalat mål att kommunens skolor ska klara kriterierna för Grön Flagg. Detta administreras av Stiftelsen Håll Sverige Rent och är en internationell certifiering. Detta arbete går framåt och det är just nu 7 av 9 förskolor som innehar utmärkelsen Grön Flagg samt 3 av 7 grundskolor. Man arbetar också genom olika satsningar för att öka ungdomarnas/barnens miljömedvetenhet bl.a. genom olika miljöprojekt.

### Miljötillsyn

Miljötillsynen enligt miljöbalken sköts av bygg och miljöförvaltningen. Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Grundläggande i det uppdraget är tillsyn över verksamheter genom bland annat föranmälda och oanmälda inspektioner, granskning av miljörapporter och verksamhetens egenkontroll. En viktig del är också handläggning av tillstånds och anmälningsärenden. Fokus under 2014 har varit energi, kemikalier och farligt avfall.

### Miljöeffektiva transporter

Vägtrafiken utgör ett av de större miljöproblemen i Sverige och så även i Hallstahammar. Kommunen verkar för bättre infrastruktur, bl.a. ny sträckning på väg 252, cykelvägar mellan tätorter. Byggandet av ny länsväg 252 är nu igång. Enligt planen som gäller idag ska vägen vara färdigbyggd under 2017. Detta skulle lösa en hel del av dagens problem med buller, vibrationer och damm följer tung trafik inom tätorten.

Hallstahammars kommun har en resepolicy som gäller vid tjänsteresor, benämnd ”Miljö- och trafiksäker resepolicy”. Det finns en väl nyttjad tjänstebilpool i Hallstahammars kommun. Bilpoolens bilar byts ut kontinuerligt till modernare, miljöbilsklassade modeller.

Nästa byte eller tillkommande bil till poolen skall vara en elbil och den förväntas finnas på plats under 2015. En elbil är dyrare i inköp men med en finansiering över 36 månaders leasing med ett restvärde motsvarande övriga fordon i bilpoolen beräknas merkostnaden kunna hanteras inom bilpoolens normala kostadsbudget efter justering för vanliga prisökningar.

### **Energieffektivisering av fastigheter**

Utsläppen av koldioxid från bostäder och service har minskat nästan varje år sedan år 1990. Detta beror till stor del på att oljeanvändningen sedan dess har minskat radikalt och ersatts av biobränslen, värmepumpar, el och fjärrvärme. Kommunen satsar fortsatt på omställning av fastigheternas uppvärmningssystem och utbyte av undercentraler enligt en fastställd handlingsplan i energieffektiviseringsprogrammet.

I energi- och klimatplanen som håller på att tas fram kommer nya mål att tas för effektivisering av energianvändning i kommunala fastigheter. Vid nyproduktion ska miljöanpassade alternativ studeras så långt det är ekonomiskt och tekniskt rimligt. Befintligt fastighetsbestånd kommer också att vara föremål för åtgärder.

### **Infrastruktur**

Ledningsnätet för spill- och dagvatten genomgår löpande renovering. Syftet är att säkerställa leverans av dricksvatten med hög kvalitet till kommuninvånarna samt att minska läckaget av avloppsvatten så att miljöbelastningen minskar. Avloppsreningsverket är moderniserat för att bland annat kunna minska utsläppen av kväve till Mälaren och Östersjön. Satsningar på att bygga dagvattenmagasin pågår för att mildra effekterna av häftiga regn.

### **Avfall och renhållning**

Hallstahammar är som en av delägarna i Västmanlands Avfallsaktiebolag (VAFAB) med i biogasanläggningen Växtkraft. Biogasen där framställs ur bland annat hushållsavfallet från de bruna tunnorna. Biogasen renas till fordonsbränsle och används i huvudsak inom Västerås med omnejd än så länge. Västmanlands Lokaltrafik är en av de större kunderna och expressbussen mellan Hallstahammars kommun till Västerås går på denna biogas.

Kommunen producerar biogas på reningsverket vilket används internt för uppvärmning. Denna gas fås vid rötning av slammet och är ett förnämligt bränsle. Olja finns bara som beredskap vid eventuella produktionsstörningar.

Farligt avfall är miljömässigt en viktig avfallstyp att samla in, så att det så långt som möjligt inte hamnar okontrollerat i vår miljö. I Västmanland är hushållen duktiga på att samla in farligt avfall, vilket syns då Återbruken redovisar volymer.

### **Förorenade områden**

Tekniska förvaltningen och bygg och miljöförvaltningen arbetar med undersökning och sanering av förorenade områden. Här kan nämnas några exempel. Gamla kemptvätten vid Knektbacken är undersökt avseende klorerade lösningsmedel. Kolstybb på Eldsbodaplanen, med visst innehåll av arsenik, är undersökt och sanerad inför bostadsbyggande. Marken under före detta daghemmet Koltrasten är nu klar för slutlig sanering. I takt med ökad exploatering på mark i tätort är risken stor att spår av tidigare verksamhet medför kostnader för undersökningar och sanering. Kommunen är ägare till ett stort antal fastigheter, vilket gör att frågan riskerar att bli aktuell i flera fall. Kostnaden ska om möjligt i första hand belasta den som förorenat, i andra hand fastighetsägaren eller staten. Vem som ska betala utreds ofta i en så kallad ansvarsutredning.

### **Naturvård**

Några fleråriga projekt är igång. Det största projektet, ett EU-finansierat mångmiljonprojekt som rör flera Mälarkommuner, handlar om att utveckla Mälarens skärgårdsnatur. Stora arealer restaureras och görs mer tillgängliga, bland annat i Strömsholm och på Billingen.

Kommunen driver också egna projekt. Ett som har kommit långt är utveckling av Sörkvärnsforsens naturreservat där anläggande av gångbro till forsmiljön är genomförd. Det andra är biotopvård och studie av möjliga fiskvandringssvägar i Kolbäckån. En förstudie är genomförd i vattnet kring Mölntorp som en del i ett större åtgärds paket. Vidare bör framhållas att den kommunägda tätortsnära skogen vårdas aktivt med naturvårdshänsyn i enlighet med en modern skogsbruksplan.

## Energieffektiviseringar

Tekniska förvaltningen har under åren genomfört löpande åtgärder för att energieffektivisera fastighetsbeståndet. Sammanställningen som presenteras nedan avgränsas så den kommer att innefatta åtgärder genomförda sedan 2008 samt exkludera styr och övervakningsåtgärder. Anledningen till att dessa exkluderas är besparingen är relativt liten dock ger det bättre arbetsmiljö för verksamheten samt kvaliteten på fastigheten ökar.<sup>1</sup>

### Kartläggning av åtgärder

Fastighet	Åtgärd	År	Kostnad
1 Nibbleskolan	Fjärrvärme konvertering	2009-2012	11 965
2 Förskolan Trollsländan	Fjärrvärme konvertering	2009	585
3 Reningsverket	Rotamix	2010	526
4 Strömsholmskolan	Grundvattenvärme konvert	2011-2012	1 825
5 Ridsportens hus	Grundvattenvärme konvert	2011-2012	624
6 Fredhemskolan	UC byte	2011	194
7 Eldsbodahuset	UC Byte	2012	317
8 Näslundskolan	Omb. Fläktrum	2012	470
9 CF	UC byte	2012	242
10 Förskolan Brinken	Byte av golvvärmefördelare	2013	139
11 Förskolan Nyckelpigan	Installation av termostater	2013	69
12 Förskolan Humlan	UC byte	2014	311

### Utgångsläge

Utgångsläget definieras som det genomsnittliga energibehovet innan investeringen genomfördes.

Samtliga fastigheter förbrukade i genomsnitt ca 7,9GWh till en driftkostnad om ca 7,0MSEK.



## Förbrukning efter investering samt slutsatser

Förbrukningen har minskat till 6,7GWh och driftkostnaden har minskat till ca 5,4MSEK.

Energieffektivisering uppgår därmed till ca 1 197MWh för dessa 12 fastigheter. Tas vidare hänsyn till påföljden av investeringen är netto resultatet en besparing om ca 240 tkr.

Effekttoppar debiteras som fasta kostnader (sk. månadseffektsavgift) vilket driver upp kWh priset och ju lägre förbrukningen är desto högre påverkan på priset får denna fasta kostnader. UC-byten ger marginellt lägre värmeförbrukning dock är målet med dessa byten att slippa betala straffavgifter för höga returtemperaturer, något som började tas ut från 2011.

Bästa investering i relation till nedlagda likvida medel är Rotamix-anläggningen på Reningsverket, vilket gör att verket kan ta vara på rötgaser och producera värme, tidigare värmes anläggningen upp med eldningsolja.

Åtgärd	År	Kostnad	Investering	Energityp	Innan investering		Efter investeringen		Miljöbesparing	besparing	Kostnad	Resultat
					Medelförbrukning	Kostnad	förbrukning	Kostnad				
Fjärrvärme konvertering	2009-2012	11 965	JA	El	2 423 900	2 441 560	1 314 047	1 189 715	388 353	830 900	908 433	-77 533
				Fjärrvärme			721 500	420 945				
Fjärrvärme konvertering	2009	585	JA, obs	El	200 000	212 600	88 322	94 797	14 678	54 655	42 372	12 283
			avskriven	Fjärrvärme			97 000	63 147				
Rotamix	2010	526	JA	Eldningsolja	45 818	383 951	8 815	73 868	37 003	310 083	43 648	266 435
				Fjärrvärme								
Grundvattenvärme konv	2011-2012	1 825	JA	El	211 392	224 850	628 732	575 667	227 301	180 583	153 300	27 283
				Fjärrvärme	644 641	531 400						
Grundvattenvärme konv	2011-2012	624	JA	El	174 041	158 150	229 206	189 003	66 890	87 097	43 784	43 313
				Fjärrvärme	122 055	117 950						
UC byte	2011	194	JA	El	310 981	294 600	284 420	273 743	26 561	20 857	18 989	-15 213
				Fjärrvärme	787 000	338 750	564 000	355 831	223 000	-17 081		
UC Byte	2012	317	JA	El	216 420	217 896	219 148	220 643	-2 728	-2 747	34 137	29 989
				Fjärrvärme	776 000	484 977	669 000	418 106	107 000	66 872		
Omb. Fläktrum	2012	470	JA	El	172 228	175 976	180 519	184 449	-8 291	-8 473	47 333	-46 695
				Fjärrvärme	357 333	227 139	343 000	218 028	14 333	9 111		
UC byte	2012	242	JA	El	254 982	251 563	236 623	233 450	18 359	18 113	26 028	14 752
				Fjärrvärme	503 467	304 594	466 000	281 927	37 467	22 667		
Byte av golvvärmefördelare	2013	139	JA	El	82 535	88 591	76 435	82 043	6 100	6 548	14 400	-2 254
				Fjärrvärme	94 803	117 848	90 300	112 250	4 503	5 598		
Installation av termostater	2013	69	JA	El	65 555	76 563	62 614	73 128	2 941	3 435	7 120	15 160
				Fjärrvärme	204 900	133 610	176 000	114 765	28 900	18 845		
UC byte	2014	311	JA	El	62 796	74 047	67 620	79 735	-4 824	-5 688	28 037	-27 877
				Fjärrvärme	222 240	140 664	213 000	134 815	9 240	5 848		
		<b>17 267</b>			<b>7 933 085</b>	<b>6 997 278</b>	<b>6 736 301</b>	<b>5 390 054</b>	<b>1 196 785</b>	<b>1 607 224</b>	<b>1 367 581</b>	<b>239 643</b>

Större spelar ME:s fasta avgifter in. När förbrukningen är under 185 000kWh per år är priset per kWh inkl allt över 1:-/kWh. (som mest 1,17)

g hamnar vi istället på 0,91:-/kWh

n inga energieffektiviseringar, då målet är att få ner temp på returen så att man undviker straffavgifter fr. ME, dessa i sin tur kan variera och i vissa fall kan krediter erhållas.

## KOMMUNÖVERGRIPANDE UTVECKLINGSOMRÅDEN UNDER PERIODEN 2012-2015

### NY VISION FÖR HALLSTAHAMMARS KOMMUN

Hallstahammar har sedan 2007/08 arbetat utifrån en gemensam vision – *Det goda livet i storstadens närhet* -den sträcker sig fram till 2015. Under 2014 startade ett brett arbete med att få fram en ny vision. Det är kommunfullmäktige som antar den nya visionen, kommunstyrelsens arbetsutskott är politiskt styrgrupp för visionsarbetet. Man avser att arbeta fram den nya visionen med ett brett underlag där medborgare, föreningar och organisationer ges möjlighet att lämna in synpunkter på hur man gärna ser att Hallstahammars kommun ska utvecklas under 10 år framåt. Visionen bygger också på en omvärldsanalys med 10 trender.

Underlaget för den nya visionen består av dels av enkäter från medborgare och organisationer, kommunfullmäktiges ledamöter söker upp medborgare, möten med organisationer, föreningar näringsliv mm. Samtliga politiker i kommunfullmäktige, nämnder och styrelser startar det uppsökande arbetet med en visionsdag i mars 2015.

Arbetet bedrivs i nära samverkan med den av kommunfullmäktige utsedda medborgardialoggruppen. Arbetet förankras successivt med samtliga gruppleddare i kommunfullmäktige.

Tidplanen är att underlaget för visionen inhämtas under februari till april. Sedan följer en period där allt material bearbetas och en ny vision formuleras med sikte att kommunfullmäktige antar den under september 2015.

### UTVECKLING AV MEDBORGARDIALOGEN FORTSÄTTER

Kommunfullmäktige antog i februari 2012 riktlinjer för arbetet med medborgardialogen i kommunen och tillsatte samtidigt en särskild politisk styrgrupp som ska arbeta med utvecklingen av medborgardialogen i Hallstahammars kommun. En viktig del i utvecklingen har varit deltagandet i SKL:s projekt för att utveckla styrningen utifrån medborgardialog samt hur man kan använda medborgardialog i planfrågor. Under 2014 har kommunstyrelseförvaltningen och planavdelningen deltagit på flera nätverksträffar med SKL:s nätverk. Inom ramen för projekten genomfördes även en mycket uppskattad utbildningsdag kring medborgardialog under våren 2014 för en bred samling förtroendevalda och tjänstemän.

Internt har styrgruppen även fortsatt arbetet med att utveckla Ungdomsrådet till att bli en samlad arena för ungdomars delaktighet och inflytande. Deltagandet i SKL:s projekt avslutades vid årsskiftet och nu påbörjas ett arbete med att implementera de kunskaper som tillgogjorts i projekten.

Under 2014 har även Pilenprojektet lanserats. Det är ett konkret verktyg för att förbättra medborgardialogen genom att är en informationskylt i form av en röd pil utvecklats och lanserats. Pilen placeras ut på platser där något kommer att hända i den fysiska miljön och berättar kort om planerna. Det gör det enkelt för allmänheten att uppmärksamma och tycka till om utvecklingen av stadsmiljön. Som ett led i detta att utveckla medborgardialogerna så deltar kommunen även i Länsstyrelsens projekt om att utveckla jämställdhetsperspektivet i detaljplaner.

Under hösten 2014 påbörjades ett omfattande arbete med planering för att genomföra en bred medborgardialog som verktyg i framtagandet av ny vision för kommunen. Detta arbete kommer vara

huvudfokus under våren 2015 och involverar samtliga ledamöter i kommunfullmäktige och ett flertal tjänstemän.

## **BEFOLKNINGSUTVECKLING**

Befolkningsläget är den enskilt viktigaste framgångsfaktorn för kommunen. Folkmängden i Hallstahammar var 31 december 2014 15596 (2013 15 524 personer), en ökning med 72 personer från föregående årsskifte. Folkmängden per 1 november 2014 var 15 619 så tyvärr en minskning perioden november och december. Under 2014 har 151 nyfödda tillkommit. Utöver dessa har några ”noll åringar” flyttat till kommunen. Antalet avlidna uppgår till 178 under år 2014, så det innebär att vi för år 2014 uppvisar ett födelseunderskott om 27 personer. Det var flera år sedan vi hade ett så stort underskott. Flyttnettot för helåret 2014 uppgår till +98 personer. Hela folkökningen kan hänföras till positivt flyttnetto. I förhållande till vår befolkningsprognos har vi idag en kommunbefolkning som klart överstiger prognosen. Vi har nästan 100 personer mer än i nu gällande befolkningsprognos. Ny prognos kommer att arbetas fram inför den kommande Mål och Budgetomgången utifrån den utveckling som gällt under de senaste 5 åren. Folkökning om 75-100 personer per år och hälften av denna ökning i förskole- och skolåldrarna. I skatte och statsbidragsprognoserna kommer detta av vara huvudspåret men givetvis med anpassning till vid varje tidpunkt aktuellt läge.

Flyttströmmarna uppvisar 955 inflyttande och 857 utflyttande från kommunen. Av de inflyttade kommer 499 från övriga länet, 331 från övriga riket och 125 från utlandet. Utflyttningen uppvisar 485 mot länet, 332 mot riket och 40 mot utlandet.

## **DET GODA BOENDET NYA BOSTÄDER**

### **Hallstahems nybyggnation**

Det är angeläget att kommunen kan erbjuda fler hyreslägenheter eftersom Hallstahems nuvarande bestånd i princip är fullt. Under 2013 inledde Hallstahem arbetet med att uppföra två till tre nya hus i centrum.

Under 2013 och 2014 har kommunen ställt om detaljplanen för del av Eldsboda-fastigheten. Detaljplan behandlades av KF den 29 september.

I december vann den laga kraft.

Detaljplanen tillåter att bostäder byggs i tre våningar. Hallstahem planerar att bygga tre bostadshus i tre våningar med totalt 36 lägenheter. Byggnationen väntas pågå under 2015. Under arbetet kommer även gaturummet vid Prästgårdsgatans södra del att förnyas med ny asfaltering, belysning och nya träd.

### **Nytt särskilt äldreboende**

I samband med att kommunfullmäktige i juni 2014 fattades beslut om att ett nytt äldreboende för 100 platser ska byggas i Hallstahammar. Socialnämnden och tekniska nämnden samt kommunstyrelsen fick utifrån sitt samordningsansvar i uppdrag att presentera en detaljplan för det nya äldreboendet samt att inleda projekteringsarbetet. Arbetet har pågått intensivt under hela 2014. Under hösten 2014 sker således hela projekteringen. Därefter sker upphandlingen av byggnationen under första halvåret 2015. Byggtiden beräknas till två år. Byggstart för det tänkta särskilda boendet för äldre är därmed preliminärt andra delen av 2015, med inflyttning under andra halvåret 2017.

Platsen som valdes för äldreboendet är södra delen av Östra Nibble. Platsen valdes bland annat för den goda tillgången på mark och att marken sedan tidigare varit exploaterad. Arbetet har pågått intensivt under 2014 då detaljplanen för området bland annat har varit ute på samråd. Under samrådet kom det fram att en arkeologisk undersökning måste utföras för att reda ut om delar av området har några fornlämningar. Detta kan försena planarbetet men förhoppningen är att detaljplanen kan vinna laga kraft innan sommaren 2015. Efter att planen har vunnit laga kraft kan byggstart ske.

### **Nya villatomter**

Ett högt prioriterat område är inflyttning till kommunen. Det gäller att vi kan erbjuda attraktiva boendemiljöer nu och i framtiden. Därför prioriteras anläggandet av infrastruktur för nya bostadsområden högt. (Se vidare samtliga områden i kommunstyrelsens årsredovisning)

Under perioden har tomter sålts på följande områden.

- Vid **Sjöhaga/Utnäslöt** har markägaren styckat av sex tomter för ”hästnära boende”. Samtliga tomter är sålda.
- Det finns en ny detaljplan för småhus på Blåklintsvägen, **Östra Nibbleområdet**. I den angränsande detaljplanen för Östra Nibble är det planerat för villor och radhus, som blandas med de hyreshus som sparats och som kommer att rustas upp. En tomt såldes under 2014.
- Av totalt 28 tomter på **Vallmoområdet** i Kolbäck finns åtta tomter kvar till försäljning; tre tomter etapp 1 och fem tomter etapp 2. En tomt på etapp 2 har sålts under 2014 och en 2015.
- I centrala **Trollebo** planerades tidigare uppförande av parhus, men då intresset för parhus har varit lågt har istället åtta småhustomter bildats. En ny gata har färdigställts under 2013. Av åtta tomter är sex klara för försäljning. Ett företag har reserverat fyra tomter och planerar bygga fyra hus med fyra lägenheter vardera.

### **Försäljning av tomträtter**

Kommunfullmäktige beslutade 2008 att erbjuda tomträttsinnehavare med småhus att friköpa sina tomter till äganderätt för ett förmånligt pris (70 procent av marktaxeringsvärdet fastställt 2005). Hittills har 296 tomträtter sålts till ett värde av 35 582 000 kr (ca 35,5 Mkr). Under 2013 såldes sex tomträtter och under 2014 har 14 tomträtter sålts. Ingen tomträtt har sålts under 2015.

## **DEN GODA SERVICEN**

### **Trygg och säker-arbetet samt folkhälsa 2014**

Hallstahammars kommun ska vara trygg och säker att bo, vistas och verka i. En viktig del i det arbetet är att kommunen tillsammans med landstinget satsar på att bli certifierade som en Trygg och säker kommun enligt Världshälsoorganisationens kriterier. Det innebär att vi samverkar för att tillsammans skapa en trygg och säker kommun med lika villkor för alla invånare. Arbetet ingår som en del av Hallstahammars kommuns målprogram för mandatperioden – att prioritera insatser som främjar en trygg och säker livsmiljö. Landstinget har i sin landstingsplan särskilt lyft fram arbetet med livsstilsfrågor för en förbättrad folkhälsa.

Det finns sedan 2012 en organisation och en struktur för samarbetet. Syftet med organisationen är att skapa förutsättningar för en tvärspektoriell samverkan i ett brett spektra av trygghets- och säkerhetsfrågor. I arbetet är även vissa målgrupper prioriterade, såsom barn och unga, samt äldre och funktionsnedsatta.

Ett mål har varit att Hallstahammars kommun ska certifieras som en trygg och säker kommun. Det är ett omfattande arbete som berör många delar av kommunens verksamhet. I december 2014 lämnades ansökan om certifiering in.

(Se vidare kommunstyrelsens årsredovisning)

### **Förskolan**

Sedan några år tillbaka har särskilda medel anvisats för 20 nya förskoleplatser per år. Tre paviljonger finns på plats i Hallstahammar sedan 2011-2012 med ca 50 nya platser för att möta det ökade behovet. I Kolbäck har en ny förskola byggts som ersätter Duvan och Koltrasten. Den nya förskolan invigdes i augusti 2013 och har 140 platser.

Under hösten 2013 ökade behovet av barnomsorgsplatser kraftigt till följd av inflyttning och ökande födelsetal. Under hösten 2013 projekterades en ny förskola i delar av Parkskolan med 40 nya platser. Trollbacken etapp ett togs i bruk 1 januari 2014. Under våren 2014 har ytterligare en avdelning med 20 platser och ett kök byggts. Den kommer att tas i bruk 2015 och BUNs ram utökas med 6 Mkr,

### **Utbyggnad av Näslundsskolan**

Under hösten 2014 togs beslutet att skapa en ny detaljplan för Näslundsskolan. Det har visat sig att skolan behöver byggas ut för att klara kommande årskullar. Detaljplanen beräknas vara klar under hösten 2015 och efter det kan skolan byggas ut.

### **Gymnasieskolan**

Ett intensivt arbete pågick under 2014 för att avveckla skolan. Gymnasiet lades ner juni 2014.

Särskilt arbete har lagts ner för att värna ridgymnasiet. Flera olika alternativ har utretts.

Från och med hösten 2014 är nu Ridskolan Strömsholm huvudman för ridgymnasiet med hela utbildningen förlagt till Strömsholm.

### **Utbyggnad av ridskolan**

Ridskolan i Hallstahammar önskar att bygga ut sin verksamhet och förnya de idag nedgångna lokalerna. Under hösten 2014 har förutsättningar för det utretts. Bland annat krävs en ny detaljplan för de aktuella åtgärderna. Innan ny detaljplan kan tas fram behöver vissa förutsättningar utredas som ev. markföreningar från tidigare verkstäder m.m. Miljöutredningen kommer att fortsätta

Parallellt utreds även om att eventuellt flytta hela anläggningen till en helt annan plats eftersom Södra Nibbles industriområde inte är optimalt.

Planavdelningen tog bland annat fram en utredning för att undersöka vilka konsekvenser en lokalisering av ridskolan skulle ha vid Valsta. Utredningen visade bland annat att ridskolans nuvarande läge inte var optimalt och att en ny lokalisering vid Valsta var att föredra.

En separat utredning genomförs under slutet av 2014 och början av 2015 där bland annat den ekonomiska delen studeras noggrannare. Ett beslut om en detaljplan ska tas fram för en ny ridskola väntas under våren 2015. Beslut om lokaliseringen till Nibble eller Valsta beräknas tas under första halvåret 2015.

### **Förenkla helt enkelt**

Hallstahammars kommun har under 2013 och 2014 deltagit i projektet Förenkla helt enkelt. Det är koncept som tagit fram av SKL och Tillväxtverket. Syftet är att öka service och effektivitet för främst företagare med myndighetskontakter. Projektet har bäring på samtliga kommuninvånare som behöver tillstånd av olika slag. En handlingsplan har arbetats fram inom ramen för projektet som succesivt verkställs. Konkreta exempel är att Tjänstegaranti/ servicegaranti införs på försök under 2015. Lotsmöten erbjuds företagen vart 14:e dag på fasta tider. Kundcenter ingår också i handlingsplanen liksom utökad information på hemsida med e-tjänster mm. Bransch- Områdesträffar har påbörjats för att kunna möta företagen inom samma branscher.

### **Kundcenter**

En projektplan för att bilda ett Kundcenter arbetades fram under våren 2014. Beslut om att kommunen ska ha ett Kundcenter enligt projektplanen togs i juni. Införandet sker i flera steg och under hösten har en projektorganisation som arbetat med kartläggning av arbetsuppgifter inom den administrativa enheten, lokalöversyn och tidplan för ett successivt utökande under 2015-2016.

Genom ett Kundcenter kan vi förändra verksamheten till ett starkare kundperspektiv och bli en serviceinriktad och öppen kommun med kunden i centrum. Vi ökar också tillgängligheten och effektiviteten för såväl externa som interna kunder. Kundcenter ska vara hela kommunens angelägenhet och verksamheterna ansvarar för att Kundcenter har rätt information och hanterar ärenden på ett rättssäkert sätt.

Kundcenter etapp 1 startar i början av 2015

## **LOKALA INFRASTRUKTURSATSNINGAR UNDER 2014**

### **Hallstahammars stadsnät**

Syftet med ett stadsnät är att stärka förutsättningarna för ett attraktivt boende och företagande inom kommunen. Här förväntas tillgången till ”Internetbaserade mediatjänster” som TV, telefoni och datakommunikation vara en faktor av stor betydelse. Kommunen investerar och äger nätet. Stadsnät i Svealand AB utgör kommunikationsoperatör. Hallstahammars kommun är delägare till Stadsnät i Svealand AB (Sisab) tillsammans med Västerås, Eskilstuna och Arboga.

De viktigaste händelserna under året har varit att man genomförande ett nytt fiberstomnät mellan Hallstahammar och Kolbäck vilket medför att man får en robust och redundant förbindelse mellan orterna. Därigenom minskar man sårbarheten i den digitala kommunikationen mellan kommunens anläggningar. Detta är också ett led i den digitala agendan, där kommunen tillsammans med ett flertal kommuner i länet deltar. Medel har erhållits från Tillväxtverket. I den **digitala agendan** har bl.a. en Bredbandsstrategi tagits fram för kommunen som gäller under perioden 2013-2020, innefattande bl.a. planer på en utbyggnad av bredband på landsbygden. Även exempel på samhällstjänster och integrering av energilösningar är en del av den digitala agendan.

Per den 31/12 finns det 237 direktanslutna villor och 134 anslutningar via privata fastighetsägare och bostadsrätter. Hallstahem har alla sina lägenheter anslutna vilket motsvarar 2 432 st. Hallstahem har också anslutit ett antal s.k. telemetri-tjänster som exempelvis övervakning och styrning av undercentraler. Antalet företag ökar i långsam takt. Antalet aktiverade kunder har i Hallstahem ökat med drygt 100 under året och aktiveringsgraden uppgår till 45 % och ökar för varje månad. Bland övriga anslutna (villor, bostadsrätter m.m.) är aktiveringsgraden näst intill 100 % och totalt sett nyttjar



52 % av alla anslutna någon tjänst i stadsnätet. I investeringsbudgeten finns årligt anslag om 4 Mkr för stadsnätsutbyggnad. Utöver detta belopp tillkommer sedan bidrag från ”staten” samt anslutningsintäkter från nyanslutna kunder. Dessa medel används fullt ut för att bygga ut stadsnätet ytterligare. Under 2015 finns för detta ändamål drygt 2 Mkr extra för stadsnätsutbyggnad.

### **Kommunikationer**

Enligt Länsstyrelsens prognoser är Hallstahammar en av de kommuner i Västmanland som förväntas nettoinflyttning och tillväxt. Enligt Länsstyrelsen är de avgörande faktorerna för tillväxt närheten till större städer, bra kommunikationer samt satsningar på boende. Både bra kommunikationer och särskilda satsningar på boende har prioriterats högt i kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges visioner och mål.

### **Utökning av kollektivtrafiken**

Kollektivtrafikmyndigheten har utökat busstrafiken väsentligt för Hallstahammars kommun. Både på busstrafiken mellan Hallstahammar och Västerås samt på sträckan Köping-Kolbäck-Västerås finns framöver många fler turer såväl på dagtid som på kvällar och helger. Under 2014 har trafiken utökats även av Brukslinjen bl.a. som matartrafik till den utökade regionala kollektivtrafiken.

Den utökade trafiken har uppskattats mycket av kommuninvånarna.

### **Upphandling av Brukslinjen mm**

Under första halvåret 2014 har kommunen förberett ny upphandling av Brukslinjen. Det är Kollektivtrafikmyndigheten som kommer att genomföra den i samverkan med kommunen. Under våren 2015 utreds förutsättningarna för att i avtal med kollektivtrafikmyndigheten överföra till myndigheten att planera och utföra hela kommunens samhällsbetalda transporter.

### **Samgåendet mellan Västmanlands Samtrafikförbund och Regionala Kollektivtrafikmyndigheten**

Under våren 2013 kom medlemmarna i Västmanlands Samtrafikförbund; Landstinget Västmanland, kommunerna Hallstahammar, Sala, Surahammar och Västerås, överens om att utreda förutsättningarna för en verksamhetsövergång och avveckling av kommunalförbundet. Utredningen utmynnade i ett gemensamt förslag. Under våren 2014 har samtliga berörda parter fattat likalydande beslut. Samgåendet mellan Västmanlands Samtrafikförbund och Regionala Kollektivtrafikmyndigheten är nu enhälligt beslutad och sker den första januari 2015.

### **Bergslagspendeln**

Bergslagspendelns tidigaste morgonavgång tidigarelades för att passa till Mäljarbanans tidigaste tåg. Helger utökades utbudet med direkttåg till Stockholm, utan byte i Västerås.

Infrastrukturfrågorna förväntas stå i fokus även i framtiden. **252:an** är påbörjad under 2014. En annan viktig fråga är **gång- och cykelbanor** mellan främst Strömsholm-Kolbäck och Eriksberg-Kolbäck. Trafikverket har trots medfinansiering från kommunen beslutat att prioritera bort dessa cykelbanor. Frågan är emellertid fortfarande högaktuell för kommunen.

### **Gång och cykelbanor**

Projektet med en ny GC väg mellan Kolbäck och Strömsholm har pågått med Trafikverket som huvudman sedan ett antal år tillbaka. Projektet har funnits med Trafikverkets genomförandeplaner men

togs ur tidigt 2014. Efter påtryckning från kommunen fortsätter man nu att genomföra div förundersökningar.

Just nu så pågår framtagandet av en MKB för området vid Strömsholmsåsen. Länsstyrelsen har beslutat att det krävs ett natura 2000 tillstånd. Sedan kan Länsstyrelsen besluta att verksamheten inte innebär betydande miljöpåverkan upprättas en förenklad MKB en s.k. Natura 200 MKB. Därefter kan arbetat gå vidare med att upprätta en vägplan och slutligen tas ett förfrågningsunderlag för en upphandling av GC vägen.

Beträffande sträckan mellan Eriksberg och Kolbäck så har inte utredningarna startat.

## REGIONALA OCH NATIONELLA INFRASTRUKTURSATSNINGAR

Sedan ett antal år tillbaka kan konstateras att staten inte ger sina verk tillräckligt med resurser för utbyggnaden av infrastruktur. Det innebär att kommunerna själva måste agera för att få en hållbar utbyggnad av det nationella tåg- och vägnätet. Insatser som har varit aktuella är allt från att kommunerna agerar bank, d.v.s. lånar ut pengar, till ren medfinansiering av projekten. Även Hallstahammars kommun måste de närmaste åren avsätta medel i investeringsbudgeten för att bidra till den nationella infrastrukturens utbyggnad.

Det finns ett antal projekt som de närmaste åren kan vara aktuella.

### **Citybanan i Stockholm**

Hallstahammars kommun utgår från att projektet Citybanan förverkligas i enlighet med den överenskommelse som träffades mellan företrädare för staten och regionen den 17 december 2007. För Hallstahammars kommun innebär projektet att drygt 25 Mkr kommer att behöva avsättas som medfinansiering i Citybanan. Avsättningen kostnadsförs enligt beslut i kommunfullmäktige under en femårsperiod (2010-2014). Utbetalningarna för vårt åttagande sker under perioden 2012-2016. Utöver grundbeloppet 21 Mkr tillkommer sedan index vilket gör att det sammantagna beloppet som vi skall erlægga uppgår till drygt 25 Mkr.

### **Övriga pågående projekt**

#### **252:an**

Kommunen har beslutat om medfinansiering med 6 Mkr under förutsättning att 252:an bygget startas under 2014. Under hösten 2012 har Surahammars kommun meddelat att man avser att gå ur det ingångna avtalet om medfinansiering för sin del vilket motsvarade 4 Mkr. Trafikverket har översänt nytt avtal som endast rör Trafikverket och Hallstahammars kommun. Nytt avtal träffades senhösten 2013.

Under 2014 har arbetet med den nya 252 inletts.

#### **E 18**

Trafikverket har tagit fram en förstudie för E18 mellan Köping och Västjädra, en sträcka på cirka 25 km. Syftet med projektet är att förbättra förutsättningarna för regional utveckling och ökad framkomlighet på vägen. Hallstahammars kommun har dessutom anfört att projektet är ytterst angeläget då trafiken ofta leds om via Kolbäck centrum vid stopp på E 18 vilket medför en kaotisk och trafikfarlig situation inne i Kolbäck.

Åtgärderna ska vidare möjliggöra en framtida utbyggnad till motorväg. Om vägen byggs ut ska det samtidigt innebära förbättringar för miljön, såsom bättre hantering av dagvatten, ökat skydd vid vattentäkter samt passager för smådjur. Projektet finns inte med i den nationella planen för transportsystemet år 2010–2021. Det innebär att en utbyggnad till motorväg för närvarande inte kan finansieras i närtid om inget görs. Planen revideras dock var fjärde till sjätte år.

## DET FRAMGÅNGSRIKA NÄRINGSLIVET

En av styrkorna för ett framgångsrikt näringsliv i Hallstahammar är samarbetet som kommunen har med de sju olika företagsnätverken. För kommunen är näringslivet en mycket viktig strategisk fråga och man är mycket noga med att hela tiden samarbeta med Hallstahammar Promotion (HP) som är en paraplyorganisation till de sju föreningarna. Det är med HP man bollar frågor så som Näringslivsklimat, Mötesplatser för företagen, Förenkla helt enkelt utbildningen, stöd till nyföretagare mm.

Vi i Hallsta som i februari blev en livskraftig förening efter projektet Handelsplats i Hallstahammar tagit slut har fått mycket focus under året. Deras arbete att bibehålla handeln i Hallstahammar hjälper också till att stärka vår vision ” Det goda livet i storstadens närhet”.

Att vi är starka på vårt möte med Näringslivet fick vi återigen bevis när vi i årets ranking från Svenskt Näringsliv hamnade på en 17 plats 2013 och plats 33 2014 på fråga Service till företagen.

### Aktiviteter som stärker näringslivet under året

Näringslivsenheten har under året deltagit på frukostmöten, medlemmöten men har också påbörjat arbetet med Bransch och områdesträffar. På Nationaldagstävlingarna gavs möjlighet till besökarna att lära känna vår kommun genom vår medverkan med en monter. Även på Bygga Bo mässan i Västerås deltog man med en monter. Guldyran som genomfördes tillsammans med HP blev en lyckad fest för näringslivet. C/O Hallstahammars är två familjer som ska hjälpa oss att stärka vårt varumärke som boendeort. Dessa presenterades under hösten 2014.

### Turism/Besöksnäringen

För att stärka Hallstahammar som Turistort samverka vi med VKL, Föreningen Mälaren och Strömsholms kanal. Vi har totalt sex anläggningar som kan ta emot för gästnätter. Tyvärr har vi fått en nedgång på 12 % från föregående år. Dock har vi en stark ökning på utlänska gästnätter under sommaren. Dessa har valt att bo på Skantzö Bad & Camping., där man under de senast tre åren markandsfört sig på Nederländerna.

Nytt besöksmål som invigdes i maj 2014 är Slaget vid Herrevad. En minnesplats som uppkommit i ett LEADER-projekt i samarbete mellan kommun, Kolbäcks Gästgivare gård och Kolbäcks hembygdsförening. Länsstyrelsen och Länsmusen var också involverade i projektet.

## ÖKAD INTERN EFFEKTIVITET

### Fastighets- och lokalutredningen

Under året 2013 pågick ett intensivt arbete med den s.k. lokalutredningen. Syftet var att få fram t konkreta förslag hur kommunens överskott på lokaler ska hanteras. Utredningen behandlades av kommunfullmäktige i juni 2013. Vidare beslutade kommunfullmäktige om avyttring av lokaler.

### **Försäljning av fastigheter**

Kommunfullmäktige beslutade i september 2013 att Västra Fabriken och Parkskolan skulle försälas till Offentliga Hus. Arbetet med avyttringen har pågått fram till sommaren 2014. Offentliga Hus hade inte betalat in *likviden* för fastigheterna till sommaren 2014. Företagen uppger olika skäl till fördröjningen. Därför beslutades att båda kontraken skulle hävas. Affären är därmed inte längre aktuell.

### **DEN GODA MILJÖN**

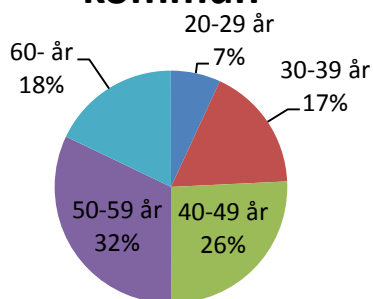
#### **Kollektivtrafik**

Se Det goda boendet i kommunstyrelsens årsredovisning.

## MEDARBETARE

Hallstahammars kommun hade den 31 december 2014 1072 personer anställda, varav 920 kvinnor och 152 män. Kvinnornas medelålder är 48,06 år och männens medelålder är 48,84 år.

### Åldersstruktur Hallstahammars kommun



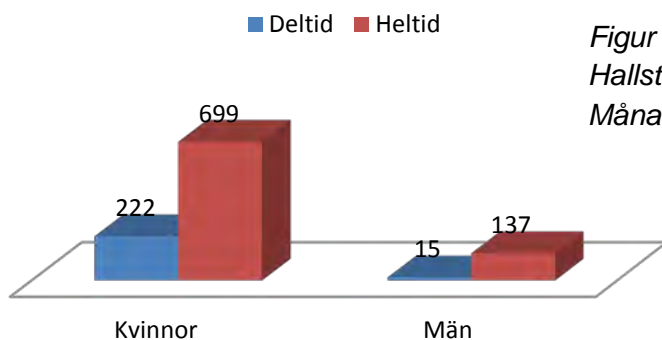
Figur 1. Åldersstruktur anställda, Hallstahammars kommun 2014-12-31.

Månadsanställd personal.

### Sysselsättningsgrader

78 % av kommunens anställda arbetar heltid medan 22 % arbetar deltid. Av de kvinnliga arbetstagarna arbetar 76 % heltid och 24 % deltid. Av de manliga arbetstagarna arbetar 90 % heltid och 10 % arbetar deltid.

### Sysselsättningsgrader



Figur 2. Sysselsättningsgrad män och kvinnor, Hallstahammars kommun 2014-12-31. Månadsanställd personal.

### Personalkategorier

Personalkategori	Kvinnor	Män	Totalt
11 Ledningsarbete	41	12	53
12 Handläggarsarbete	21	11	32
13 Administratörsarbete	34	5	39
21 Sjuksköterska	19	1	20
22 Undersköterska/skötare	287	13	300
23 Vårdbitråde/vårdare	61	2	63
24 Personlig assistent	10	2	12
26 Omsorgspedagog	14	3	17
31 Rehab/förebygg	7	2	9
41 Socialsekreterare	24	1	25
42 Övrig social/kurativ	21	4	25
51 Grundskolelärare	62	9	71
53 Förskollärare	110	1	111
54 Fritidspedagog	22	3	25
55 Övrigt lärararbete	22	14	36
56 Barnskötare	46	1	47
57 Dagbarnvårdare	1	0	1
58 Elevassistent	14	1	15
59 Övrig skol/förskola	5	2	7
61 Fritidsledare	3	0	3
62 Bibliotekarie/ass	5	0	5
63 Övrig fritid/kultur	4	7	11
71 Teknisk handläggare	5	4	9
72 Ingenjörer	4	1	5
73 Tekniker	4	19	23
74 Hantverkararbete	2	33	35
76 Köks/måltidsarbete	42	3	45
77 Städ/tvätt/renhållning	36	0	36
<b>Totalt</b>	<b>926</b>	<b>154</b>	<b>1080</b>

Figur 3. Personalkategorier 2014-12-31 Hallstahammars kommun, månadsanställd personal. Observera att en person kan ha flera anställningar.



## Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro Hallstahammars kommun 20140101--20141231	Åldersintervall			Totalt 2014	Totalt 2013	Totalt 2012	Totalt 2011
	-29 år	30-49 år	50 år -				
Antal anställda	68,17	461,64	552,72	1082,53	1096,59	1152,91	1172,3
Anst. dagar : antal	24862	168558	201623	395411	400237	421765	427961
Sjukdagar : antal	1275,43	9169,56	11895,75	22340,75	20492,12	20750,83	18963,6
: per anställd	18,71	19,86	21,52	20,64	18,69	18	16,2
: % av anst.dagar	5,13	5,44	5,9	5,65	5,12	4,92	4,4

*Sjukfrånvaro Hallstahammars kommun uppdelat på ålder år 2014. Standardurval och sjukdagar omräknat med hänsyn taget till omfattning.*

Andelen långtidssjukskrivningar längre än 90 dagar utgör 36,7% av antalet sjukdagar, vilket är en ökning gentemot år 2013 då det var 34,5 % (41 % år 2012).

### Sjukfrånvaro i procent av den sammanlagda arbetstiden för tillsvidareanställd personal:

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
%	7,1	5,3	4,7	4,4	4,9	5,1	5,7

### Pensionsavgångar

Under året 2014 har totalt 38 medarbetare avgått med ålderspension och en person har avgått med sjukersättning. Av dessa 38 personer, hade 11 inte uppnått 65 års ålder.

Pensionsavgångarna för de olika förvaltningarna har sett ut enligt följande: barn- och utbildningsförvaltningen: 7 st, socialförvaltningen: 23 st som avgått med pension och 1 st som avgått med sjukersättning, kommunstyrelseförvaltningen: 3 st, tekniska förvaltningen: 4 st, kultur- och fritidsförvaltningen: 1 st

### Antal medarbetare som uppnår 65 års ålder under perioden 2015 – 2024:

Antal	Förvaltning
15	Kommunstyrelseförvaltningen
40	Tekniska förvaltningen
1	Bygg- och miljöförvaltningen
13	Kultur- och fritidsförvaltningen
134	Barn- och utbildningsförvaltningen
143	Socialförvaltningen

**Totalt: 346**

I bilagt material finns detaljerad information om antal personer inom yrkeskategorier i de olika förvaltningarna, som uppnår 65 års ålder under perioden

### **Alternativa pensionslösningar**

Enligt vår pensionspolicy finns det möjlighet att byta ut den förmånsbestämda ålderspensionen till alternativ pension enligt bilaga 2 till KAP-KL. Ingen medarbetare valde att göra detta under 2014, men totalt i kommunen finns det 7 medarbetare som valt den möjligheten. Policyn medger vidare möjlighet att löneväxla med max 20 % av lönen och därtill betalar arbetsgivaren ett tilläggsbelopp på 7,5 % då löneväxlingen ska vara kostnadsneutral för kommunen. Tillägget består av skillnaderna mellan sociala avgifter och löneskatt samt en jämkning mellan kommunens ökade administration och minskningen av försäkringskostnader gällande de kollektivavtalade försäkringarna. 13 medarbetare har löneväxlat under 2014 och löneväxlingsbeloppet är 38 000:-/mån och tilläggspremien 2 850:-/mån (7,5 % x 43 000), totalt 34 208:-/mån.

### **Hedersbevisning**

I november 2014 hedersbevisades 43 medarbetare och 7 förtroendevalda. Kriterierna för hedersbevisning är att man varit anställd 25 år respektive förtroendevald 12 år.

## **Personalpolitik**

Det personalpolitiska programmet är det övergripande styrdokumentet inom personal- och arbetsgivarområdet och uttrycker kommunens långsiktiga personalpolitiska vilja och ambition. Under 2014 har olika aktiviteter skett inom ramen för den handlingsplan som upprättats utifrån det personalpolitiska programmet.

Olika chefsutvecklingsinsatser har genomförts under 2014. Bland annat har Hallstahammars kommun ingått i ett mentorprogram tillsammans med länets övriga kommuner, i regi av VKL, Kommunens chefer medverkar i programmet som såväl mentorer som adepter. Andra chefsutvecklingsinsatser är utbildning i MMR-metoden (mål, metod, resurs), som samarrangerats med Surahammars kommun, Västerås Stad, MBR och Mälarenergi. Även interna utbildningsinsatser inom områdena arbetsmiljö, rehabilitering och arbetsrätt har genomförts. Alla nyanställda chefer har också erbjudits att delta i en intern chefsintroduktion. Cheferna har också under 2014 fått tillgång till ett webbaserat verktyg i form av korta videoföreläsningar som man kan se direkt på sin dator, eller genom att ladda ner en app till sin mobil. Detta är ett komplement till övrig utbildning och kommer också fortsättningsvis att användas i de interna utbildningsinsatserna. Mats Thyrstrup, ek.dr och forskare vid Handelshögskolan föreläste under hösten för alla chefer vid kommunens Ledarforum om ledarskap och om forskning kring sk ”organisatoriska mellanrum”, ett fenomen som verkar bli allt vanligare och som ställer nya krav på ledare och organisationer.

Arbetet med arbetsgivarvarumärke och att vara en attraktiv arbetsgivare har pågått under 2014 på olika sätt. Introduktionen av nyanställd personal har utvecklats och intensifierats. Introduktionen av nyanställd personal är viktig eftersom det skapar en tydlighet och vi-känsla och säkerställer att alla nya medarbetare i ett tidigt skede får information om den värdegrund alla medarbetare har att förhålla sig till..

Att visa upp sig som arbetsgivare också för blivande medarbetare, det vill säga ungdomar i olika åldrar, är viktigt för framtiden. Att anställa feriearbetande ungdomar är ett sätt att marknadsföra sig som arbetsgivare. Tidigare har feriearbetsplatser funnits inom tekniska förvaltningens städpatrull, men under 2014 utökades feriearbetsplatserna till att finnas även inom socialförvaltningen, som anställde två ungdomar under fyra veckors tid för att utföra feriearbete inom äldreomsorgen.

Ungdomar i åk 8 besökte under 2014 kommunen för att få information om vilka yrken som finns och också få en insyn i vad kommunerna har att erbjuda inför det framtida arbetslivet. De fick även träffa några representanter för olika yrkesgrupper som berättade om hur en dag på arbetet kan se ut. Under elevernas PRAO-vecka sedan under hösten 2014, erbjöds ett par PRAO-platser där eleverna fick prova på olika yrken under en veckas tid.

För att också vara attraktiv och kunna behålla redan anställd personal, är det viktigt att kontinuerligt arbeta med att hitta olika konkurrensmedel. Sedan ett par år tillbaka är det möjligt att med stöd av AB § 27, mom 21, träffa kollektivavtal om avvikelser från bestämmelse om semester. Detta innebär att det är möjligt för enskilda medarbetare att byta ut semesterdagstillägg och i stället få extra semesterdagar. Under 2014 valde 197 medarbetare att göra ett sådant byte (jämfört med 47 st 2013).

Sjukfrånvaron har under ett antal år ökat. Särskilt korttidsfrånvaron har ökat på flera enheter. Inom socialförvaltningen, på Strandgården, där korttidsfrånvaron under en längre tid varit hög, har ett projekt för att analysera sjukfrånvaron genomförts och projektet slutfördes under 2014. Ett antal djupintervjuer genomfördes med såväl medarbetare på Strandgården samt med chefen på enheten. Utifrån intervjuerna gjordes en analys. Resultatet av analysen ledde sedan till olika insatser.

Under 2014 förändrades reglerna för medfinansiering till friskvårdsinsatser och det är nu möjligt att få bidrag till friskvårdsaktiviteter i vidare bemärkelse. Alla friskvårdsaktiviteter som ryms inom ramen för Skatteverkets regler om skattefri motion, medfinansieras med 50 % av kostnaden, max 1500kr per kalenderår. Under 2014 betalades ersättning för friskvårdsaktiviteter enl de nya reglerna ut med 313 282kr (jfrt med 263 000kr för gymkort/motsvarande under 2013). För de fria bad som arbetsgivaren ger möjlighet till betalades 76 378kr (under 2013: 79 000kr).

Lokal lönebildning är ett styrmedel för att utveckla den kommunala verksamheten utifrån lokala förutsättningar. Genom centrala löneavtal med eller utan garanterat utfall har Hallstahammars kommun fått ett större ansvar för den egna lönebildningen. Arbetet med lokal lönebildning har pågått på olika nivåer under 2014. Diskussioner har dels förts i den politiska ledningen, men också i kommunledning och i olika chefsgrupper. Diskussionerna har lett till en medvetenhet om vikten av att ha en aktiv och strategisk lönepolitik, vilket i sin tur har lett till lönesatsningar. Under 2014 prioriterades lärare, socialsekreterare och vissa chefsgrupper.

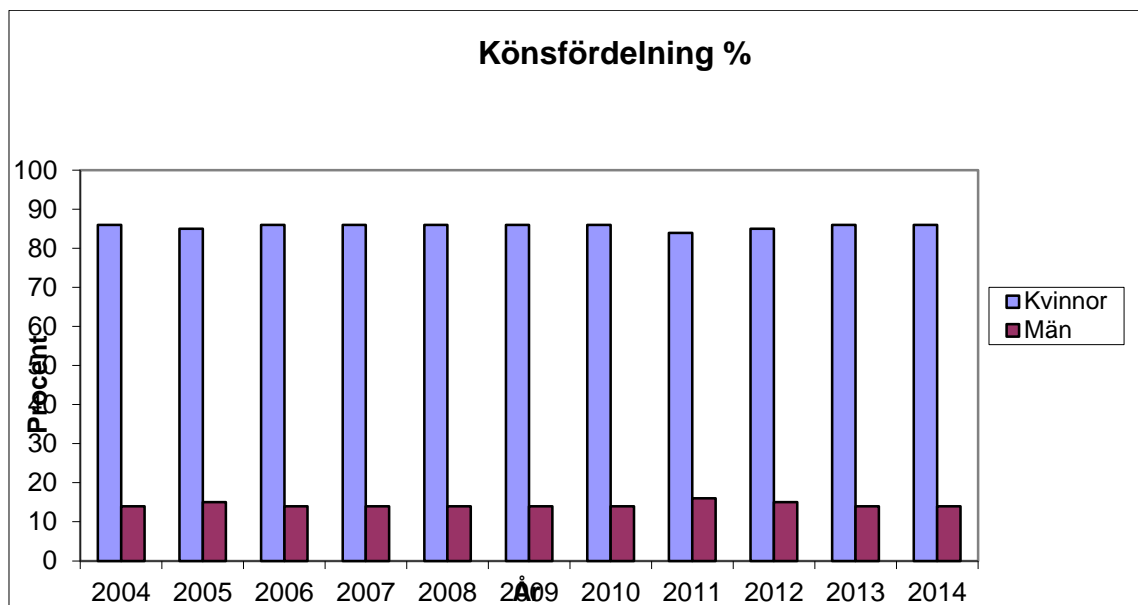
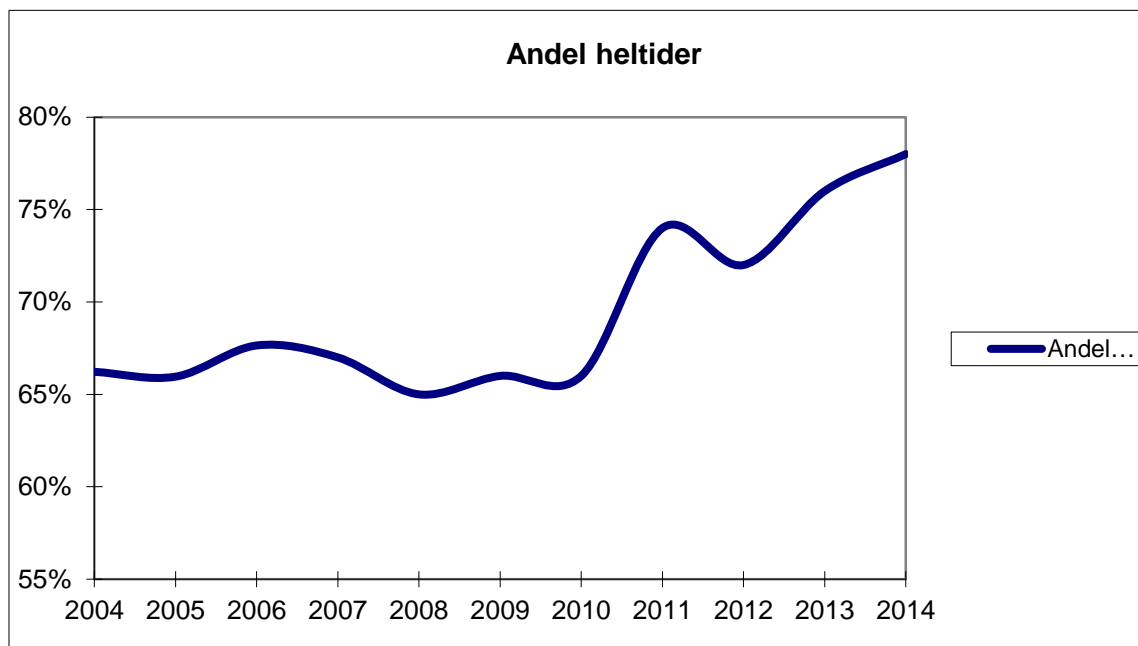
### **Personalpolitik - framtiden**

Vi står inför en generationsväxling på arbetsmarknaden, som till viss del redan påbörjats. Stora pensionsavgångar och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att kommuner och landsting behöver rekrytera många nya medarbetare de kommande åren. Under perioden 2015 – 2024 kommer 346 medarbetare i Hallstahammars kommun att uppnå 65 års ålder, vilket motsvarar c:a 30 % av kommunens anställda. Kompetens försvinner, samtidigt som det också kan uppstå behov av ny och förändrad kompetens, beroende på omvärlden och hur den förändras. Kompetensförsörjning i framtiden är en viktig strategisk fråga, då det kommer att finnas färre personer att tillgå på arbetsmarknaden, än det faktiska arbetskraftsbehovet. Under 2014 påbörjades ett arbete med att utveckla en kompetensförsörjningsstrategi för Hallstahammars kommun. Arbetet med strategisk kompetensförsörjning kommer att fortsätta och sker på olika nivåer i organisationen; dels inom de olika förvaltningarna, men också i ett övergripande perspektiv.

Att ha en god arbetsmiljö och ett gott ledarskap är avgörande faktorer för om vi ska lyckas vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetet med att jobba förebyggande med arbetsmiljöinsatser och arbetet med att

sänka sjukfrånvaron måste därför fortsätta. Sjukfrånvaron har ökat i de yngre åldersgrupperna och orsakerna till detta behöver analyseras och åtgärdas, ett arbete som kommer att inledas under nästa år. Ett väl fungerande ledarskap som möjliggör och säkerställer ett aktivt och ansvarstagande medarbetarskap är av central betydelse. Det är därför särskilt viktigt att fortsätta med utbildningsinsatser inom olika områden för att stärka kommunens chefer i sitt ledarskap.

REDOVISNING AV SJUKFRÅNVARON ENLIGT REDOVISNINGSLAGEN									
		2014		2013		2012		2011	
		Dagar	Procent	Dagar	Procent	Dagar	Procent	Dagar	Procent
<b>Total sjukfrånvarotid</b>		<b>22 341</b>	<b>5,7%</b>	<b>20 492</b>	<b>5,1%</b>	<b>20 778</b>	<b>4,9%</b>	<b>18 963</b>	<b>4,4%</b>
<b>därav 60 dgr eller mer</b>		<b>10 104</b>	<b>2,6%</b>	<b>8 466</b>	<b>2,1%</b>	<b>10 472</b>	<b>2,5%</b>	<b>7 751</b>	<b>1,8%</b>
<b>Fördelning</b>									
Kvinnor		20 866	6,2%	18 921	5,5%	18 901	5,6%	16 423	4,5%
Män		1 475	2,6%	1 571	2,8%	1 877	2,9%	2 541	4,0%
<b>Åldersgrupper</b>									
<b>Upp till 29 år</b>	Kort	780		741		492		525	
	Lång	496		498		567		109	
	<b>Summa</b>	<b>1 276</b>	<b>5,1%</b>	<b>1 239</b>	<b>5,6%</b>	<b>1 059</b>	<b>4,5%</b>	<b>634</b>	<b>2,8%</b>
<b>Mellan 30 o 49 år</b>	Kort	4 847		4 998		4 631		4 859	
	Lång	4 322		2 810		2 625		1 656	
	<b>Summa</b>	<b>9 169</b>	<b>5,4%</b>	<b>7 808</b>	<b>4,5%</b>	<b>7 256</b>	<b>4,0%</b>	<b>6 515</b>	<b>3,5%</b>
<b>Från 50 år</b>	Kort	6 609		6 288		5 183		5 828	
	Lång	5 287		5 158		7 280		5 987	
	<b>Summa</b>	<b>11 896</b>	<b>5,9%</b>	<b>11 446</b>	<b>5,6%</b>	<b>12 463</b>	<b>5,8%</b>	<b>11 815</b>	<b>5,5%</b>
<b>Fördelning av sjukfrånvarotiden</b>									
		2014		2013		2012		2011	
Kort sjukfrånvaro	Kvinnor	11 113	53,2%	11 005	58,2%	13 817	73,1%	10 215	62,2%
	Män	1 124	76,2%	1 021	65,0%	1 143	60,9%	998	39,3%
Lång sjukfrånvaro (mer än 60 dgr)	Kvinnor	9 753	46,7%	7 916	42,8%	5 084	26,9%	6 208	37,8%
	Män	351	23,8%	550	35,0%	734	39,1%	1 543	60,7%
<b>Åldersgrupper</b>									
<b>Upp till 29 år</b>	Kort	780	61,1%	741	59,8%	492	46,5%	525	82,8%
	Lång	496	38,9%	498	40,2%	567	53,5%	109	17,2%
	<b>Summa</b>	<b>1 276</b>		<b>1 239</b>		<b>1 059</b>		<b>634</b>	
<b>Mellan 30 o 49 år</b>	Kort	4 847	52,9%	4 998	64,0%	4 631	63,8%	4 859	74,6%
	Lång	4 322	47,1%	2 810	36,0%	2 625	36,2%	1 656	25,4%
	<b>Summa</b>	<b>9 169</b>		<b>7 808</b>		<b>7 256</b>		<b>6 515</b>	
<b>Från 50 år</b>	Kort	6 609	55,6%	6 288	54,9%	5 183	41,6%	5 828	49,3%
	Lång	5 287	44,4%	5 158	45,1%	7 280	58,4%	5 987	50,7%
	<b>Summa</b>	<b>11 896</b>		<b>11 446</b>		<b>12 463</b>		<b>11 815</b>	



Tillsvidareanställda	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR	ÅR
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Gr 1 A	810	804	836	811	807	797	658	859	853	829	836	
Gr 1 B	406	405	383	394	422	402	352	295	295	256	237	
<b>Summa</b>	<b>1216</b>	<b>1209</b>	<b>1219</b>	<b>1205</b>	<b>1229</b>	<b>1199</b>	<b>1010</b>	<b>1154</b>	<b>1148</b>	<b>1085</b>	<b>1073</b>	
<b>Vikarier</b>												
Gr 1 A	33	35	38	18	13	11	11	18	12	26	35	
Gr 1 B	24	28	35	24	19	15	8	13	13	20	13	
<b>Summa</b>	<b>57</b>	<b>63</b>	<b>73</b>	<b>42</b>	<b>32</b>	<b>26</b>	<b>19</b>	<b>31</b>	<b>25</b>	<b>46</b>	<b>48</b>	
<b>Könsfördelning totalt %</b>												
Kvinnor	86	85	86	86	86	86	86	84	85	86	86	
Män	14	15	14	14	14	14	14	16	15	14	14	
<b>Totalt</b>												
Heltid	843	839	874	829	820	808	813	877	865	855	871	
Deltid	430	433	418	418	441	417	413	308	308	276	250	
<b>TOTALT</b>	<b>1273</b>	<b>1272</b>	<b>1292</b>	<b>1247</b>	<b>1261</b>	<b>1225</b>	<b>1226</b>	<b>1185</b>	<b>1173</b>	<b>1131</b>	<b>1121</b>	
<b>%-heltid</b>	<b>66%</b>	<b>66%</b>	<b>68%</b>	<b>67%</b>	<b>65%</b>	<b>66%</b>	<b>66%</b>	<b>74%</b>	<b>72%</b>	<b>76%</b>	<b>78%</b>	

## UPPFÖLJNING AV INTERNKONTROLLEN 2014

### Inledning

I mars 2014 fastställde Kommunstyrelsen intern kontrollplanen för år 2014. Bland annat fastställdes kommunövergripande och nämndspecifika internkontrollobjekt som alla nämnder ska arbeta med under året t.ex. uppföljning av avtalstrohet, inrapportering i PS-självservice, uppföljning, av delegationsbeslut, återrapportering av nämndbeslut, tillgänglighet per telefon, gallring/ genomlysning av styrdokument, betalningspåminnelser och tillgänglighet via epost. Resultatet från granskningarna redovisas i korthet nedan, mer information finns i nämndernas årsredovisningar.

### Delegationsbesluten

De beslut som lämnas till nämndkansliet anmäls till kommunstyrelsen för att vinna laga kraft. I de flesta fall finns en hänvisning till med vilket stöd som beslutet är fattat. Huruvida beslut fattade med delegation görs ute i förvaltningen och som inte anmäls till kommunstyrelsen är svårt att bedöma eftersom dessa handlingar inte passerar registraturen. Ett sätt att medvetandegöra att beslut fattade med delegation ska anmälas till styrelse/nämnd är att mallar upprättas utifrån punkterna i styrelsens delegationsordning.

### Uppföljning av beslut

Alla ks-beslut har gått igenom och är verkställda precis som föregående år.

### Inköp/upphandling

Under 2014 har 11 upphandlingar avslutas och därutöver har 6 stora upphandlingar påbörjats. Kommunen har arbetat intensivt med att följa upp avtalstroheten bland kommunens förvaltningar. Avtalstroheten är ganska god men det finns behov av uppföljning av direktupphandling och eventuellt nya ramavtalsupphandlingar baserat på resultatet av dessa uppföljningar.

Uppföljningen har utvisat att kommunen under året nyttjat 1631 leverantörer för en total inköpsvolym av 452 223 791 SEK. Inköp hos avtalade leverantörer har gjorts för 342 768 022 SEK vilket motsvarar 75,8 % av totala volymen. I den statistik som framtagits har dessa inköp markerats med grön färg. Gul färg markerar inköp där endast en möjlig leverantör finns eller där äldre avtal finns, främst inom omsorgen och dess HVB-placeringar. Totalt motsvara gröna och gula inköp 87,7 % av den totala inköpsvolymen.

Av den av fullmäktige antagna upphandlingspolicyn framgår att vid inköp över 1 basbelopp ska upphandlingsenheten kontaktas innan upphandling sker. Kontroll utvisar att vid inköp mellan denna gräns och direktupphandlingsgränsen (505 000 SEK) tas sällan denna kontakt.

Arbetet med att utveckla kommunens samlade inköp fortsätter. Utifrån förändrade gränsvärden för direktupphandling har förslag till uppdaterade riktlinjer arbetats fram under 2014. I bestämmelserna om nytt gränsvärde har även införts ett krav på dokumentation av upphandlingar överstigande 100 000 SEK. Denna bestämmelse har ännu inte fått full effekt i kommunen i och med att beslutade kontakter med inköpsavdelningen vid dessa upphandlingar sällan tas. De nya riktlinjerna är ännu ej antagna.

Kommunen har under året införskaffat ny avtalsdatabas och ett nytt upphandlingsverktyg. Detta innebär att samtliga ramavtal nu publiceras via såväl intranät som via hemsida samt att kommunen nu

kan genomföra sina upphandlingar elektroniskt. Verktöget innehåller även en modul för direktupphandling. Den nya direktupphandlingsgränsen kan komma att innebära en totalöversyn av kommunens inköpsorganisation.

### Kontroll av kommunens styrdokument

Hallstahammars kommun har under 2014 arbetat intensivt med att uppdatera och katalogisera sina så kallade reglementsparmar. Pärmarna som förvaras hos nämndkansliet innehåller ca 750 olika dokument med högst varierande innehåll. Dokumenten har under hösten katalogiserats och skannats. En bedömning av respektive dokumentets giltighet har gjorts och dokumenten har åsatts ett uppföljningsdatum. Kommunchefen har under hösten utarbetat regler för dokumentets klassificering. Dessa regler ligger till grund för den indelning som pågår av innehållet i dokumentpärmar. Bedömningen av giltighet och klassificeringen kommer sedan att ligga till grund för eventuellt upphävande av dokumenten, för uppdatering av dokumenten. Utifrån resultatet av allt detta kommer sedan nya och uppdaterade styrdokument att publiceras.

### Betalningspåminnelse / Sena betalningar

Granskningen 2013 visade att vi har kostnader för betalningspåminnelser om nästan 40 000 kr/år. Mörketal kan finnas i de fall där eventuell påminnelseavgift/förseningsavgift påförs nästkommande faktura. I dessa fall ”syns inte” dessa eventuella avgifter. 2014 års granskning har skett utifrån om vi betalt våra leverantörsfakturor inom rätt tid.

Under perioden januari till december 2014 har 29 108 st leverantörsfakturor slutbetalats. 25 867 av dessa, eller 89% har betalats i tid.

Inom en vecka har ytterligare 2290 fakturor betalats

Inom två veckor har ytterligare 521 fakturor betalats

Efter två veckor ligger 430 fakturor kvar och väntar på betalning.

Under granskningen har konstaterats att det emellanåt är svårt att reda ut orsaken till försent betalda fakturor. Det går att göra anteckningar på fakturorna men misstanke finns om att dessa anteckningar oftast är ”tillfälliga” och inte permanenta. En tillfällig anteckning tas bort i samband med att fakturan slutbetalas. Vi kommer under 2015 gå ut med förnyad information om att när ”tvist oklarhet ” föreligger skall anteckningarna göras permanenta så man i efterhand kan få bättre grepp om varför fakturan var sen.

### Tillgänglighet per telefon

Mätningen inom ramen för Kommunernas Kvalitet i Korthet (KKIK) samt egen genomförd mätning uppvisar en negativ utveckling. KKIK-mätningen uppvisar att andel medborgare som söker kontakt och når handläggaren minskat från en redan låg nivå 2012 till en ännu lägre nivå 2014. Den egna mätningen som också tar hänsyn till vidarekoppling till röstbredlåda (som inte ingår i KKIK-mätningen) visar samma tråkiga utveckling. Stora problem med vår telefoniplattform med återkommande störningar och ”tappade samtal” påverkar givetvis resultatet. Ytterst viktigt att komma tillrätta med såväl de tekniska problemen och att få upp svartfrekvensen rejält. Under året har det varit mycket störningar i kommunens telefonlösning från TDC. Samtliga incidenter och längre avbrott har



dokumenterats och följts upp med TDC. TDC har startat ett åtgärdsprogram utifrån störningarna och kommer att göra en omfattande analys för att åtgärda problemen.

I KKIK-mätningen ingår också en uppföljning om medborgarna får svar på inskickade enkla frågor via epost inom två dagar. Resultatet för denna kontroll uppvisar en positiv utveckling och 87 procent får svar inom två dagar. Resultatet bättre än tidigare år men kan bli ännu bättre.

### **Inrapporteringar i ps-självservice**

Kontrollmomentet som ingår i planen för år 2014 var att kontrollera att frånvaron inrapporterats i självservice av medarbetare. Vissa stickprovskontroller har genomförts men svårigheter föreligger att på ett tillräckligt systematiskt sätt kontrollera att frånvaror är helt rätt rapporterad.

Vid stickprov under året har frånvaro kontrollerats och samtliga registreringar har gjorts i PS Självservice. Men dessa har inte alltid gjorts av den enskilde själv utan ”upptäckts” av chef/kontrollant. Ytterligare granskningar under 2015 bör därför genomföras för att säkerställa att alla anställda själva rapporterar in frånvaron i tid och i korrekt form.

### **Uppföljning av användande av egen bil istället för poolbil**

Stickprov har skett utifrån utbetalda ersättning för användande av egen bil. Svårigheter föreligger att tydligt uttala sig om det funnits poolbil tillgänglig och om avsteg skett från gällande policy.

Ersättning för användande av egen bil i tjänsten uppgår till i genomsnitt 400 tkr/år under den senaste fyra årsperioden. Bilpoolens direkta bruttokostnader under samma period uppgår till i genomsnitt till 550 tkr/år. En genomlysning över dels regelverket samt dels utnyttjandegraden av poolbilarna bör ske under 2015.

10 bilar ingår i poolen. Utnyttjandegraden utifrån ett normalschema om 40 timmar i veckan (07:30-16:30) uppvisar en bokningsgrad mellan som lägst 55 procent och som högst 82 procent. Genomsnittet ligger på 65 procents utnyttjandegrad. Vid stickprov så framgår att ”tidiga och sena” tider är utnyttjande lägre medan övriga tiderna är relativt väl bokade.

Nästa byte eller tillkommande bil till poolen skall vara en elbil och den förväntas finnas på plats under 2015. En elbil är dyrare i inköp men med en finansiering över 36 månaders leasing med ett restvärde motsvarande övriga fordon i bilpoolen beräknas merkostnaden kunna hanteras inom bilpoolens normala kostadsbudget efter justering för vanliga prisökningar.

## SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

### Positivt resultat

Resultatet för 2014 är positivt och uppgår till +33,8 Mkr, motsvarande värde för åren 2013 var 17,7-miljoner kronor. Resultatutvecklingen är positiv och såväl kommunen som ingående ”bolag” uppvisar en god resultatnivå. Resultat ovan är före jämförelsestörande poster (tomtförsäljningar reavinster, AFA-återbetalningar) inklusive dessa uppgår årets resultat 36,3 Mkr 2014 och för år 2013 32,1. Rensat för jämförelsestörande poster uppvisas en mycket god resultatutveckling.

För år 2014 redovisar kommunen och Hallstahem överskott. Kolbäcksådalens pensionsförbund redovisar också överskott om 0,2 miljoner kronor. Gymnasieförbundet avvecklades under år 2012 och övergår till ett rent pensionsförbund som hanterar intjänande pensioner i förbundet. Utöver ”företagen” som ingår i den sammanställda redovisningen kan bland annat nämnas MBR som redovisar positivt resultat för år 2014 precis som tidigare år. Utvecklingen är positiv men det gäller att ”hålla hårt i utvecklingen.

Förklaringsfaktorer till det goda resultatet, utöver ett idogt arbete ute i de olika verksamheterna, är framförallt skatteutfallet samt jämförelsestörande intäkter (återbetalningar från FORA, tomtförsäljningar samt ändrat po-pålägg för ej uttagen semester, på kostnadssidan tillkommer indexering för citybaneprojektet) för kommunen. För hela koncernen har sedan det gynnsamma ränteläget påverkat resultatet i positiv riktning. Vidare har uthyrningsläget förbättrats i Hallstahem. Ytterligare en faktor som bör nämnas är befolkningstillväxten i vår kommun. Under de senast sex åren har befolkningen ökat med 582 personer. Från 15 014 sista december 2008 till 15 596 sista december 2014. Folkökningen 2014 uppgår totalt till 72 personer. Antalet nyfödda uppgår till 151 och antalet avlidna uppgår till 178. Flyttnettot är positivt och uppgår till 98 personer.

### Finansiell ställning

Av koncernens tillgångar på cirka 1 550 miljoner kronor är nästan 55 % finansierade med lån och andra kortfristiga skulder. Soliditeten uppgår till cirka 45 %. Koncernens nettoinvesteringar uppgår till 38,5 miljoner kronor (2013 64 miljoner kronor).

### Den samlade låneskulden

Den samlade låneskulden uppgår i bokslutet för 2014 till 621 Mkr (2013 642 Mkr) I skulden ingår medfinansieringen för Citybanan kvarstående åtagande vid utgången av 2014 12,9 Mkr.

Låneskulden fördelas enligt följande:

Hallstahammars kommun	108,5 Mkr
HFAB	505,6 Mkr
Kolbäcksådalens	
Gymnasieförbund	0 Mkr

## Borgensåtagande

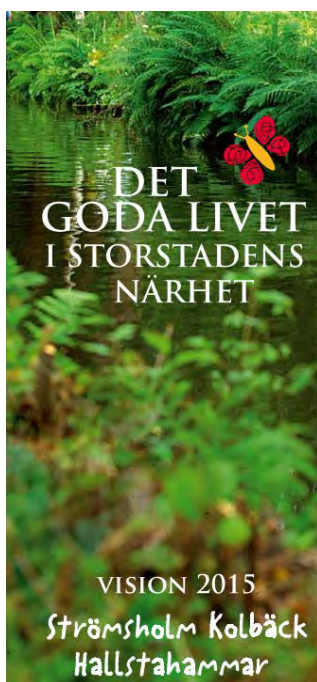
Hallstahammars kommun borgar för hela låneskulden som Hallstahem har.

## Pensionsåtagande

I koncernens balansräkning finns upptaget sammanlagt 16 miljoner kronor för upplupna pensionskostnader. Utöver detta belopp finns mycket stora åtaganden för pensioner intjänade före 1998 som ansvarsförbindelser. Totalt uppgår detta belopp till 424 miljoner kronor, varav 393 miljoner kronor avser kommunen och resten vår andel av pensionsförbundets åtagande. Detta måste beaktas när koncernens ekonomiska ställning analyseras. Åtagandet är ”säkrat till knappt 62 procent” i form av värdepapperstillgångar. En analys av såväl skuldens utveckling och lämplig nivå på ”tillgångsportföljen” pågår för närvarande. Stora investeringsbehov ligger framför oss och för att undvika en allt för hög låneskuld kan förhoppningsvis delar av ”pensionsportföljen” avyttras och istället användas för egenfinansiering. Detta kommer att belysas i den översyn som för närvarande pågår. Drygt 15 procent av pensionskapitalet har tillkommit via avkastning. Utöver ökningen av pensionskapitalet har avkastningen delvis använts för utgående pensioner.

## Företagspolicy och ägardirektiv

För att ytterligare utveckla ägarrollen och nå en ännu bättre samordning och samverkan mellan kommunen och bolagen har kommunfullmäktige fastställt ägardirektiv. Syftet är dels att skapa gemensamma spelregler för att utveckla den kommunala koncernen och dels att tydliggöra styrelsens roll och ansvar i respektive bolag.



## KORT BESKRIVNING AV DE I DEN SAMMANSTÄLLDA REDOVISNING INGÅENDE "BOLAG".

### HALLSTAHAM

#### Ägardirektiv

Bolaget ska bedriva verksamhet i Strömsholm, Kolbäck och Hallstahammar. AB Hallstahem ska verka för att bolagets hyresgäster har ett inflytande över förvaltning och service samt att bolagets verksamhet i övrigt kan ske med största möjliga hänsyn till god miljö och låg resursförbrukning. Vidare ska bolaget utifrån Hallstahammars kommuns vision "Det goda livet i storstadens närhet" utarbeta mål som har bäring mot visionen. Dessa fyra mål skall sedan årligen utvärderas i årsredovisningen.

#### Utvärdering av "Det goda livet i storstadens närhet":

##### Det goda boendet:

Vi har ett varierat utbud av lägenheter med god tillgänglighet. 35 procent av våra lägenheter har hiss eller ligger i markplan. En fortsatt ökad tillgänglighet i samband med stamreningar har skett under året.

##### Den goda servicen:

Vi har en hög servicenivå mot våra hyresgäster, vilket verifierats i vår Hyresgästundersökning utförd av AktivBo, där vi har ett serviceindex som är bland de bästa i landet. Resultatet bekräftas i Hyresgästföreningens undersökning bland sina medlemmar där vi fick ett lika gott resultat.

##### Den goda miljön:

För oss innefattar den goda miljön såväl boende-, arbets- och den globala miljön. Bland annat arbetar vi med speciellt uppsatta mål inom energisparområdet gällande värme-, el och vattenförbrukning.

##### Det framgångsrika näringslivet:

Vi tillmötesgår företagare och näringsidkare när det gäller lokaler och anpassningar så långt som möjligt. För närvarande är flertalet lokaler i centrala Hallstahammar uthyrda.

Bolaget skall även, enligt ägardirektivet, tillsammans med olika berörda intressenter aktivt arbeta för att Hallstahammars kommun ska vara ett attraktivt boendialternativ i regionen.

Vi ska också tillhandahålla bra bostäder till rimliga hyresnivåer samt sköta och underhålla fastigheterna enligt god teknisk praxis. Vidare ska vi utveckla en god bostadsmiljö med tyngdpunkt på bra boendeformer för äldre och möjligheter för ungdomar att etablera sig på bostadsmarknaden.

Vidare framgår av ägardirektivet bl a att bolaget ska bedriva sin verksamhet på affärsmässiga villkor och sträva efter en ekonomisk utveckling som ger förutsättningar för en ekonomisk stabilitet.

#### Affärsidé

AB Hallstahem skall på marknadsmässiga villkor erbjuda ett tryggt och bekvämt boende och vara en pålitlig och rejäl hyresvärd som ser sitt fastighetsinnehav långsiktigt och tar ansvar för sina fastigheter, hyresgäster och personal.

#### Fastighetsbestånd

Fastighetsbeståndet uppgick vid årsskiftet till 41 (41) fastigheter. Antalet bostäder uppgick till 2 388 (2 384) och antalet lokaler till 320 (318), totalt 170 379 (170 508) m<sup>2</sup>.

#### Uthyrningssituationen

Antalet vakanta lägenheter uppgick till 32 i snitt jämfört med 49 året innan. Hyresbortfallet p g a vakanta lägenheter uppgick till 1,4% (2,1%).

## **Framtidsutsikter**

Befolkningsutvecklingen i kommunen har under de senaste åren gått sakta men säkert i rätt riktning och mycket positivt händer i vår kommun. Vid årsskiftet var uthyrningen den bästa någonsin med en uthyrningsgrad på lägenhetssidan med närmare 99 procent.

Med våra hyresgästers stora förtroende för oss som förvaltare och hyresvärd ser vi positivt framåt och en nyproduktion på 36 centralt belägna lägenheter kommer att starta 2015.

Stam- och badrumsrenoveringar kommer att ha fortsatt hög prioritet. Under 2015 kommer 165 badrum att renoveras. Likaså fortsätter arbetet för att öka tillgängligheten och säkerheten i befintligt bestånd.

## **Hyror**

Den 1/1 2014 höjdes hyrorna med 1,8 procent för bostäder och lokaler med förhandlingsklausul. Garagen höjdes mellan 0 – 30 kr/månad.

Överenskommelsen med Hyresgästföreningen för år 2015 innebär en höjning med 0,95 procent för bostäder och lokaler med förhandlingsklausul. Garagen höjs mellan 0 – 30 kr/månad.

## **Resultat**

Årets vinst efter finansiella poster uppgår till 3 715 tkr (2 956 tkr 2013).

## **Soliditet**

Soliditeten uppgår till 9,6% (9,2%).

## **Investeringar**

Bolagets investeringar i byggnader och inventarier har totalt uppgått till 11 458 tkr (30 146 tkr).

## **Ombyggnation**

På Parkgatan 7 har ny ventilation installerats för 2 602 tkr.

Säkerhetsdörrar har installerats i kv Vävplingen och Växeln 8 för totalt 1 873 tkr.

I Kolbäck har tre hissar bytts ut för 1 348 tkr.

På Baldersvägen 7 har en ny tvättstuga byggts för 829 tkr.

På Trädgårdsgatan 10 har en lokal byggts om för 746 tkr.

## **Underhåll**

Utöver sedvanligt underhåll har tvättstugor renoverats på Brinkvägen 70, Knektbacken 67, Skogsvägen 1 och Snevingevägen 47 för 1 520 tkr

## **Miljöåtgärder**

Hallstahems satsningar på att minska energiförbrukningen och miljöbelastningen ska tillmötesgå det engagemang för dessa frågor som finns hos ägare, kunder och medarbetare och samhället i övrigt samt bidra till att undvika kostnader till följd av felaktig hantering.

Klimatförändringarna i världen beror på människans utsläpp av växthusgaser och följderna drabbar oss alla. En förutsättning för att bromsa utvecklingen är att öka kunskapen och engagemanget. Bostads- och tjänstesektorn står för över 40 procent av energianvändningen i EU och det är därför viktigt att Hallstahem som bostadsbolag bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser.

Genom att mellan åren 2011 och 2016 arbeta systematiskt och effektivt med energisparande åtgärder har Hallstahem som mål att sänka energiförbrukningen med 12 procent.

## **Miljöåtgärder 2014**

### **Radon**

Radoninventering är klar på alla fem bovårdsområden. I de fall årsmedelvärdet överstigit 200 Bq/ kbm har en åtgärdsutredning genomförts där man fördjupat sig i vilka förutsättningar som råder för den specifika byggnaden. Utredningen har syftat till att ta reda på om det är markradon som tränger in i byggnaden eller om det är byggnadsmaterialet som avger radon.

Handlingsplanen för genomförandet av åtgärdsutredningarna är preliminär och målet är att genomföra åtgärder på ett bovårdsområde per år. Åtgärderna beräknas vara klara till 2018.

### **Energideklarationer**

Alla våra fastigheter är energideklarerade och resultatet är anslaget i trapphusen. Energideklarationer är ett bra verktyg för att se hur man kan minska energiåtgången i våra fastigheter. Deklarationerna är utförda tillsammans med en energiexpert.

### **Väderprognosstyrda hus**

För att sänka såväl kostnader för energi som minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som inneklimatet förbättras för våra hyresgäster har Hallstahem valt att väderprognosstyra våra hus. Vid årsskiftet var 81 915 kvm anslutna. Målsättningen är att flera av våra hus ska anslutas.

Det innebär att man med hjälp av lokala och exakta väderprognosen i god tid styr värmen efter hur varje byggnad beter sig i rådande vädersituation. Genom väderprognosstyrning blir styrningen jämnare och energi i form av sol tas tillvara.

### **Fler miljö och klimatåtgärder**

Byte av ventilationsaggregat inklusive styrutrustning på Parkgatan 7.

Byte och uppdatering av styr- och övervakningsutrustning i undercentralen på Knektbacken.

Kommunikation via stadsnät för befintligt styr- och övervakningsutrustning i undercentraler. Från årsskiftet övervakas 2 032 lägenheter.

Installation av styrning av ventilation på Trädgårdsgatan 12-34.

Närvarostyrd trapphusbelysning på Hagvägen 1 och Skomakarvägen 12.

Byte till energisnålare källarbelysning på Trädgårdsgatan 50.

Byte till energieffektivare tvättutrustning och samtidigt byte till energisnålare belysning.

Injustering av värme, byte av termostater på elementen och uppsättning av inomhusgivare i hallen på Trädgårdsgatan 4-8.

Injustering av värmesystemet på Torsvägen 12, 14, Skogsvägen 1 och Västmannavägen 2.

Uppkoppling av ventilationsaggregat på Trädgårdsgatan 8 och 10.

Ombyggnation av ventilationsaggregat till roterande värmeväxlare på Parkgatan 4.

Byte och uppdatering av styr- och övervakningsutrustning på Vegaplan.

## KOLBÄCKSÅDALENS PENSIONSFRÖBUND

Kolbäcksådalens pensionsförbund bildades gemensamt av Hallstahammars kommun och Surahammars kommun 2012-11-01. Kolbäcksådalens pensionsförbund är den för förbundsmedlemmarna gemensamma organisationen som ska förvalta den pensionskuld som uppstått i det tidigare för medlemmarna gemensamma Kolbäcksådalens gymnasieförbund.

Förbundets verksamhet ska, i den mån den inte täcks på annat sätt, finansieras genom bidrag från förbundsmedlemmarna. Kostnaden fördelas enligt principen 60/40 mellan Hallstahammars kommun och Surahammars kommun.

### Resultat och eget kapital

Kolbäcksådalens pensionsförbund redovisar år 2014 ett resultat på 219 tkr (budget 2014 1 tkr). Det egna kapitalet uppgår per sista december 2014 till -0,5 Mkr. Resultatförbättringen beror framför allt på lägre pensionskostnader. Årets pensionskostnad grundar sig på en beräkning från KPA daterad 2014-08-13 och på senare uppgifter från KPA medan budget 2014 grundar sig på en beräkning från KPA daterad 2013-08-14.

Intäkterna för Kolbäcksådalens pensionsförbund utgörs av bidrag från medlemskommunerna. Bidragen fördelas mellan Hallstahammars kommun och Surahammars kommun enligt principen 60/40. År 2014 har förbundet även erhållit en återbetalning från Fora på 1,8 Mkr. Återbetalningen rör premier för den kollektivavtalade sjukförsäkringen AGS-KL och Avgiftsbefrielseförsäkringen för åren 2005 och 2006

Kostnaderna utgörs framför allt av pensionskostnader för den personal som tidigare varit anställd i Kolbäcksådalens gymnasieförbund. Pensionsförbundet har under året även haft kostnader för revision, annonsering samt banktjänster.

Kolbäcksådalens pensionsförbund har per den sista december 2014 ett banktillgodohavande på 2,2 Mkr, en ökning med 1,6 Mkr jämfört med föregående år. Ökningen beror på återbetalda premier med 1,8 Mkr från Fora för åren 2005 och 2006. Under året har även den uppbokade skulden i bokslut 2013 till Hallstahammars kommun, avseende för mycket betalt medlemsbidrag år 2013, reglerats med -0,2 Mkr. Den sista december 2014 uppgår skulden till Hallstahammars kommun, avseende för mycket betalt medlemsbidrag år 2014, till 1,8 Mkr. Skulden är reglerad i januari 2015.

### Framtiden

KPA har för Kolbäcksådalens pensionsförbund gjort en prognos på framtida pensionskostnader. Pensionskostnaden kommer enligt denna att öka från 3,1 Mkr år 2015 till 3,8 Mkr år 2018. Det är framför allt premierna på pensionsförsäkringen samt pensionsutbetalningar som ökar



## MÄLARDALENS BRAND- OCH RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

### Omvärldsanalys och personalutnyttjande

MBR har i jämförelse med motsvarande räddningsorganisationer ytterst få tjänster utöver de som behövs för utryckningsverksamheten. All personal, förutom fem administratörer, ingår i den utryckande verksamheten genom jour eller beredskap. Detta har effekt genom en god totalekonomi och därmed ett behov av mycket lågt medlemsbidrag per invånare. Nackdelen är att uppföljning och utvecklingsinsatser av verksamheten, liksom drift och förebyggande arbete, skall ske av samma personal som skall vara förberedda för räddningsarbete och ledning av detta. Administratörerna är få och sjukdom till följd av arbetsbelastning och stress har inträffat på flera olika tjänster. Detta kan indikera ett gränssnitt för de uppdrag och ambitioner som bör finnas i organisationen.

### Måluppfyllelse och verksamhetsutveckling

Måluppfyllelsen enligt direktionens övergripande mål, handlingsprogram för räddningstjänst och de förebyggande handlingsprogram som antagits av medlemskommunerna har varit god. Målet att MBR skall stötta kommunerna och aktivt delta i deras skadereducerande arbete uppnås, men sker till priset av sämre förberedelse för utryckningsverksamheten. Detta gäller framförallt brand- och riskingenjörsbefattningar. Ingen särskild ersättning utöver medlemsbidraget utgår för MBR:s betydligt ökade arbete i kommunernas plan- och bygglovsprocesser, trots att kommunerna finansierar detta genom bl.a. bygglovsavgifter. Risker är att den utryckande verksamheten på sikt försämras om inte resurser kan tillförsäkras för dessa processer. MBR är inne i en period av stor personalomsättning till följd av pensionsavgångar, vilket ytterligare reducerar kapaciteten. Ekonomisk avsättning till utvecklingsprojekt tillsammans med Mälardalens Högskola har skett i bokslut 2013, men uppstart av samarbetet kan prioriteras först 2015.

Utryckningsstyrkornas bemanning på deltidskåren, de s.k. RIB styrkorna, är ett stort problem, där kontinuerliga vakanser och stor personalomsättning sätter ner beredskapen och förmågan. Kolbäcksstationen har under våren haft mycket låg numerär med reducerad kapacitet och därför fått ständig hjälp av andra stationer. Arbete för att återställa numerären verkar ge önskat resultat och under senhösten har bemanningen kommit i fas. Dock är bristen på personal med räddningsledarkompetens stor.

### Ekonomi och framtid

MBR har under flera år lyckats skapa ett gott ekonomiskt resultat och byggt upp ett eget kapital som förberedelse för de intäktsminskningar- och kostnadsökningar som vi vet kommer. Dessa till följd av kraftigt minskade intäkter från automatlarm, handbrandsläckarservice till kommunerna, uthyrning av övningsfältet m.m. Intäkterna är betydande och ligger utanför MBR:s kontroll, eller mycket svåra att påverka. På kostnadssidan kan konstateras att beredskap- och jourersättningar stiger mångdubbelt mot kompensationen, och att ökad teknisk kompetens är lönedrivande. Brandstationen på Brandthovda byggs nu om och till, för att bli mer anpassad till dagens krav. Den utredning som Västerås Stad beslutat skall genomföras, gällande eventuell försäljning av Vallby Brandstation till MBR, kan medföra att personella resurser för drift och underhåll vid ett övertagande samnyttjas med de två brandstationer och det övningsfält som MBR redan äger. Förutsättningen är att de ekonomiska villkoren för ett övertagande är acceptabla.

De dubbla sparbetning som MBR åsamkats 2015, dels till följd av allmänt beting samt dels till följd av kostnadsutjämning mellan medlemskommunerna, är mycket oroande. Enligt det beslut som har tagits i direktionen för MBR respektive i medlemskommunernas fullmäktige så skall kostnaden per invånare utjämnas successivt under perioden 2014-2017 så att den 2017 är lika mellan medlemskommunerna. Den modell som antagits innebär att 50 % av Västerås Stads ökade kostnader för utjämningen skall belasta MBR genom rationaliseringar. Detta medför att MBR 2014 erhöll 400 tkr mindre i medlemsbidrag från Västerås Stad utöver det 1 % rationaliseringskravet som Västerås Stad har lagt på samtliga förvaltningar/förbund samt de pris- och löneuppräkningskrav som utgick.

Sparbetingen kan komma att väsentligen påverka den strategi som finns, och istället reducera MBR:s verksamhet, som i dagsläget är omfattande till en redan låg kostnad. För 2015 spås dock ett nollresultat

## Årets resultat

Årets resultat uppgår till 6357 tkr, och med hänsyn till jämförelsestörande poster till 4467 tkr. Årsprognosresultatet i augusti beräknades till 1,9 Mkr exklusive ekonomiska effekter av skogsbranden.

Under hösten har arbetet pågått med att rekvidera ersättningar från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för skogsbrandskostnader som åsamkats MBR. Den största skogsbranden i Sverige i modern tid. I stort sett all ersättning som har begärts har erhållits ca 9 Mkr. Utöver direkta kostnader för betalda leverantörsfakturor och övertidskostnader, har MBR även erhållit schablonersättning som är tänkt att täcka kostnader för material som har förstörts eller förkommit vid branden samt även ersättning för ordinarie lönekostnader. Under hösten har arbetet pågått med inventering och återställning av material. Av den kvarvarande ersättning som inkom från MSB och Länsstyrelsen på 5,5 Mkr, d.v.s. ersättning som ej direkt täckte kostnader för betalda leverantörs- och övertidskostnader, har 1,1 Mkr förbrukats för kompletterande materialinköp. Ytterligare kompletteringar kommer att behöva göras under 2015, då MBR:s personal arbetar vidare med konsekvenserna efter branden.

MBR har tappat en del av sina intäkter under året när t.ex. Västerås Stad har valt att upphandla handbrandsläckarservicen av annan utförare. Arbeta pågår med att finna nya intäktsmöjligheter. Intäkter för de onödiga automatlarmen har under de senaste tre åren minskat och ligger 2014 på 1,8 tkr d.v.s. i stort sett på samma utfall som 2013.

Under året har en avskriven vattentank sålts och gett en reavinst på 0,3 Mkr. En återbetalning i december av AFA premier på 1,5 Mkr gällande åren 2005 och 2006 har också påverkat årsresultatet positivt.

Under året har tre medarbetare gått i pension och inför 2015 har ytterligare fem medarbetare aviserat sin pensionsavgång. Förbundet har i övrigt gjort periodvisa överanställningar vilket har underlättat övergångar och informationsöverföring vid pensioneringarna. Under året har två nya brandingenjörer anställts, varav en ersatt en inspektör. En administrativ chef/HR har anställts och ersatt en HR-resurs på konsultbasis. Lönekostnaderna har 2014 överskridits med 0,3 Mkr.

Även förändringar (dödsfall) gällande pensionsavsättningar, och då främst den förmånsbestämda ålderspensionen, har påverkat årsresultatet i positiv riktning.

På grund av mycket frekvent användande av vissa utryckningsfordon under skogsbranden, har MBR gjort en nedskrivning på dessa med 4,3 Mkr eller motsvarande 3 år.

Personalutbildningar som var inplanerade under hösten har utgått då personalen varit upptagen med inventerings- och återställningsarbetet till följd av skogsbranden. Kurskostnaderna uppvisar därmed ett överskott på 1,0 Mkr i år.

Under året har om- och tillbyggnationen av stationen på Brandthovda pågått.

Nybyggnationskostnaderna har tagits som investeringar medan reparationen av redan befintlig lokal har belastat driftanslaget. Driftkostnaden för detta uppgår 2014 till 1,9 Mkr. Investeringen 2014 som avser tillbyggnaden av Brandthovdastationen uppgår till 9,3 Mkr.

Totalt sett har MBR under året gjort investeringar motsvarande 12,7 Mkr. Större investeringar som kan nämnas är andningsskydd och vattentankar. Likviditeten under perioden har varit god och internkrediten har inte behövt nyttjas för genomförda investeringar under perioden.

I december löste MBR ett lån på 1,9 Mkr. Lånekostnaderna har de senaste åren minskat och låneskulden uppgår idag till 1,0 Mkr.

<b>DRIFTRIEDOVISNING</b>	<b>BUDGET</b>	<b>BUDGET</b>	<b>UTFALL</b>	<b>BU-RES</b>	<b>UTFALL</b>	<b>BU-RES</b>	<b>UTFALL</b>
	<b>2015</b>	<b>2014</b>	<b>2014</b>	<b>2014</b>	<b>2013</b>	<b>2013</b>	<b>2012</b>
<b>KOMMUNSTYRELSE</b>							
PERSONALKOSTNADER	32 868	31 333	29 995	1 338	29 489	1 136	31 648
ÖVRIGA KOSTNADER	43 930	32 159	33 834	-1 675	30 706	-1 282	28 487
INTÄKTER	-9 232	-8 599	-9 102	503	-8 204	252	-8 655
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>67 566</b>	<b>54 893</b>	<b>54 727</b>	<b>166</b>	<b>51 991</b>	<b>106</b>	<b>51 480</b>
<b>FINANSFÖRVALTNING</b>							
PERSONALKOSTNADER	33 137	31 640	14 820	16 820	15 469	17 082	14 561
ÖVRIGA KOSTNADER	1 000	1 000	7 708	-6 708	4 923	5 417	7 794
INTÄKTER		0	-6 539	6 539	-3 597	3 597	-3 140
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>34 137</b>	<b>32 640</b>	<b>15 988</b>	<b>16 652</b>	<b>16 795</b>	<b>26 096</b>	<b>19 216</b>
<b>TEKNISK NÄMND</b>							
PERSONALKOSTNADER	47 564	46 170	45 575	595	42 691	2 483	41 440
ÖVRIGA KOSTNADER	124 388	121 469	130 515	-9 046	132 123	2 232	134 613
INTÄKTER	-136 241	-132 687	-145 371	12 684	-140 099	-6 503	-148 734
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>35 711</b>	<b>34 952</b>	<b>30 719</b>	<b>4 233</b>	<b>34 716</b>	<b>-1 789</b>	<b>27 319</b>
<b>BYGG OCH MILJÖNÄMND</b>							
PERSONALKOSTNADER	5 382	5 257	5 054	203	4 768	362	4 535
ÖVRIGA KOSTNADER	6 047	5 186	6 862	-1 676	6 314	-1 335	4 682
INTÄKTER	-4 206	-3 971	-3 998	27	-3 981	-234	-3 017
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>7 223</b>	<b>6 472</b>	<b>7 918</b>	<b>-1 446</b>	<b>7 102</b>	<b>-1 208</b>	<b>6 200</b>
<b>BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMND</b>							
PERSONALKOSTNADER	214 469	205 217	203 639	1 578	201 594	-938	202 747
ÖVRIGA KOSTNADER	143 921	157 936	158 283	-347	159 336	708	152 876
INTÄKTER	-27 570	-37 061	-38 715	1 654	-49 009	2 637	-49 526
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>330 820</b>	<b>326 092</b>	<b>323 207</b>	<b>2 886</b>	<b>311 921</b>	<b>2 407</b>	<b>306 097</b>
<b>SOCIALNÄMND</b>							
PERSONALKOSTNADER	282 659	272 532	271 101	1 431	262 728	-11 355	244 156
ÖVRIGA KOSTNADER	161 197	136 180	156 533	-20 352	157 321	-23 976	146 567
INTÄKTER	-108 036	-85 952	-96 305	10 353	-98 192	19 392	-88 644
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>335 820</b>	<b>322 760</b>	<b>331 328</b>	<b>-8 568</b>	<b>321 857</b>	<b>-15 938</b>	<b>302 079</b>
<b>ÖVRIGA</b>							
PERSONALKOSTNADER	18 646	19 203	23 506	-4 303	23 181	-3 225	19 507
ÖVRIGA KOSTNADER	37 091	38 174	38 952	-778	39 366	-1 070	41 752
INTÄKTER	-10 136	-13 257	-17 565	4 308	-16 250	1 840	-13 119
<b>NETTOKOSTNADER</b>	<b>45 601</b>	<b>44 120</b>	<b>44 893</b>	<b>-773</b>	<b>46 296</b>	<b>-2 454</b>	<b>48 140</b>
<b>Totaler</b>	<b>856 878</b>	<b>821 929</b>	<b>808 779</b>	<b>13 150</b>	<b>790 677</b>	<b>7 221</b>	<b>760 532</b>
<b>DR EXKL FINANSFÖRVALTNINGEN</b>	<b>822 741</b>	<b>789 289</b>	<b>792 791</b>	<b>-3 502</b>	<b>773 882</b>	<b>-18 875</b>	<b>741 316</b>

Spec, kommunalförbund mm	BUDGET 2014	UTFALL 2014	BU-RES 2014	UTFALL 2013	UTFALL 2012
<b>ANSVAR</b>					
REVISION	726	719	7	688	662
VALNÄMND	709	640	69	19	11
ESF FOND	0	0	0	0	0
RÄDDNINGSFÖRBUNDET	8 985	9089	-104	9289	9 050
KOLBÄCKSÅDALENS					
PENSIONSIF	0	578	-578	2333	5 315
PROJEKT HOS BBN	0	0	0	0	0
OMR KULTUR O FRITID	27 635	27529	106	27698	26 611
BAD O CAMPING	4 615	4723	-108	4639	4 735
<b>KULTUR O FRITIDSNÄMND TOT</b>	<b>32 250</b>	<b>32 252</b>	<b>-2</b>	<b>32 337</b>	<b>31 346</b>
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	1 450	1615	-165	1630	1 725
ÖVRIGT					31
<b>Totaler</b>	<b>44 120</b>	<b>44 893</b>	<b>-773</b>	<b>46 296</b>	<b>48 140</b>

Kommunens andel av pensionsförbundet, budgeterad som pensionskostnader under Finansförvaltningen  
 MBR:s särskilda ålderspension, budgeterad som pensionskostnad under Finansförvaltningen  
 Exkl pensionskostnader uppvisas ingen budgetavvikelse.

## VERKSAMHETEN 2014

### Kommunstyrelse

Vissa kommunövergripande utvecklingsområden finns i särskilt avsnitt.

-

#### INFRASTRUKTUR

-

##### Kollektivtrafik

Enligt Länsstyrelsens prognoser är Hallstahammar en av de kommuner i Västmanland som förväntas nettoinflyttning och tillväxt. Enligt Länsstyrelsen är de avgörande faktorerna för tillväxt närheten till större städer, bra kommunikationer samt satsningar på boende. Både bra kommunikationer och särskilda satsningar på boende har prioriterats högt i kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges visioner och mål. Kommunen har en väl utvecklad kollektivtrafik med Flexlinjen, Servicelinje och Brukslinje, Expressbuss och linje 115 till Köping. Från och med årsskiftet 2012 har en ny lag trätt ikraft avseende kollektivtrafiken i Sverige och Västmanland. Den nya lagen innebär att kommunen skatteväxlar till en ny kollektivtrafikmyndighet på 4 öre. Dessvärre finns inte Brukslinjen medräknad i underlaget för länets samlade kollektivtrafik vilket kommer att medföra högre kostnader för kommunen på sikt.

Det är dock angeläget att kommunen kan fortsätta att bedriva den avgiftsfria Brukslinjen. Kommunens avtal med nuvarande leverantör löper ut inom något år och en ny upphandling måste planeras och verkställas tidigt. Arbetet har inletts under 2014

Under 2013-2014 har kollektivtrafikmyndigheten utökat den regionala busstrafiken högst väsentligt både från Hallstahammar-Västerås (linje 511) och sträckan Köping-Kolbäck-Västerås (linje 515).

##### IT -bredband

Under året har de sista kommunala verksamheterna med kommunikation via modem bytts ut mot fiberanslutningar. En ny bredbandsstrategi har antagits för fortsatt utbyggnad av Hallstahammars Stadsnät. Kommunen är delaktig i projektet Digitala Agendan som gått in i etapp II där arbete med att få fram hur mobiltäckningen ser ut i vår kommun.

Stadsnätet kommer att fortsätta byggas ut bl.a. med hjälp av statliga medel via länsstyrelsen. (se vidare övergripande områden). Investeringsanslag om 4 Mkr finns årligen, utöver detta tillkommer sedan anslutningsintäkter från nya kunder som återinvesteras i stadsnätets utbyggnad.

##### Planer m.m.

Från och med den förra mandatperioden har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för fysisk planering m.m.

Under 2014 har följande planer varit aktuella

##### Nybyggnation på Eldsboda

I december vann detaljplanen för Eldsbodaplan i Hallstahammar laga kraft. Detaljplanen tillåter att bostäder byggs i tre våningar. Hallstahammar planerar att bygga tre bostadshus i tre våningar med totalt 36 lägenheter. Byggnationen väntas pågå under 2015. Eftersom kommunen har en bostadsbrist är det angeläget med nybyggnation och då särskilt att kommunen kan erbjuda hyreslägenheter. Under arbetet kommer även gaturummet vid Prästgårdsgatans södra del att förnyas med ny asfaltering, belysning och nya träd.

##### Nytt äldreboende

I juni 2014 fattade kommunfullmäktige beslut om att ett nytt äldreboende med 100 platser ska byggas i Hallstahammar. Socialnämnden och tekniska nämnden samt kommunstyrelsen fick utifrån sitt samordningsansvar i uppdrag att presentera en detaljplan för det nya äldreboendet samt att inleda

projekteringsarbetet inför en kommande konkurrensutsättning. Platsen som valdes för äldreboendet var södra delen av Östra Nibble. Platsen valdes bland annat för den goda tillgången på mark och att marken sedan tidigare varit exploaterad. Arbetet har pågått intensivt under 2014 då detaljplanen för området bland annat har varit ute på samråd. Under samrådet kom det fram att en arkeologisk undersökning måste utföras för att reda ut om delar av området har några fornlämningar. Detta kan försena planarbetet men förhoppningen är att detaljplanen kan vinna laga kraft innan sommaren 2015. Efter att planen har vunnit laga kraft kan byggstart ske. Byggtiden beräknas till två år.

### **Ev. utbyggnad av ridskolan**

Ridskolan i Hallstahammar önskar att bygga ut för att öka verksamheten och förnya de idag nedgångna lokalerna. Under hösten 2013 har förutsättningar för det utretts. Bland annat krävs en ny detaljplan för de aktuella åtgärderna. Efter detta har dialoger förts om att bygga en ny ridskola vid Valsta IP i Hallstahammars nordöstra del. Planavdelningen tog bland annat fram en utredning för att undersöka vilka konsekvenser en lokalisering av ridskolan skulle ha vid Valsta. Utredningen visade bland annat att ridskolans nuvarande läge inte var optimalt och att en ny lokalisering vid Valsta var att föredra. En separat utredning genomförs under början av 2015 där bland annat den ekonomiska delen studeras noggrannare. Ett beslut om en detaljplan ska tas fram för en ny ridskola väntas under våren 2015.

### **Infart Brånstaleden**

Ett gestaltungs-koncept beträffande idéer kring gestaltning och möjlig utformning av Brånstaleden från E18 in mot centrum har tagits fram av plangruppen hösten 2013. Konceptet spänner över ny belysning, skyltning av nya och befintliga industriområden till en informationstavla längs vägen. Gestaltungs-konceptet beskriver även hur infarten är tänkt att gestaltas med trädridåer, grönska, vatten, kullar och sänkor som höjer Brånstaleden till ett mer välkomnande stråk mot Hallstahammars centrum. Under 2015 väntas belysningen bytas ut och utökas enligt programmet.

### **Utbyggnad av Näslundsskolan**

Under hösten 2014 togs beslutet att skapa en ny detaljplan för Näslundsskolan. Det har visat sig att skolan behöver byggas ut för att klara kommande årskullar. Detaljplanen beräknas vara klar under hösten 2015 och efter det kan skolan byggas ut.

### **Resecentrum**

I samband med att översiktplanen arbetades fram fanns ett starkt önskemål om ett nytt resecentrum. Arbetet har pågått sedan något år men det är en lång process innan ett nytt resecentrum kan förverkligas. Inledande kontakter har tagits med Trafikverket, Länsstyrelsen och regionala kollektivtrafikmyndigheten beträffande utredning om nytt resecentrum i Hallstahammar. I nuläget väntar kommunen på en ny trafikförsörjningsplan från kollektivtrafikmyndigheten som väntas komma i maj 2015.

### **Stadsmiljöprogram**

En översiktlig utredning hur stråken i Hallstahammars centrum kan se ut har genomförts under första halvåret 2012. Syftet är att få hela centrum att hänga samman på ett bättre sätt. Utredningen presenterades för kommunstyrelsen i augusti. Ytterligare steg togs under hösten 2012 då arbetet med centrumutveckling fortsatte. Arbetet genomfördes i bred dialog med företagare och fastighetsägare i centrum samt politiker och tjänstemän genom samarbete med ESF-projektet; Handelsplats Hallstahammar. Resultatet är presenterat som ett Stadsmiljöprogram. Under våren 2013 har programmet varit ute på samråd. Under 2015 förväntas arbetet med stadsmiljöprogrammet att fortgå för att få en samsyn på Hallstahammars centrum fortsatta utveckling.

### **-DET GODA BOENDET-**

#### **Bostäder**

En av de kanske största utmaningarna den nästaste tiden för att även framdeles få önskad befolkningstillväxt är att kommunen via Hallstahem kan bygga fler hyresrätter. I nuläget finns endast ca 25 lägenheter lediga. Området är ytterst angeläget om kommunens mål med 75 nya invånare ska



kunna förverkligas även de kommande åren. För närvarande pågår ett intensivt arbete med att ställa om detaljplaner för att byggandet ska kunna påbörjas.

### Nya villatomter

Ett högt prioriterat område är inflyttning till kommunen. Det gäller att vi kan erbjuda attraktiva boendemiljöer nu och i framtiden. Därför prioriteras anläggandet av infrastruktur för nya bostadsområden högt.

### **DEN GODA SERVICEN –**

- Säker och trygg kommun enligt WHO standard – statusrapport
- Certifiering som Säker och Trygg kommun
- Näslundsskolan
- Ridskolan
- Förenkla helt enkelt
- Kundcenter

*(Se vidare beskrivning under övergripande områden samt avsnittet planer)*

### E-tjänster

Antalet e-tjänster som har varit i funktion under 2014 är följande: felanmälan, synpunktsinlämning, bibliotekskatalogen, föreningsregistret och två intresseanmälnings-formulär på Vallmobadet samt intresseanmälan för Snabbtjänsten. Därtill har det funnits fem olika blanketter i form av e-tjänster som rör bygglov men som på grund av leverantörsproblem nu tagits ur drift i väntan på ny leverantör. Även funktionen för synpunktshantering är föremål för översyn. Totalt har 11 e-tjänster varit rullande sedan hösten 2013 och så har det även sett ut under första halvan av 2014.

Den leverantör som anlåtats sedan några år tillbaka har efter hand sänkt kvalitetskraven, försämrat utvecklingsmöjligheterna och servicen på e-tjänsterna varför antalet inte ökat i den takt som vi avsett. Byte av leverantör kommer att ske under 2015.

Kommunikationsenheten har tagit fram en rutin för hur man ska initiera, utveckla och driftsätta nya e-tjänster som syftar till att stimulera utvecklingstakten. Den nya rutinen utgår från att man utvecklar e-tjänsten inifrån förvaltningarnas organisation för att uppnå bästa effekt och nytta. Kommunikationsenheten finns med som stöd i processen men spelar inte en lika aktiv roll som tidigare eftersom frågan om e-tjänster handlar om organisationsutveckling på förvaltningsnivå snarare än kommunikation.

### Finskt förvaltningsområde

För att främja och bevara finska språket i Hallstahammar har kommunen bland annat valt att satsa på utbildning, högtidsdagar, temadagar och språkpaketet. Genom ett bra samarbete med finskspråkiga organisationer i kommunen och övriga förvaltningskommuner i länet har vi kunnat erbjuda ett rikt utbud av kulturevenemang och temadagar.

### Trygg och säker

Kommunfullmäktige har som ett av sina prioriterade mål perioden 2012-2015 att kommunen ska ansöka om certifiering som Säker och trygg kommun enligt WHO standard. Arbetet med att certifiera Hallstahammar som en trygg och säker kommun enligt WHO: s kriterier har alltså pågått på bred front sedan 2012 och gick under 2014 in i en intensiv fas. Under hösten färdigställdes kommunens ansökan och inlämnades i december till Karolinska Institutet som är certifieringsorgan i Sverige. I och med att kommunens ansökan är inlämnad påbörjar nu utvalda certifierare sitt arbete med att granska materialet, vilket beräknas pågå under våren 2015.

I samverkan med Landstinget Västmanland har arbetet fortsatt under 2014 med att skapa en metod för lokal skaderegistrering, vilket är en viktig del i att uppnå certifieringens krav. Under våren 2015 pågår nu en testperiod med olycks- och skaderegistrering på Vårdcentralen i Hallstahammar. Det har även arbetats fram ett olycksförebyggande handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor som



fastställdes av kommunfullmäktige i april 2014. Programmet, som är en viktig del av certifieringsarbetet, innehåller breda satsningar inom områdena brand, översvämningar, fallolyckor, trafikolyckor, kemikalieolyckor och drunkningsolyckor.

Som ett led i arbetet med Trygg och säker invigdes även Hälsans stig i slutet av april där ca 300 personer deltog. Stigen är 4,5 kilometer lång och i anslutning till den har ett utegym anlagts vilken är välbesökt av olika målgrupper. Halkskyddskampanjen ”Håll dig på benen”, där halkskydd delas ut till invånare över 55 år, har fortsatt även under vintern 2014/2015. Totalt har ca 4200 halkskydd delats ut under de två vintrar som kampanjen pågått. En utvärdering av kampanjen kommer att påbörjas senare under våren 2015.

Projektet jobbsatsningen har startats upp vilket innebär att ett antal personer som är arbetsföra, aktuella inom försörjningsstöd företrädesvis från gruppen barnfamiljer som behärskar det svenska språket och något av de stora invandrarspråken, anställs under ett års tid på en enhet i en kommunal verksamhet. Denna satsning har delvis finansierats med medel från den sociala investeringsfonden och är en viktig del i det breda arbetet med att bryta utanförskap.

### **DET FRAMGÅNGSRIKA NÄRINGSLIVET**

#### **Hallstahammar fortsätter att ligga högt i ranking**

Svenskt Näringslivs ranking (i enkätdelen plats 33) visade även under 2014 att Hallstahammars kommun tar ett stort ansvar och har en hög medvetande grad över hur viktigt det är med mötet mellan tjänstemän och företag. På frågan vad företagen tycker om ”Service till företagen” hamnar vi på en 17 plats, en ökning med 7 placeringar sedan 2013. Förenkla helt enkelt utbildningen som har pågått under 2013/14 har också visat sig gett resultat då frågan om ”Tjänstemännens attityd till företagen” hamnar på plats 19, även där en ökning på 7 platser sedan 2013s mätning. På bägge dessa frågor ligger vi bäst till i hela länet. Den totala rankingen hamnade på plats nummer 81 vilket är lika som 2013. Det är ett bra resultat då det finns 290 andra kommuner vi mäts mot.

Under 2014 genomfördes det ingen NKI mätning ihop med SBA. Vår mätning från 2013 står sig fortfarande mycket starkt med ett resultat på 74.

Naturligtvis finns målet att åka högre upp på respektive ranking och för att nå målet har kommunen startat Lotsgrupp. Varannan fredag erbjuds företag att träffa Tekniska chefen, Planchef, Bygg & Miljöchefen samt Näringslivschef på ett och samma möte. Det innebär att de flesta frågor som kan finnas kan diskuteras då. Detta innebär att vi sparar dyrbartid både för företagen samt tjänstemän. Tiden fram till beslut kan bli betydligt kortare. Hallstahammars Promotion(HP) är en viktig part i arbete runt förbättrat näringslivsklimat då de har en nära relation till näringslivet genom de sju föreningar som ligger under HP.

#### **En ständig ökning av nyföretagande**

Näringslivsenheten erbjuder hjälp till personer som önskar att starta företag, både genom personligt möte men också med inspirationsträffar som genomförs med aktörer som finns i länet. Under 2014 startade det 113 företag mot 73 företag 2013 och totalt finns det 998 företag i befintligt företagsregister. Kommunen och länet ligger procentuellt lågt till när det gäller start av nya företag. Detta har uppmärksammats i Affärsplan Västmanland och Näringslivsenheten har under 2014 deltagit i projektgrupper där man bl.a. tittar på hur man kan öka stöd för företag att starta men också som stöd för företag mellan 1-3 år.

#### **Industritomter**

Under 2013 såldes flera industritomter på Eriksberg. Ett företag köpte 24 000 kvm, ett annat 15 000 kvm. På Södra Nibble köpte Karl Hedin AB 7 000 kvm och FWC Flight-Wood Consulting 4 457 kvm. Under 2014 har ingen industritomt sålts. De 5 000 kvm som Bestos köpte på Eriksberg 2013 har återköpts av kommunen. Priset på industrimark har höjts fr.o.m. 1 juli 2013 till 80 kronor per kvm.

## **INTERN EFFEKTIVITET –**

### **Styrning och uppföljning**

Under kommande år kommer ytterligare steg att tas för att utveckla styrningen och uppföljning. Under 2014 har ett omfattande arbete inletts med att ta fram den nya visionen. Utvecklingsarbetet fortsätter under året. *Se vidare övergripande områden*

### **Kommunikation/ Information**

Behoven av ett bra informationsarbete såväl externt som internt har ökat. Kommunstyrelseförvaltningen har sedan några år tillbaka satsat resurser på en bra hemsida genom att anställa en webmaster, en kommunikatör samt en finsk informatör som främst arbetar med det finska förvaltningsområdet. Det innebär att en rad olika områden kan utvecklas ytterligare. Den nya Kommunikationsenhetens uppdrag är ytterst att förstärka ledning och styrning av kommunen samt att förvaltningarna uppnår sina mål på effektivt sätt.

För att kommunikationen ska kunna effektiviseras är det av största vikt att den interna kommunikationen fungerar bra. Kommunikationsenheten har därför under våren 2014 fått extra resurser för ett intranätsprojekt. Målet för det nya Intranätet är att nå ut snabbt med aktuell information till samtliga medarbetare och knyta ihop hela kommunen som en organisation. Intranätet driftsattes i maj månad och nu arbetar Kommunikationsenheten med att utveckla det redaktionella arbetet och sätta rutiner för hur man ska använda Intranätet på bästa sätt.

Under hösten 2013 sattes en handlingsplan upp där de olika områdena inom kommunikation och information prioriterades och arbetet med denna har fortsatt under första halvåret 2014. Följande områden har funnits med i enhetens handlingsplan: Intranät, översyn av den grafiska profilen i syfte att samtliga förvaltningar ska använda samma profil, och struktur för hur nyheter från förvaltningar ska komma fram till kommunikationsenheten. Kommunikationsenheten ska också biträda förvaltningarna med kommunikation till medborgare och företag. Ett antal bilder från den välkände lokale fotografen Anders Geidemark har köpts in för att förstärka kommunens bildspråk.

### **Lokaler m.m.**

Ett omfattande arbete med lokalutredning har pågått. Utredningen behandlades av kommunfullmäktige i juni 2013. Vidare beslutade kommunfullmäktige om avyttring av lokaler. Kommunfullmäktige beslutade i september 2013 att Västra Fabriken och Parkskolan skulle försäljas till Offentliga Hus. (Se vidare övergripande områden)

Vid sidan av lokalutredningen har angelägna önskemål framförts som troligtvis kommer att utredas under den kommande perioden. Genomförande av ombyggnationer m.m. beslutas i särskild ordning när det så inryms inom befintlig mål och budget. Under 2014 har toaletterna på Lindboskolan rustats upp.

Under 2014 har nya behov av omflyttningar aktualiserats som bereds av kommunledningsgruppen.

### **Elektroniska handlingar**

Tillsammans med kommunens IT-leverantör har förvaltningen sedan något år tillbakaförsökt ta fram ett program som klarar de säkerhetskrav som ställs på digitala handlingar för att möjliggöra att samtliga nämnder framöver kan få sammanträdeshandlingar digitalt. IT-systemet har testats för att få ut handlingar elektroniskt till i första hand kommunstyrelsen. Då flera olika problem uppkom under försöket beslutades under våren 2014 att frångå systemet. Förvaltningen undersökte därför om det fanns system på marknaden som uppfyller uppställda förväntningar och säkerhetskrav. Målsättningen var att byta ut det pappersbaserade systemet mot digitala handlingar till i första hand arbetsutskottet och därefter kommunstyrelsen i början på den nya mandatperioden. Program och teknisk utrustning har nu införskaffats till samtliga förtroendevalda i fullmäktige i och nämnder.

I dag finns ca 100 förtroendevalda (ledamöter och ersättare) i fullmäktige och nämnder som kommer att beröras av införandet av teknisk utrustning. Införandet till övriga nämnder kommer att ske successivt. Kostnaden för införande av teknisk utrustning kommer över en fyraårsperiod att vara detsamma som för det pappersbaserade systemet och kostnaderna härför ryms inom nu tillgängliga budgetramar.

## Inköp/upphandling

Under 2014 har 11 upphandlingar avslutas och ytterligare cirka 10 upphandlingar kommer att annonseras. Kommunen har arbetat intensivt med att följa upp avtalstroheten bland kommunens förvaltningar. Avtalstroheten är ganska god men det finns behov av uppföljning av direktupphandling och eventuellt nya ramavtalsupphandlingar baserat på resultatet av dessa uppföljningar. Arbetet med att utveckla kommunens samlade inköp fortsätter. Utifrån förändrade gränsvärden för direktupphandling har uppdaterade riktlinjer för upphandling arbetats fram under 2014. Beslut om riktlinjerna är ännu ej fattats. Kommunen har under året införskaffat ny avtalsdatabas och ett nytt upphandlingsverktyg. Detta innebär att samtliga ramavtal nu publiceras via såväl intranät som via hemsida samt att kommunen nu kan genomföra sina upphandlingar elektroniskt. Verktyget innehåller även en modul för direktupphandling. Den nya direktupphandlingsgränsen kan komma att innebära en totalöversyn av kommunens inköpsorganisation.

## Bygg- och miljönämnd

Bygg- och miljönämnden ansvarar i huvudsak för frågor rörande kontroll av miljö, hälsoskydd och livsmedel samt har det närmaste inseendet över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen (PBL). Bygg- och miljönämnden hade den 31 december 2014, 8 personer anställda, varav 5 kvinnor och 3 män.

## Verksamheten

Tillsynsbesök har skett vid miljöfarliga verksamheter med olika syfte, både oanmälda och föranmälda. Vid tillsynsbesöken kontrollerades bland annat farligt avfall och flytande kemiska produkter samt tillgång till säkerhetsdatablad. Förvaltningen har deltagit i ett länsövergripande energitillsynsprojekt. Vid besöken kontrolleras bland annat om företagen har grepp om den egna energianvändningen och om energibesparande åtgärder vidtagits eller planeras. Bygg- och miljöförvaltningen har varit involverad i de markundersökningar som genomförts vid Hultgrens Kemtvätt, samt inför detaljplanering av områdena Eldsbodaplan, Ridskolan, Niten och Äppelparken. Förvaltningen har deltagit i planeringen av skötseln av tätortsnära skogsområden inom kommunägd mark. Bygg- och miljöförvaltningen var projektledare för utredning av fiskväg vid Intradammen i Mölntorp. Projektet slutredovisades för Mölntorpsborna i september 2014. Rutiner för hur nedskräpning av naturmark ska hanteras har framarbetats under år 2014. Nu finns en bättre beredskap att avlägsna avfall.

Aktiviteter hälsoskydd 2014: ”Smycken i detaljhandeln” - kontroll av märkning och information om gällande regler, ”Solljus och UV-strålning på förskolorna”, ”Hårfärgsprojektet” - nationellt tillsynsprojekt tillsammans med Läkemedelsverket. Det nationella Skolprojektet startade under hösten som kommunerna driver tillsammans med Folkhälsomyndigheten. Kontroll av städning och ventilation på alla skolor är i fokus under projektet.

Under 2014 har livsmedelskontrollen varit riskbaserad. Kontrollen bestod både av inspektioner som för det mesta har gjorts oanmälda och genom att skicka information till verksamhetsutövarna. Under året har olika projekt varit aktuella: Spårbarhet på nötkött på restauranger (Livsmedelsverket), Rengöringsprojekt på restauranger, Allergikost i skolor och förskolor. Offentliggörande av livsmedelskontroll resultat på hemsidan har varit en viktig punkt för livsmedelskontrollen 2014. Detta började 1 september 2014 och uppdatering på hemsidan görs löpande.

På byggsidan rekryterades ny personal på två tjänster. Rekryteringen gick väldigt bra då ingen vakans uppstod. Verksamheten kunde därför gå med oförändrat tempo och korta handläggningstider. En skillnad i volymen av bygglov är att fler företag sökte 2014 jämfört med perioden innan. Ändringen i plan och bygglagen med bl. a. Attefallshus har inte slagit igenom märkbart i Hallstahammar. Endast fyra anmälningar av den typen har kommit in sedan lagen ändrades 2 juli år 2014. Våren präglades av ansökan om altaner, inglasade uterum, carportar, garage, pooler m.m. Hösten hade en säsongsinriktad prägel på anmälan av eldstäder.

Antalet ärenden för bostadsanpassning blev något färre 2014 jämfört med år 2013. Antalet dyrare anpassningar ökade dock jämfört med 2013. Det finns en tendens att komplexa anpassningar ökar. Det kan vara hissar, badrum och ramper i en och samma bostad. Åtgärder som vidtagits för att få mer kontroll på kostnader är flera. Handläggaren gör på de dyrare anpassningarna vissa priskontroller. Hembesök görs i större omfattning efter åtgärd. I några fall har brister framkommit och även kostnader har i några fall kunnat reduceras. Översyn av lagen om bidrag till bostadsanpassning pågår för närvarande och det visar sig om förutsättningarna kan komma att ändras.

### **Ekonomisk analys**

Överskottet gällande personalkostnader var väntat och den smärre avvikelser från prognosen förklaras av en kostnadsökning av arvoden, något som har blivit svårare att hantera.

Område Miljö redovisar därmed ett underskott om 187 tkr vilket är något sämre än prognosen.

Byggdelen redovisar ett underskott om ca 1 259 tkr. Underskottet är betydligt sämre än det som befarades vid delårsbokslut 2. En minskning av intäkterna var väntad då ändringen i PBL som trädde i kraft i juli 2014 innefattade bygglovsbefriade åtgärder. Underskottet förklaras huvudsakligen av ökade bostadsanpassningskostnader där underskottet blev större än tidigare prognostiserat. Antalet bostadsanpassningar låg något högre än medel för perioden däremot antalet anpassningar över 100 tkr låg högre än tidigare år och uppgick till 12 st. Av dessa uppgick 5 st till ett belopp om ca 200 tkr och 4 st till ca 300 tkr, sammantaget utgör dessa 9 anpassningar 83% av årets budget för bostadssociala bidrag. Dessa obalanser förväntades mildras av ett överskott på personalsidan. Anledningen till att överskottet inte blev enligt prognosen är att rekryteringen på 2 tjänster gick snabbare än väntat.

### **Teknisk nämnd**

Tekniska nämnden förvaltar kommunens mark, byggnader och anläggningar; fullgör uppgifter som huvudman för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggningar, ansvarar för avfallshanteringen, centrala städfunktionen, kart- och mätningsteknisk verksamhet, energirådgivning och trafikfrågor. Nämnden har ca 94 anställda.

Tekniska nämndens budget omfattar verksamheter som dels finansieras med skattemedel och dels med avgifter. För den avgiftsfinansierade delen gäller s.k. slutna redovisning, vilket innebär att intäkter och kostnader skall balanseras över tiden.

I år och nästa år kommer värdegrunden och värdegrundsarbetet att vara en röd tråd i vårt arbete till ständiga förbättringar samt en ledstjärna för att stärka medarbetarna i deras roll att vara goda ambassadörer för vår verksamhet. Varje medarbetare är viktig för att föra värdegrundsarbetet framåt. Eftersom våra chefer har en nyckelroll i detta arbete har de fått verktyg för att arbeta vidare med detta tillsammans med sina medarbetare.

### **Verksamheten**

Arbetet under året har inriktats på att förverkliga det goda livet i storstadens närhet. En viktig del i detta är att kommunens innevånare ska ha goda möjligheter till resor mellan arbete och bostad, erbjudas bra boendalternativ, att kommunens skolelever erbjuds lokaler som skapar goda förutsättningar för studier samt att vi tillhandahåller alternativ även för dem som vill byta sin bostadsmiljö.

För att förverkliga detta ska vi även erbjuda goda och säkra kommunikationer oavsett vilket färdmedel man väljer att transportera sig med. Vår strävan är att skapa en trygg och säker miljö för kommunens innevånare. Ett långsiktigt och hållbart samhälle ska speglas i det arbete som genomförs inom

förvaltningen och vi ska hela tiden arbeta med ständiga förbättringar av den verksamhet som bedrivs inom tekniska förvaltningens ramar.

På va- ledningsnätet har man framförallt arbetat med att säkerställa kommunens dricks vattenförsörjningen. På huvudvattenledningsnätet har arbetet bedrivits i 6 etapper varav den sista genomfördes under året. Dricksvattenledningar på Kapellgatan, Barnängsgatan och Lövboåsvägen har relinats och i samband med detta har man även lagt om spillvattenledningarna i gatorna. Dricksvattenledningarna ut från vattenverket har dubblerats för att säkerställa leverans av dricksvatten från vattenverket. På Usterstaområdet har 90 servisventiler bytts ut. Utbyte av va- ledningarna på Vikingagatan och Ringvägen har påbörjats och kommer att färdigställas under 2015. Två fördröjningsmagasin för omhändertagande av dagvatten har byggts.

Vattenverket har försetts med reservkraft vilket säkerställer vattenleveranser även vid strömavbrott. En HACCP analys har utförts beträffande dricksvattnet vilket är ett första steg i att utreda vilka faror som finns vid dricksvattenproduktion.

På reningsverket har starkströmsanläggningen byggts om för att motsvara dagens krav på personsäkerhet. Ett antal pumpstationer har datoriserats och pumpar har bytts ut.

Avtalet om försäljning av Västra fabriken och Parkskolan till ett privat företag har hävts. Detaljplanen för Parkskolan medger idag endast användning för allmänt ändamål vilket innebär att det bara är verksamheter som bedrivs av kommunen som kan nyttja skolan. Planarbetet med förslag till ny detaljplan för skolan kommer att påbörjas under 2015.

Trollbackens förskola har byggts ut med ett tillagningskök samt utökats med ytterligare en avdelning, även utemiljön har förbättrats. Ett antal avdelningar på förskolor och skolor har renoverats under året. På Humlan har 2 avdelningar rustats och på Trollsländan har en avdelning rustats. Hemkunskapsalen på Tunboskolan har också renoverats.

På Västtunagatans gruppbostad har köket renoverats och på Bondegatans gruppbostad har tillgängligheten förbättrats. Toaletterna på Lindboskolan har byggts om i enlighet med förslag i lokalutredningen.

En ny lekplats har byggts i Östra Nibble i anslutning till det nya villaområdet. Lekplatsen vid Vallmoområdet i Kolbäck har försetts med ny dränering.

Totalt har ca 14 161 kvm gator och gång- och cykelvägar fått ny beläggning under 2014. En del gator har byggts om från grunden på grund av bärighetsproblem. En ny gata har påbörjats i anslutning till industriområdet vid Södra Nibble. Gatan beräknas bli klar under 2015. En ny väg har också byggts i anslutning till den nya schaktmassetippen som ska tas i bruk 2016. Ett antal trafiksäkerhetsåtgärder har genomförts med hjälp av statliga bidrag. Dessa finns på Gråstensvägen, Näktergalsvägen samt Hästhovsvägen.

Städavdelningen ansvarar för städning i huvudparten av kommunens lokaler. Avdelningen har fortsatt med att investera i effektiva, ergonomiska och miljövänliga städmetoder.

### **Ekonomisk analys**

Totalt redovisas ett överskott på ca 4,2 MSEK varav de skattefinansierade verksamheter står för ca 2,7 MSEK av överskottet, resterande överskott återfinns under de taxefinansierade verksamheterna. Överskottet hos de skattefinansierade förklaras i huvudsak av nettoeffekten av att behålla Västra Fabriken och Parkskolan. De taxefinansierade verksamheters överskott förklaras främst av lägre personalkostnader till följd av långtidsjukskrivningar samt vakanser under året.

Det har nettoinvesterats för ca 26,2 MSEK, varav 11,8 MSEK på de skattefinansierade verksamheter och resterande 14,4 MSEK på de taxefinansierade. Bland energiinvesteringar har det systematiska bytet av gamla kvicksilverarmaturer till energisnålare och driftsäkrare LED-belysning genomförts på



Duvhällarna. Bland de större investeringarna hör fortsättningen av ombyggnationen av Parkskolans lokaler till förskolan *Trollbacken*, Projektering för ett nytt äldreboende har påbörjats. Bland VA-investeringar har olika åtgärder genomförts för att säkerhetsställa kommunens dricksvattenkvalité, bl.a. genom att installera ett reservkraftsaggregat på Näs vattenverk.

## Barn- och utbildningsnämnd

### Verksamheten

Barnkonventionen är ett av de övergripande dokument som förskolans och skolans värdegrund vilar på. Verksamheten ska planeras och verkställas utifrån barnens behov. Barn har rätt att bli lyssnade på utan att diskrimineras. När barnet så behöver ska vuxna kunna gå in som språkrör för barnets behov. I skola och förskola vilar ett ansvar på alla vuxna att ständigt verka för att ge barnen dessa förutsättningar.

Efterfrågan på förskoleplatser har ökat. Det beror på att det under senare år har fötts fler barn och att småbarnsfamiljer har flyttat in. Inför årsskiftet 2013-2014 skapades 60 nya platser. I mars 2014 beslutade kommunfullmäktige att 4 mkr tilldelas förskolan i form av tilläggsanslag 2014, så att ytterligare 40 platser skulle kunna skapas vid behov. Pengarna togs aldrig i anspråk eftersom statistik inte påvisade ökat platsbehov under året. Inflyttningen av små barn ökade under hösten och ny statistik visar att platserna behövs från januari 2015. Ombyggnad vid förskolan Trollbackens har pågått under hösten. Lokalerna har efter ombyggnad yta för ett 80-tal barn och tillagningskök.

Betygsresultaten är den enskilt största uppgiften för förvaltning och verksamhet att förbättra. Slutbetygen för åk 9 vårterminen 2014 resulterade i 77 % godkända i alla ämnen, och ett meritvärde på 211,6 vilket är i nivå med riket och bättre än förra året, men inte i nivå med 2012 då vi toppade länet. Höstterminsbetygen indikerar stor variation mellan årskurser, skolor och pojkar/flickor. Analys på individnivå genomförs och individuella åtgärder måste till inför slutbetyg. Skolorna ska noggrant analysera sina resultat, inför valet av effektiva årgärder samt värdera redan gjorda insatser. Trygghet och trivsel mäts årligen genom SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) enkät. Under flera år har kommunen legat bra till i mätningen. Årskurs fem blev nu bäst i landet på hur de upplever skolan, de trivs och känner sig trygga. Svaren visade att 99 % av eleverna i årskurs 5 och 92 % i årskurs 8 känner sig trygga i skolan.

Våren 2014 tog de sista eleverna studenten på Kantzowska gymnasiet. Gymnasieskolans avveckling är verkställd enligt planerna. Naturbruksprogrammet har från hösten 2014 fått en ny huvudman, Strömsholms Ridsportgymnasium. Från hösten 2014 köper Hallstahammars kommun samtliga platser för gymnasieeleverna. En handlingsplan för (KIA) Kommunala informationsansvaret finns framtagen och omfattar elever som inte går gymnasiet eller avbryter/går ut utan att vara godkända. Där ingår att ta reda på vilka elever som omfattas och hålla kontakt med dessa för att motivera till aktiviteter. Syftet är att fler elever ska klara sin gymnasieutbildning.

De granskningsområden som varit inplanerade vad gäller internkontroll har i stort genomförts under året. Uppföljning av elevers kunskapsresultat, kontroll av att alla elever finns med vid rapportering av betyg, nationella ämnesprov och lästest har skett vid terminernas avslut. Stickprov avseende registerkontroll av personal, attesting och kontering har genomförts. Kontroll av medarbetares inrapportering av frånvaro i PS Självservice är planerad för våren 2015.

### Ekonomisk analys

Årets resultat är positivt för barn- och utbildningsnämnden med ett överskott på 2 885 tkr. Ökade intäkter är en stor bidragande orsak till resultatet. Dessa består främst av ökade statsbidrag, en obudgeterad försäkringsintäkt och interkommunal ersättning för fler sålda platser än vad som

budgeterats för. Totalt visar barn – och utbildningsnämnden ett överskott på personalkostnader trots extra insatta resurser på många enheter för barn och elever med särskilda behov och resurskrävande insatser för nyanlända elever. Förvaltningen har haft svårt att rekrytera förskollärare, fritidspedagoger och behöriga lärare under året. Många vakanta tjänster har täckts upp med vikarier som har en lägre lönenivå, vilket förklarar det överskott som redovisas, men som tyvärr också påverkat kvaliteten i verksamheterna. Övriga kostnader visar ett underskott som främst beror på ökade livsmedelskostnader och att dyr utrustning i skolköken gått sönder och ersatts. Högstadieskolornas kostnader för hyra av skoldatorer visar ett back. Energibudgeten lämnar ett överskott på 440 tkr.

## Socialnämnd

### Verksamheten

Stor möda har lagt på att arbeta med verksamhetsutveckling, måluppfyllelse och att hålla budgetramen. Det senare har dock inte lyckats. Under året har de externa placeringarna kostat stora summor, både vad gäller vuxna, barn och unga. Förvaltningen påverkas mycket av det rådande arbetsmarknadsläget, då tider med hög arbetslöshet påverkar både kostnader för nyanlända som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och även vuxenutbildningen, vilkas tjänster efterfrågas i större utsträckning, när arbetsmarknaden är svag. Det mesta har kunnat ses i prognoser under året, dock har kostnaderna för försörjningsstöd och vuxenutbildning ökat markant under senare delen av året.

Förvaltningen har planer för att hantera dessa underskott inför 2015 och framåt. När det gäller externa placeringar måste alltid en hemmaplanslösning prövas nogsamt innan placering sker. En upphandling av behandlingshem har gjorts under 2013, vilket kommer att medföra lägre kostnader för placeringar i framtiden.

För att hantera försörjningsstödet på ett kostnadseffektivt sätt har en samordnare anställts som ser helheten för försörjningsstödstagaren och stöttar handläggarna. Under året har Jobbcentrum startats upp som ska arbeta med att få människor ut i arbete och egen försörjning. Verksamheten kunde under september månad komma igång och har redan fått ut ett antal personer i arbete/sysselsättning.

Mycket tid har lagts ner i förvaltningen under hösten 2014 med att planera för ett nytt äldreboende. Detaljplan har tagits fram och även förslag på gestaltning av boendet finns idag.

### Mål och måluppfyllelse

Många aktiviteter har genomförts i verksamheten för att uppnå uppsatta mål. Många av målen har redan nåtts och det pågår aktiviteter för att nå alla. Målen är väl förankrade i verksamheterna och vi har en stor tilltro till att samtliga ska vara uppfyllda inom mandatperioden. Förvaltningen använder sig av de under året framtagna indikatorerna för att mäta måluppfyllelsen och är ett spännande arbete. I årsredovisningen finns hela redovisningen med. Andelen uppfyllda mål har ökat med 40% mellan åren 2012 och 2014. Internkontrollen redovisas precis som för övriga nämnder i nämndredovisningen.

### Ekonomisk analys

Socialnämndens kostnader är 410 mkr, med en nettokostnad av 323 mkr. I budgeten ingår 1,7 mkr ur planeringsreserv varav 0,8 mkr är extra lönesatsning för vissa personalgrupper samt 1 mkr är finansiering av Jobbcenter. Socialnämnden redovisar ett underskott på -8,6 mkr, vilket kan jämföras med 2013 års bokslut som gav ett underskott med -15,9 mkr. Budgetramen utökades mellan 2013 och 2014 med 16 Mkr.

Område Äldreomsorg redovisar ett överskott på +0,9 mkr till följd av kortare vakanser samt avslutat ärende inom hemtjänst. Område LSS redovisar ett överskott om +2,7 mkr till följd av dels en avslutad extern placering samt vakanshållning av engångskaraktär. Område Individ- och familjeomsorg redovisar ett underskott på -14,4 mkr. Underskottet beror till största del på högre vårdkostnader för



barn- och vuxenvård än budgeterat, ökade kostnader för vuxenutbildningen. Även försörjningsstöd redovisar ett underskott t f a ökat antal hushåll vars etableringsersättning upphört. Underskottet balanseras delvis med högre intäkter för ensamkommande barn. Förvaltningsövergripande verksamhet redovisar ett överskott om 2,2 mkr främst beroende på bokfört värde för dels buffert för kompensation till vård- och omsorgspersonal samt återförande av skuldbokning för vite inom LSS.

## Personal

Antalet anställda är 515 st. Sysselsättningsgraden i förvaltningen ökar ständigt, detta på grund av att medarbetarna kan välja önskad sysselsättningsgrad. Sjukfrånvaron för år 2014 är 6,22% att jämföra med 6,10% år 2013. Under de senaste två åren har syns en tendens till ökning av sjukfrånvaron, vilket gjort att under 2014 har gjorts en djupare analys om vad som ligger bakom detta. När detta gjorts syns att det finns långtidssjukfrånvaro i underlaget som inte kan påverkas från arbetsgivarhåll, detta gör att när man tar bort sjukfrånvaro som ej är arbetsrelaterad syns en helt annan siffra. Under året har en analys gjorts som särskilt riktats mot Strandgården och arbetet kommer att fortsätta med övriga verksamheter med hög sjukfrånvaro. Arbetet kommer att ske tillsammans med personalavdelningen och de fackliga ombuden.

## Mätningar och resultat

### Goda resultat

- 100% får bra bemötande av personalen i hemtjänsten
- 96% känner får bra bemötande av personalen på särskilda boenden
- 100% - andelen ungdomar som inte kommit tillbaka inom ett år efter avslutad insats/utredning (medelvärde i landet är 78%).
- Brukarundersökningar LSS Grupp-och servicebostad - medelbetyget för hela undersökningen är höga 8,6 av maximala 10. Daglig verksamhet - Medelbetyget för hela undersökningen är 7,9 av maximala 10

### Förbättringsområden

- För få vet vart man ska vända sig med klagomål och synpunkter
- Handläggningstiden för ekonomiskt bistånd vid nybesök är i Hallstahammar i snitt 23 dagar, medelvärde i landet är 16 dagar
- Förvaltningen behöver bli bättre på att följa upp beslut inom 1 år.

## Område LSS (2015 Område LSS/Bemanning/Socialpsykiatri)

Har under året startat upp projektet ”Förstärkt brukarmedverkan – Alla Är viktiga”. LSS-verksamheten kommer under åren 2014-2017 arbeta med projektet för att stärka brukarnas medverkan i det dagliga stödet/servicen som ges. Inom ramen för denna satsning ingår bl a uppstart av brukarråd, det första i sep 2014 och en bred kompetensutbildnings-satsning kring delaktighetstrappan. Inriktningen på projektet är bl a ett led i resultatet av brukar-enkäten som genomfördes. Där framkom det att brukarna önskade få ett ökat inflytande i sin vardag.

## **Äldreomsorgen**

Hemsjukvården fortsätter att stabiliserats och utbildning i registrering Senior Alert har genomförts tillsammans med Stöd i eget boende av representant från VKL. Biståndshandläggarna har utbildats av Socialstyrelsen i ÄBIC (äldres behov i centrum) och utbildningen fortsätter 2015. Torsdagsutbildningarna fortsätter med varierande ämnen och varierande deltagarantal, allt mellan 0-15 deltagare. Omvårdnadslyftet har bidragit med kunskapspoäng på gymnasienivå för ca 23 baspersonal, vilket har bidragit till att vi erhållit prestationsersättning.

Under 2014 har äldreombud införts. Dessa är medlemmar i våra pensionärsföreningar som tillsammans ställer upp och svarar på frågor och tar emot synpunkter till äldreomsorgen.

Anhöriglots har införts efter önskemål från anhöriga som vårdar närstående hemma. Dessa har också fått tillgång till kostnadsfri avlösning i hemmet, ett önskemål som funnits under en längre tid.

Ett projekt har också startats upp för att prova olika IT-lösningar i hemtjänsten. Under slutet av 2014 kunde några hemtjänstens brukare få möjlighet att prova Nattfrid och Nära.

## **Individ och familjeomsorgen**

Under sommaren erbjöds kompetenshöjande aktiviteter för personer som ansökte om ekonomiskt bistånd.

Under 2014 har 107 nyanlända flyktingar tagits emot till kommunen. Av dessa är 52 barn. Kommunens avtal med Migrationsverket har således vida överstigits för tredje året i rad vilket är en följd av att många flyttat till vår kommun alternativt att anhöriga har anlänt. Samarbetet kring nyanlända har förstärkts från de parter i kommunen som arbetar med målgruppen, främst genom den arbetsgrupp kring integration som bildats.

Arbetet mot våld i nära relationer har fortsatt och ytterligare förstärkts under året. En lokal samverkansgrupp har startat med representanter från flera olika myndigheter och organisationer i kommunen. En kvinnofridssamordnare finns anställd på projektmedel. Man kan tydligt se att antalet kvinnor och barn som utsatts för våld i nära relation har ökat som en följd av att man idag kan identifiera dem och erbjuda stöd. Ett av flera exempel är gruppverksamhet för kvinnor.

Under året har en inventering av personer med psykisk funktionsnedsättning genomförts enligt det verktyg som socialstyrelsen tagit fram för ändamålet.

Samverkan mellan IFO och övriga aktörer i samhället som ansvarar för barn och ungdomar har ytterligare stärkts. Under året har s k kommunteam bedrivits både avseende förskola och grundskola. Utöver det har också arbetet med ungdomscoacher implementerats vilket bl a har inneburit att personal från IFO har tjänstgjort vid större helger så som skolavslutning, valborgsmässoafton etc.

De socialsekreterare som arbetar med barn och ungdomar har haft en fortsatt hög arbetsbelastning, dels med anledning av förändrad lagstiftning som skärpt kraven på skyndsamhet och uppföljning, dels

p g a en ökad ärendetillströmning. Under slutet av 2014 gjordes en förändring och förstärkning i gruppen av socialsekreterare som hanterar barn- och unga.

Tenderar att underskatta verksamhetens kostnader och här behöver vi jämförelsetal från andra kommuner likväl som vi behöver uppföljningssystem för verksamheten

## Kultur – o fritidsnämnd

### Verksamheten

Kultur- och fritidsnämndens budgetram år 2014 är 32 250 tkr. Nämnden fick ett sparbetning på 160 tkr som finansierades genom att den vakanta tjänsten barnbibliotekarie tillsattes senare under året. År 2014 redovisar nämnden ett resultat på -1 tkr. När Bad och campings underskott avräknats är överskottet +106 tkr.

Hallstahammars ridklubbs anläggning är i stort behov av omfattande upprustning och utbyggnad för att verksamheten ska kunna säkras långsiktigt. En visionsplan med tillhörande projektbeskrivning är framtagen av föreningen som presenterades för bl.a. Kultur- och fritidsnämnden under 2013. Sedan i slutet av 2014 pågår ett fördjupat förstudiearbete som troligen är färdig att presenteras i februari 2015. De alternativ som i dagsläget diskuteras är antingen att verksamheten blir kvar på nuvarande plats vid Södra Nibble eller flyttas till Valstalund.

Fullmäktige beslutade under november 2013 att avsätta en miljon kronor ur planeringsreserven för att ytterligare stärka tillgängligheten till kulturaktiviteter för barn och unga. Under 2014 har denna satsning dels resulterat i form av ett kulturhus som invigdes i februari, dels möjliggjort utvecklandet av en nationellt uppmärksammas filmutvecklings-plattform för kommunens barn och unga.

En uppskattad filmfestival baserad på filmer skapade av kommunens årskurs 6 elever genomfördes på Saga bio i december. Syftet med filmfestivalen var att på temat ”Det goda och det onda” stärka det entreprenöriella lärandet, öka läsförståelse på svenska och engelska, ge möjlighet att arbeta med SO-ämnena på ett nytt och spännande sätt, fördjupa värdegrundsarbetet samt främja långsiktig samverkan mellan Tunboskolans och Lindboskolans elever.

Skantzö campings verksamhetsår 2014 blev det bästa i campingens historia. Allt fler besökare hittar till anläggningen och personalen får mycket beröm för sitt fina kundbemötande. De 20 nya husbilsplatserna som färdigställdes till säsongöppnandet har även de uppskattats. Även Skantzöbadet fick uppleva ett rekordår när det gäller antalet besökare.

Under 2014 har en arbetsgrupp bestående av Svedvi Berg Hembygdsförening, Strömsholms Kanalbolag AB, Smaka på Västmanland, företagare och Kultur & Fritid bildats för att vidareutveckla Gammeldags Jul på Skantzen. Målsättningen är att utveckla den till en av regionens mest attraktiva. Vidareutvecklings-arbetet bidrog till att 2014 års marknad slog besöksrekord trots dåligt väder!

Tjänstemän från Tekniska förvaltningen konstaterade efter en inspektion som genomfördes under april att golv och tak i Kolbäcksparkens serveringsbyggnad är i så dåligt skick att byggnaden inte kan användas fortsättningsvis. Sommarens evenemang räddades genom att moduler hyrdes in för att tillfälligt ersätta serveringsbyggnaden.

Nya internhyresavtal mellan Tekniska förvaltningen och Kultur- och fritids-förvaltningen har undertecknats under året. Dessa gäller Linneagården, Kolbäcks Parken och Borgåsundsbadet.

## Ekonomisk analys

Kultur- och fritidsnämndens budgetram år 2014 är 32 250 tkr. Nämnden fick ett sparbetning på 160 tkr som finansierades genom att den vakanta tjänsten barnbibliotekarie tillsattes senare under året. År 2014 redovisar nämnden ett resultat på -1 tkr. När Bad och campings underskott avräknats är överskottet +106 tkr.

Kultur- och fritidsverksamheten har under året haft ofinansierade kostnader för framtagande av underlag till nytt ridhus samt för iordningsställande och hyra av moduler till Kolbäcks Folkets park. År 2014 öppnade kulturhuset och det har krävt stora resurser för färdigställande och öppnande av verksamheten. Kultur- och fritidsverksamheten redovisar trots det ett överskott mot budget till följd av att vakanta tjänster inte tillsatts fullt ut samt att verksamheterna inte har förbrukat hela sin ram i övrigt.

Bad och camping har fortsatt med planerade satsningar på att utveckla Skantzö bad och camping. Höjda avgifter på Skantzö bad och camping samt ett ökat antal besökande på badet har medfört ökade intäkter. Bad och camping redovisar ett underskott mot budget med -107 tkr. Underskottet regleras mot fonden som vid årets slut uppgår till 342 tkr.

## FRAMTIDEN

### Kommunstyrelse

#### Bostäder

En av de kanske största utmaningarna den närmaste tiden för att även framdeles få önskad befolkningstillväxt är att kommunen via Hallstahem kan bygga fler hyresrätter. I nuläget finns endast ca 25 lägenheter lediga. Området är ytterst angeläget om kommunens mål med 75 nya invånare ska kunna förverkligas även de kommande åren. Under 2015 kommer Hallstahem att bygga tre nya bostadshus med 36 lägenheter. Det är mycket glädjande att även privata entreprenörer visar intresse för att bygg i kommunen.

#### Lokaler m.m.

Ett omfattande arbete med lokalutredning har pågått. Utredningen behandlades av kommunfullmäktige i juni 2013. Vidare beslutade kommunfullmäktige om avyttring av lokaler.

Vid sidan av lokalutredningen har angelägna önskemål framförts som troligtvis kommer att utredas under den kommande perioden. Genomförande av ombyggnationer m.m. beslutas i särskild ordning när det så inryms inom befintlig mål och budget.

Framöver kommer lokafrågorna att aktualiseras på nytt då flera förvaltningar har behov av ytterligare/ändrade lokaler.

#### Särskilt boende för äldre

Arbetet med att ta fram förslag till ett nytt särskilt boende för äldre har pågått under hela 2014. Arbetet kommer att intensifieras under den kommande perioden. För närvarande planeras det nya boendet till Östra Nibble. Om allt går som planerat kan det nya boendet stå klart 2017.

#### Trygg och säker

Under 2015 förväntas kommunen certifiera sig som en trygg och säker kommun. Dessutom kommer organisationen att vidareutbildas även den kommande perioden. Området integration kommer att prioriteras högt.

#### Infrastrukturfrågor

Infrastrukturfrågorna förväntas stå i fokus även i framtiden. **252:an** ska börja byggas 2014. En annan viktig fråga är **gång- och cykelbanor** mellan främst Strömsholm-Kolbäck och Eriksberg-Kolbäck. Trafikverket har trots 67 % medfinansiering från kommunen beslutat att prioritera bort dessa cykelbanor. Frågan är emellertid fortfarande högaktuell för kommunen. **Stadsnätet** kommer att fortsätta byggas ut bl.a. med hjälp av statliga medel via länsstyrelsen.

#### Personalpolitik

Vi står inför en generationsväxling på arbetsmarknaden, som till viss del redan påbörjats. Det är det viktigt att vara konkurrenskraftig då vi ska rekrytera medarbetare till våra olika yrken. Att ha en god arbetsmiljö och ett gott ledarskap är avgörande faktorer för om vi ska lyckas. Arbetet med att jobba förebyggande med arbetsmiljöinsatser och arbetet med att sänka sjukfrånvaron måste därför fortsätta. Sjukfrånvaron har ökat i de yngre åldersgrupperna och orsakerna till detta behöver analyseras och åtgärdas. Ett väl fungerande ledarskap som möjliggör och säkerställer ett aktivt och ansvarstagande medarbetarskap är av central betydelse. Det är därför särskilt viktigt att fortsätta med utbildningsinsatser inom olika områden för att stärka kommunens chefer i sitt ledarskap. Arbetet med kompetensförsörjning och implementering av kompetensförsörjningsstrategin är ett viktigt fortsatt arbete. Att rekrytera rätt kompetenser och att introducera nya medarbetare på ett bra sätt, är därför ett viktigt och ständigt pågående arbete.

## **Kundcenter – Information - kommunikation**

Kommunstyrelsen beslutade i juni att ett kundcenter ska införas. Ambitionen är att första steget i kundcenter ska vara klart vid årsskiftet. Kommunstyrelsen kommer inom ramen för sin budget att fortsätta utvecklingen av hemsida, sociala medier, e-tjänster, information samt medborgardialogen.

## **IT**

Under kommande år kommer ett arbete med hur kommunens förvaltningar kan effektivisera sin verksamhet med hjälp av stadsnätet att pågå. Arbetet kommer att utvecklas ytterligare med inriktning på de IT-strategiska utvecklingsfrågorna. Flera större system och IT leverantör ska under den kommande perioden upphandlas vilket är ett omfattande arbete

## **Styrning och uppföljning**

Under kommande år kommer ytterligare steg att tas för att utveckla styrningen och uppföljning. Kommunen ska arbeta fram en ny fission och nya mål för den kommande perioden.

## **Kollektivtrafik**

Brukslinjen samt övrig samhällsbetald kollektivtrafik kommer att upphandlas under den kommande perioden av Kollektivtrafikmyndigheten.

## **Bygg- o miljönamnd**

Tillsynen enligt miljöbalken står inte inför några radikala ändringar. Ett relativt oprövat område, energi, blev aktuellt 2014 då detta genomförs som ett projekt. Tanken är att energifrågan ska lyftas som ett område för ordinarie tillsyn likväl som kemikalier, buller och andra frågor. Detta kan tolkas som att energi och klimatfrågan får ökad betydelse även i den operativa tillsynen.

Ändringar i EU-direktiv rörande industriemissioner kommer att medföra viss styrning av tillsynstimmarna då ett antal industrier tvingas till omprövning av tillstånd. Liknande styrning kan noteras i EU's vattendirektiv i pågående översyn av åtgärdsprogram. Där pekas den lokala nämnden för miljöfrågor ut som ansvarig att driva flera frågor. Framför allt inom område övergödning. Åtgärder kan krävas mot bristfälliga enskilda avlopp i ett högre tempo än hittills. Åtgärder inom lantbruket nämns i liknande ordalag.

Det också noteras att det i takt med ökad exploatering av tätortsnära mark blir mer vanligt med frågeställningar rörande föroreningar i mark och vatten. Detta kan ibland leda till kostsamma och tidsödande undersökningar. Kostnaden ligger i huvudsak hos verksamhetutövare eller markägare. Mycket tid går dock åt för den typen av ärenden.

Offentliggörande av livsmedelskontrollen är genomförd och utvecklas nu även med GIS-stödd redovisning. Detta kommer sannolikt på sikt att följas av flera områden när frågan anses prioriterad.

På byggsidan har lagstiftningen på kort tid reviderats flera gånger. Detta medför ökat behov av utbildning, ändrade rutiner, behov av information till invånare och företag, översyn av taxan m.m. Intäkterna på byggsidan är relativt känsliga för hur många större ärenden som kommer in. En analys ska göras av fördelningen av ärenden i storlek samt fördelning på storlek i avgift. Andra kommuner som gjort denna analys kan konstatera att en liten grupp större ärenden står för en relativt stor del av intäkterna. SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) har tagit fram ett nytt underlag till taxa för plan och bygglagen (PBL). Det nya i den modellen är att taxan mer ska styras av faktisk handläggningstid. En eventuell omställning till den nya taxan måste föregås av ett omfattande arbete med kartläggning av tid i olika moment i en mängd olika ärendetyper.

Lagen om bidrag till bostadsanpassning ses nu över. Effekterna för kommunen är inte kända i detalj, men sammantaget bedöms kostnaderna ej minska. I analysen av resultatet för år 2014 kunde konstateras att en liten volym ärende står för en mycket stor del av budgeten. Om detta är en tendens eller en tillfällighet för

den närmaste framtiden är svårt att säga. Medellivslängden ökar, vilket också gör att fler kommer att leva längre med funktionshinder eller sjukdomar. Detta i sin tur ökar behovet av tekniska hjälpmedel i en ökande volym.

Övergripande fortsätter arbetet med att förbättra verksamheten. Ovan nämnd kartläggning av tid som läggs i olika moment av ett byggärendes handläggning kan förmodligen ge uppslag till förbättringsåtgärder. Omtag vad gäller e-tjänster förväntas på sikt ge bättre kvalitet för sökande och förvaltning.

## Teknisk nämnd

Hallstahammar har ett gynnsamt läge med sin närhet till både Västerås, Eskilstuna och Köping. Goda möjligheter till pendling finns inom regionen vilket gynnar Hallstahammar. Kommunen kommer därför att ha en fortsatt efterfråga på tomter till småhus.

Planavdelningen arbetar i tidiga skeden med projekt som är angelägna för Hallstahammars kommuns utveckling. Många intressanta projekt pågår och andra kommer att startas upp så snart resurser för detta finns.

Stadsmiljöprogrammet med utveckling av Hallstahammars centrum är ett långsiktigt arbete som kommer att skapa förutsättningar för utveckling av handel och boende i centrum. Här vill vi skapa ett centrum som inbjuder till möten samt ger förutsättningar för de som bedriver handel i centrum att växa. Det övergripande programmet med en framtidsvision samt ett program för möblering är klart och har varit ute på samråd. Hur vi ska gå vidare med programmet är inte klart utan vidare diskussion om programmet kommer att ske under 2015.

Cykelplanen har antagits av kommunfullmäktige. Prioriterade cykelvägar kommer att byggas beroende på vilka budgeterade medel som finns att tillgå. Trafikverket har meddelat att de prioriterade cykelvägarna utefter det statliga vägnätet måste skjutas framåt i tiden beroende på omprioriteringar i Länstransportplanen och en ny länsstrategi för gång- och cykelvägar inom länet. Det är oklart när gång- och cykelvägarna kommer att vara byggda men cykelvägen mellan Kolbäck och Strömsholm pågår med en utredning kring tillstånd för att bygga gång- och cykelvägen genom natura 2000 området vid Strömsholmsåsen.

Arbetet med en ny energi- och klimatplan fortsätter och flera workshoppar med ansvariga politiker har genomförts under 2014. Arbetet med en resvaneundersökning har påbörjats, arbetet beräknar man slutföra under 2015. Målet är att den nya energi- och klimatplanen ska kunna beslutas under 2015. Åtgärder som föreslås i planen kan sedan arbetas in i kommande budgetar.

En samordningsgrupp för GIS frågor har påbörjat sin verksamhet. Målet är att GIS ska kunna fungera som ett användningsbart verktyg för flera förvaltningar i framtiden. Det är önskvärt att få fram en extern webb karta som kan nyttjas av allmänheten i framtiden.

Städavdelning har fortsatt sitt arbete med det goda värdskapet. Under 2015 kommer utbildningsinsatser att genomföras gällande agerande vid "hot och våld". Avdelningen kommer även att arbeta fram en strategi gällande underhåll av sin maskinpark.

Det finns ett stort behov av att förbättra beläggningsen på kommunens gator och vägar. Inom vissa områden finns bärighetsproblem vilka måste åtgärdas genom en mer genomgripande ombyggnad av väggroppen. Alternativet att lägga på mer asfalt innebär att man inte löser problemet utan snarare förvärrar det. För att undvika kapitalförstöring bör 50 000 kvm av totalt 1 000 000 kvm beläggas varje år.

Det finns ett stort behov av att öka takten på att byta ut energislukande kvicksilverlampor på gatubelysningen till mer energisnål LED belysning. Lite drygt hälften av det totala antalet ljuspunkter (ca 2000) är bytta men då till högtrycknatrium eller metallhybridarmaturer.



Under flera år har det påpekats att anslaget för drift- och underhåll av kommunens fastigheter är otillräcklig. Försäljningen av Parkskolan och Västra fabriken som inte blev av gör att vi har en kostnad för drift och underhåll av dessa fastigheter. Parkskolan är till största delen tomställd och detaljplanen medger inte uthyrning till privata aktörer. Planen behöver ändras vilket kommer att ske under 2015. På Västra fabriken har vi Sandvik som största hyresgäst. Deras hyresavtal sträcker sig till halvårsskiftet 2016 och utan avtalsförlängning kommer vi få ett stort hyresintäktsbortfall.

Planeringen av ett nytt äldreboende fortsätter och förväntas stå klart under 2017. Denna fastighet som är på totalt nästan 12 000 kvm kommer att innebära ökade kostnader för drift- och underhåll men även för administration. Kostnaderna är små i början när fastigheten är ny men ökar med tiden.

För de senast förvärvda fastigheterna, Folkets hus, Kolbäcksparken och Linnéagården kan vi förvänta oss ökade kostnader för underhåll och ev. rivning av vissa delar pga. bristande underhåll av tidigare ägare. På Skantzenområdet behövs mera medel för underhåll, inventering behöver göras och en åtgärds/underhållsplan behöver tas fram.

På f.d. förskolan Myran i Kolbäck bedrivs en tillfällig verksamhet. Kostnader för rivning och ny användning av denna fastighet behöver äskas i kommande budget.

Arbete med att ta fram ett bättre och tydligare internhyresavtal pågår och är angeläget för att få en tydligare ansvarsfördelning för fastigheterna. Detta kan medföra att hyrorna kan behöva justeras m.h.t. att brister som nu finns i ansvarsfördelning åtgärdas.

På vattenverket behöver åtgärder vidtas för att säkerhetsställa kommunens dricksvattenförsörjning. En revidering av vattenskyddsområde med tillhörande vattenskyddsföreskrifter pågår. Projektering av en ny råvattenbrunn har påbörjats under 2014 för att se var det är lämpligast att anlägga en ny råvattenbrunn. Arbetet med att byta dricksvattenpumpar kommer att fortsätta under kommande år. Befintliga pumpar börjar bli gamla och slitna och för med sig höga drift- och elkostnader. På vattenverket kommer det även att installeras ett UV-aggregat. UV-ljus är ett effektivt desinfektionsmedel mot olika parasiter som till exempel Cryptosporidium och Giardia. I Trångfors vattentorn kommer arbete med tak på reservoaren samt en invändig ombyggnation att göras. Idag är reservoaren helt öppen och risken för förorening är mycket stor.

På reningsverket kommer arbetet med att renovera befintliga bassänger att påbörjas. Slamplattan behöver ett nytt underlag och inhägnad. För att optimera röt-kammardriften kommer det att investeras i en mekanisk slamförtjockare.

Arbete med att datorisera pumpstationer pågår och kommer att fortsätta under kommande år. Målet är att alla pumpstationer ska datoriseras för att effektivisera verksamheten. Vid TPC har arbete påbörjats för att installera en slammottagare för externslam samt en spolpost installeras. Spolposter kommer också att monteras på 2 andra platser i kommunen. Detta för att verksamheten ska få kontroll och för att verksamheten ska kunna ta betalt av de aktörer som lämnar slam och hämtar vatten. När dessa spolposter är installerade kommer alla brandposter att låsas av säkerhetsskäl.

På ledningsnätet fortsätter arbetet med fokus på planerad förnyelse av VA-ledningar enligt investeringspaketet. Målet är att minska andel läckage och driftkostnader över tiden. Även ett antal åtgärder från verksamhetens saneringsplan för avloppsledningar kommer att utföras under kommande år. Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för reningsverket har genom ett föreläggande begärt en kraftig minimering av ovidkommande avloppsvatten till reningsverket. För att tillmötesgå länsstyrelsen har det utarbetats en saneringsplan och för att genomföra denna behöver nuvarande va-investeringspaket förlängas i ytterligare 6 år.

Till de viktigaste frågorna för VA-huvudmannen och andra aktörer hör anpassningen till ett förändrat klimat. Hit hör främst dagvattenhantering, både i nya och befintliga områden. I och med detta kommer Va-taxan, med separat dagvattentaxa att ses över. I samband med denna översyn bör även en

engånghöjning av befintlig taxa ses över, detta då verksamheten har haft en kraftig kostnadsutveckling till följd av expansiva investeringar. Taxan har inte utvecklats så att den kan matcha dessa kostnadsökningar då den är kopplad till KPI. Visserligen redovisar VA-utjämningsfonden ett överskott dock är det egentligen ett underskott om man beaktar regresskraven från baktrycksskadorna 2009 och 2011.

## Barn- och utbildningsnämnd

### Förskola

Från januari 2015 utökas förskolan med 40 nya platser genom ramkompensation då platserna blir permanenta. Rekrytering av personal pågår men kompliceras av att tillgången på förskollärare minskar allt mer. Det har varit svårt att rekrytera förskollärare under hela året.

Ytterligare utbyggnad av förskolans lokaler i Hallstahammars tätort utreds med inriktning att söka fördelaktig lösning kostnadsmässigt. Paviljonger vid förskolorna Jan Pers Backe och Duvan behövs fortfarande för att täcka platsbehoven. Beslut om huruvida paviljongerna ska vara kvar eller ersättas med andra lokaler behöver samordnas med utredningen.

### Grundskola

Resultat för nationella prov 2014 visar att åk 3 ligger högre än rikssnittet och åk 6 och åk 9 lägre. Höstterminsbetygen indikerar stor variation mellan årskurser, skolor och pojkar/flickor. Årskurs 9 ligger lågt som förra året. Ett omfattande årgärdsprogram förbereds. Antal födda/årskull ökar, till att börja med i yngre skolåldrar. In- och utflytning varierar men trenden är ökat antal elever i grundskoleålder. Fler ensamkommande barn väntas till landet. Kommunen har ökat sitt mottagande genom utökat avtal för mottagande av pojkar i högstadie/gymnasieåldrar. Dessa elever har under ett antal år behov av stöd för att de precis som alla andra elever ska klara godkänt i alla ämnen.

Grundskolorna behöver beredskap för elevökning. Plan för möjlig elevökning/ skola har tagits fram. Politiskt vill man undersöka möjligheten att flytta tillbaka årskurs 6 till mellanstadiet. Möjligheter och konsekvenser för att lokalmässigt rymma årskurs 6 kommer att utredas. Fredhem behöver fler lokaler till hösten. Under ett antal år har det periodvis varit trångt på Näslundskolan. Tomtmark har sänkts runt skolan. Intilliggande fastighet har under hösten köpts av kommunen. Om möjligt kommer fastigheten att användas för skolans lokalbehov från höstterminen 2015 fram till beslut om eventuell permanent tillbyggnad. En motion som väckt stor uppmärksamhet och handlar om en läxfri skolkommun har behandlats under året. Utredningen kompletterades med det stödmaterial "Läxor i praktiken" som Skolverket tagit fram. Utredningen kommer vidare att kompletteras med ekonomiska och organisatoriska konsekvenser.

### Gymnasiet

Beräkningen av köpta gymnasieplatser är svårbedömd. Kostnaden för köpta gymnasieplatser är beroende av antalet gymnasieungdomar och programkostnad utifrån vilket program eleven väljer samt antal år eleven studerar. Kostnaden för köpta gymnasieplatser ökar och kräver indexering till rätt nivå. Från 1 januari 2015 utökas kommunens informationsansvar (KIA) för ungdomar utan gymnasieutbildning. Ny benämning blir kommunalt aktivitets ansvar (KAA). Det utökade ansvaret innebär att fortlöpande hålla register över vilka elever som omfattas samt att elever som går introduktionsprogram omfattas då programmet inte likställs med ett nationellt program. Den handlingsplan som togs fram anpassas något för att stämma med de nya kraven.

### Förvaltningsgemensamt

Under året har verksamheterna fått erfara att tillgången på behöriga förskollärare, lärare och fritidspedagoger minskat. Stora pensionsavgångar väntar de närmaste åren inom förskola/skola i kombination med att verksamheterna växer, vilket gör att vi behöver rekrytera många nya medarbetare. Kompetensförsörjning är stor utmaning för förvaltningen de kommande åren. Kompetensförsörjning handlar om att utveckla, styra och ta tillvara medarbetarnas kompetens. Det handlar också om att rekrytera, attrahera och behålla arbetskraft.

Åtgärder planeras inom måltidsenheten för att få balans då kostnaderna idag inte ryms inom budget. Till det kommer att ett av kommunens övergripande mål är att andelen miljöanpassade inköp ska öka. Köken arbetar med att se över vilka ekologiska livsmedel man i första hand ska satsa på. När nya livsmedelsupphandlingen är klar behöver nya kostnader mätas mot budgeterade medel. Måltidsenhetens livsmedelsbudget förstärks inför 2015 med 600 tkr, vilket används till att justera/höja schablonbeloppen för måltider, vilket inte gjorts sedan 2009.

Sju av nio förskolor och tre av sju grundskolor innehar nu utmärkelsen Grön Flagga

## Socialnämnd

Hallstahammar kommun står inför stora utmaningar under kommande planperiod. Just nu befinner vi oss i en konjunktur som påverkar Hallstahammar precis som övriga landet. Hallstahammars befolkning ökar och kommunens demografiska utveckling går mot fler äldre och samtidigt sker en inflyttning av barnfamiljer. Detta kommer att innebära ökade behov av insatser från bl.a. socialförvaltningen. Nedan redovisas ett antal av dessa.

Verksamheterna inom socialförvaltningens ansvarsområde är starkt lagreglerade och kraven ökar från lagstiftaren när det gäller kvalitet och uppföljning. Ett särskilt fokus ligger bl a här på uppföljning av placerade barn, vilket kommer att kräva utökade handläggarresurser. Socialstyrelsens kommande föreskrifter om ansvaret för personer med demenssjukdom och bemanning i särskilda boenden kommer också att kraftigt påverka förutsättningarna. Den föreskriver krav på individuella bedömningar av insatser (hemtjänst inom särskilt boende), vilket i sin tur kan innebära ökade krav på bemanning inom särskilda boenden och mer resurser för individuella bedömningar inom myndighetsutövning. Kommunens ansvar för hälso- och sjukvård kommer att öka under planperioden genom att volymen inom hemsjukvården följer demografin.

Bostäder för socialförvaltningens målgrupper är även fortsättningsvis ett prioriterat område. Insatser som kan ges i den enskildes bostad är i de flesta fall mer effektiva både vad gäller goda resultat för den enskilde och utifrån ekonomiska aspekter. Saknar den enskilde en bostad kanske det enda alternativet blir en dyr institutionsplacering. Framöver kommer behovet av bostäder ytterligare att öka utifrån kommunens åtaganden vad gäller nyanlända flyktingar och ensamkommande barn och ungdomar, samt till särskilt anpassade boenden till äldre och funktionshindrade. Det är idag även stor brist på träningslägenheter för de personer som inte kan få egna kontrakt. Socialförvaltningen kommer fortsätta att utveckla samarbetet med berörda fastighetsägare etc. gällande utvecklingen av bostadsfrågan i kommunen.

De av kommunfullmäktige anvisade driftsramarna för planperioden innebär trots ramförstärkning stora utmaningar för socialförvaltningen. Beräkningar visar att det i vissa fall blir svårt att rymma volym- och kostnadsökningar inom givna ramar. Ett intensivt arbete pågår för att hantera dessa ibland svåröverskådliga och ibland okända kommande kostnadsposter. Driftsramarna är ibland snäva, men socialförvaltningen kommer även fortsättningsvis att arbeta för att hålla ner kostnaderna och hitta kostnadseffektiva lösningar. Målet är naturligtvis att bedriva verksamheterna inom givna ramar.

Under 2015 och framåt kommer kommunens insatser för att få fler människor i aktiv sysselsättning och aktiviteter att öka mycket genom Jobbcentrum och Jobsatsningen. Fortsatta satsningar kommer att ske för att stödja personer till egenförsörjning. Detta är särskilt viktigt ur t.ex. ett barnfattigdomsperspektiv.

Under kommande år förväntas också en fortsatt volymutveckling inom funktionshinder- och psykiatriområdet. En utökning av både personlig assistans, bostad med särskild service, boendestöd och daglig verksamhet är nödvändig. Volymutvecklingen avseende personlig assistans är särskilt svårbedömt då Försäkringskassan löpande justerar sina bedömningskriterier.

Även inom individ och familjeomsorgen (IFO) kommer ett stort fokus ligga på att balansera kostnaderna och anpassa verksamheten och utöka öppenvården. Nya lagkrav om förstärkt skydd för barn och unga har

införts i lagstiftningen. Med anledning av de nya lagkraven och att Barnkonventionen med stor sannolikhet kommer att införlivas i svensk lagstiftning behöver barnperspektivet stärkas.

### **Skapandet av ett nytt äldreboende – den enskilt största utmaningen**

Under målperioden ligger stora utmaningar för socialförvaltningen t.ex. arbetet kring ett nytt äldreboende om 100 lägenheter, vilket innebär en utökning med 25 platser då Ädelstenen avvecklas. Den demografiska omställningen kräver också att socialförvaltningen arbetar brett med äldrepolitiska insatser för att öka graden av trygghet i kommunen och hemmet. Byggnationen av ett nytt äldreboende får mycket stor driftseffekter för socialförvaltningen över tid.

### **Utveckla Anhörigstödet inom äldreomsorgen i steg ett**

Under 2000-talet har var fjärde plats i äldreboende försvunnit. Även om antalet äldre som får hemtjänst har ökat under samma period så kompenserar det inte för minskningen i äldreboenden eftersom mycket få hemtjänstmottagare får lika omfattande hjälp som i ett äldreboende.

Äldreomsorgen är en del av den sociala infrastrukturen som kan bidra till äldre människors och deras familjers välfärd. Men den är också en förutsättning för de ”gråhåriga barnens” förvärvsarbete. Liksom barnomsorgen är äldreomsorgen viktig för att uppnå de jämlikhets- och jämställdhetsambitioner som finns inskrivna i svensk välfärdspolitik. Bara om det finns välutbyggda och välfungerande omsorgstjänster kan både kvinnor och män i alla sociala skikt förvärvsarbeta över hela livscykeln.

360 000 personer i förvärvsaktiv ålder hjälper en äldre, sjuk eller funktionshindrad närstående dagligen eller flera gånger i veckan. Samtidigt har 80 000–100 000 personer gått ned i arbetstid eller slutat arbeta helt för att vårda – främst kvinnor med lägre utbildning.

Bortfallet av offentlig omsorg har i huvudsak ersatts av barnens och andra anhörigas insatser. Anhörigomsorgen har ökat kontinuerligt sedan 1980-talet. Nytt under 2000-talet är att ökningen berör alla grupper av äldre, oavsett utbildningsnivå. Tidigare ökade anhörigas insatser främst bland barn till lågutbildade äldre. Berör alla delar av förvaltningen direkt eller indirekt.

### **Förbättra tillgänglighet och information – områden med utvecklingspotential**

Tillgängligheten är ett av de viktigaste kvalitetsområdena. Tillgängligheten handlar bl.a. om information om verksamheterna, lokalutformning, organisation av besök och kontakter och hur långa väntetiderna är till service och insatser.

Hur tillgänglig kommunens verksamhet är för invånare är därmed en viktig kvalitetsfråga. Det handlar om tillgänglighet via telefon och webb, personalens bemötande när du ställer en fråga via telefon, tillgänglighet till äldreboende. Socialförvaltningen får i nationella och lokala mätningar relativt låga betyg för både informationen och tillgängligheten.

Genom nya arbetssätt och lösningar ämnar socialförvaltningen att åstadkomma förbättringar inom dessa områden utan att det kostar mycket mer. Tekniklösningar, bättre rutiner, en utvecklad och förbättrad webbinformation är delar i detta arbete som planeras fortsätta under 2015 och framåt. Berör alla delar av förvaltningen.

### **Hand i hand med teknikutvecklingen - eHälsa**

År 2030 kommer det att saknas närmare 100 000 omvårdnadsutbildad arbetskraft, enligt aktuell statistik. Sveriges befolkning blir allt äldre vilket kommer att medföra att behovet av hjälp och stöd ökar. eHälsa ska göra socialtjänsten effektivare, säkrare och mer tillgänglig oavsett man är invånare, patient, anhörig eller medarbetare. Via Internet ska man kunna läsa sina journaler, följa sina ärenden och välja utförare av vård och omsorg. Tillgängligheten till socialtjänsten kommer att förbättras och antalet e-tjänster öka då detta är ett prioriterat område för kommunerna. Framöver kommer vi få se och använda olika former av e-tjänster inom socialtjänsten via mobil teknik, Smartphone, surfplatta eller smarta datorer. Hemtjänst kommer förhoppningsvis att erbjudas även genom bildtelefoni i teven. Elektroniskt medicinpåminnelsestöd är ett annat exempel på tjänst som ökar brukarens välbefinnande och stärker individens självständighet. Under 2015 kommer förvaltningen att prova e-hemtjänst i form av Nattfrid (kameratillsyn nattetid) och Nära (bildtelefon) Berör alla delar av förvaltningen.

### **Många insatser för en förbättrade hemmaplanslösningar på G**

Med start i april 2014 påbörjades ett intensivt arbete med utbildningsinsatser och med syfte att forma en beroende- och missbruksmottagning som bygger på evidens i Hallstahammars kommun. Under 2015 kommer även projektet Motivationssatsningen att sjasättas, vilket förhoppningsvis hjälper oss att på sikt få till en fungerande hel kedja för beroende- och missbruksvården.

Under året kommer också arbetet med att konkretisera och utarbeta verksamhet och rutiner för gruppen unga vuxna med missbruksproblem i Hallstahammars kommun. Dessa insatser syftar till att erbjuda alternativ av kvalitet, i närhet till hemmiljön och med lägre alternativkostnader än för extern vård och behandling.

### **Förstärkt brukarmedverkan- en storsatsning på ökad delaktighet och inflytande**

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) överenskommelse för 2013 om en evidensbaserad praktik i socialtjänsten, utvidgas den nationella satsningen till att även omfatta verksamhetsområdet stöd till personer med funktionsnedsättning. Den övergripande målsättningen är att de regionala stödstrukturerna ska stödja utvecklingen av evidensbaserad praktik inom verksamhetsområdet. I förutsättningarna för överenskommelsen föreslås tre olika inriktningar bland annat inriktningen förstärkt brukarmedverkan.

Hallstahammars kommun har initialt valt att se på området Förstärkt brukarmedverkan utifrån en rad perspektiv med utgångspunkt från de metoder som finns och bidra till utvecklingen av nya. Kommunen vill bidra till en ökad systematisering på både individnivå och verksamhetsnivå, utifrån bl.a. gällande föreskrifter och evidensbaserad forskning. Detta kan exempelvis vara en utvecklad medverkan vid formulering av genomförandeplanen, uppföljning och ökad grad av påverkansmöjlighet genom brukarråd och budgetfördelning.

### **Kvalitetsregistren ett fokusområde inom äldreomsorgen**

Äldreomsorgen i Hallstahammars kommun har som målsättning att under 2015 och framåt fortsätta att arbeta intensivt med kvalitets- och ledningssystemet som är sjasatt sedan tidigare. Särskilt viktigt är att fortsätta arbeta med kvalitetsregistren m.m. trots att stimulansmedlen för detta är borta från och med 2015.

### **Koll på hemtjänsten – en mycket viktig del av äldreomsorgen**

Vilka är de viktigaste faktorerna som påverkar hemtjänstens kostnader och varför ser kostnaderna i vår kommun ut som de gör? Det är några av de frågor som socialförvaltningen genom detta genomlysningsarbete säker svar på. Med detta arbete önskar kommunen få stöd i att analysera vår hemtjänst och kostnaderna för den.

Det finns enligt SKL två saker som påverkar hemtjänstkostnaden och som varje kommun behöver ha kontroll på: hur många timmar hemtjänst som beviljas och hur effektivt hemtjänsten planeras och utförs.

## Kultur – o fritidsnämnd

Tack vare nya verksamhetsmedel för lokalhyror, personalkostnader och aktiviteter kan kulturhusets verksamhet långsiktigt vidareutvecklas. En processledartjänst med ansvar för verksamheten har knutits till kulturhuset. Tjänstens funktion är dels att vara värd för kvällsaktiviteterna, dels vara ett stöd/processledare för ungdomarnas utvecklingsidéer. Under den närmaste tiden kommer biblioteksverksamheten att ytterligare knytas till barn och ungas verksamhet i huset.

För att motverka risken att hamna i ett liv i utanförskap har Kultur- och fritidsnämnden startat ett flerårigt utvecklingsprojekt där ungdomar i åldern 16-19 år erbjuds timanställning inom kulturhusets verksamheter. Ungas delaktighet i samhället är en nyckelfråga, men ofta finns det trösklar för att ungas kreativitet och engagemang ska kunna tas tillvara på ett bra sätt. Det är därmed lätt att som ung hamna i ett utanförskap som leder till dålig självkänsla och i vissa fall destruktiva handlingar och tankemönster.

Samma typ av filmutbildning som genomfördes läsåret 2013/2014, 2014/2015 för kommunens fritidspedagoger och lärare planerar Kultur- och fritidsförvaltningen att genomföra i samverkan med Filminstitutet och Barn- och utbildningsförvaltningen kommande läsår 2015/2016 för grundskolans lärare. En förutsättning för utbildningens genomförande är nya projektmedel från Svenska filminstitutet.

Huvudbiblioteket ska ha generösare öppet-hållande för att bli ett mer tillgängligt bibliotek. Den utåtriktade verksamheten ska också vidareutvecklas för att locka fler kommuninvånare att upptäcka biblioteket som mötesplats. Biblioteksverksamheten i kommunen ligger på bottensplats i länet vad gäller antalet besökare och antalet utlån. Ett utvecklingsarbete är igångsatt sedan en tid tillbaka som förhoppningsvis ska resultera i att biblioteksverksamheten kan stiga i ranking. Under 2014 har antalet besökare ökat med 22 % jämfört med 2013.



<b>INVESTERINGSREDOVISNING</b>		<b>BUDGET</b>	<b>REDOVISAT</b>	<b>ÅTERSTÅR</b>
Tusental kronor				<b>BUDGET</b>
		<b>2014</b>	<b>2014</b>	
<b>BRUTTO</b>				
<b>5</b>	<b>INVESTERINGAR</b>	<b>83 165,0</b>	<b>29 779,3</b>	<b>53 385,7</b>
<i>PROJEKT</i>				
1208		0,0	18,5	-18,5
2072	EXPLOATERING IND. GATAN	1 250,0	0,0	1 250,0
2075	EXPLOATERING GATAN	200,0	0,0	200,0
2102	NY BYGGTIPP	2 500,0	694,5	1 805,5
2113	NYA CYKELVÄGAR	7 000,0	0,0	7 000,0
2141	FÖRNYELSE BELYSNING	500,0	545,6	-45,6
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	630,0	668,2	-38,2
2247	GATUOMBYGGNAD	200,0	0,0	200,0
2424	VERKENS INV PAKET	5 000,0	3 010,6	1 989,4
2425	EXPLOATERING IND LEDNNÄT	1 250,0	718,5	531,5
2426	VA INV PKT	18 500,0	10 661,9	7 838,1
2501	DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 500,0	518,5	981,5
2502	OMB TROLLBACKEN (PARKSK)	6 200,0	3 150,9	3 049,1
2504	SANERING VA	1 000,0	1 128,4	-128,4
2505	TN OFÖRUTSEDDA INVEST	1 000,0	0,0	1 000,0
2509	DIV STÖRRE OMBYGGNATIONER	4 000,0	917,3	3 082,7
2511	BREDBAND FOLKETS HUS	115,0	151,4	-36,4
2512	NIBBLE FJÄRRV, ET 3	5 500,0	0,0	5 500,0
2514	FÖRSKÖNING ALLM PLATSER	300,0	0,0	300,0
2515	NYTT ÄLDREBOENDE	0,0	1 881,3	-1 881,3
2517	RESERVKRAFT	2 000,0	0,0	2 000,0
2518	PISTMASKIN	1 200,0	0,0	1 200,0
2519	FÖRSKOLELOKALER	500,0	856,4	-356,4
2574	KOMMUNHUSET RESERVKRAFT	0,0	0,0	0,0
2588	TAKBYTE NIBBLESKOLAN	1 850,0	1 305,0	545,0
2589	FULLSTOR IDROTTSBALL KBK	16 000,0	0,0	16 000,0
2591	INVESTERING MARK	0,0	185,0	-185,0
2992	UTB STADSNÄT	4 970,0	3 367,1	1 602,9
<b>INKOMSTER</b>				
<b>5</b>	<b>INVESTERINGAR</b>	<b>0,0</b>	<b>-2 823,3</b>	<b>2 823,3</b>
<i>PROJEKT</i>				
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	0,0	-187,1	187,1
2426	VA INV PKT	0,0	22,9	-22,9
2568	TOMTRÄTTSMARK	0,0	-210,0	210,0
2591	INVESTERING MARK	0,0	-29,6	29,6
2992	UTB STADSNÄT	0,0	-2 419,5	2 419,5
<b>NETTOINVESTERINGAR</b>		<b>83 165,0</b>	<b>26 956,0</b>	<b>56 209,0</b>



<b>INVESTERINGAR FLERÅRSÖVERSIKT</b>		<b>ÅRETS</b>	<b>REDOVISAT</b>	<b>ACK. REDOVISAT</b>
		<b>BUDGET</b>		
		<b>2014</b>	<b>2014</b>	<b>2011-2014</b>
<b>NETTO INVESTERINGAR</b>				
1208	AKTIER SISAB	0,0	18,5	18,5
2072	EXPLOATERING IND. GATAN	1 250,0	0,0	594,8
2075	EXPLOATERING GATAN	200,0	0,0	674,0
2102	NY BYGGTIPP	2 500,0	694,5	694,5
2113	NYA CYKELVÄGAR	7 000,0	0,0	0,0
2141	FÖRNYELSE BELYSNING	500,0	545,6	2 103,2
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	630,0	481,1	1 077,1
2247	GATUOMBYGGNAD	200,0	0,0	1 510,7
2424	VERKENS INV PAKET	5 000,0	3 010,6	4 761,9
2425	EXPLOATERING IND LEDNNÄT	1 250,0	718,5	1 865,6
		18		
2426	VA INV PKT	500,0	10 684,8	38 250,5
2501	DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 500,0	518,5	2 658,9
2502	OMB TROLLBACKEN (PARKSK)	6 200,0	3 150,9	5 263,8
2504	SANERING VA	1 000,0	1 128,4	1 903,6
2505	TN OFÖRUTSEDDA INVEST	1 000,0	0,0	0,0
2509	DIV STÖRRE OMBYGGNATIONER	4 000,0	917,3	1 561,8
2511	BREDBAND FOLKETS HUS	115,0	151,4	203,0
2512	NIBBLE FJÄRRV, ET 3	5 500,0	0,0	5 974,5
2514	FÖRSKÖNING ALLM PLATSER	300,0	0,0	318,6
2515	NYTT ÄLDREBOENDE	0,0	1 881,3	1 881,3
2517	RESERVKRAFT	2 000,0	0,0	0,0
2518	PISTMASKIN	1 200,0	0,0	0,0
2519	FÖRSKOLELOKALER	500,0	856,4	34 586,0
2568	TOMTRÄTTSMARK	0,0	-210,0	-407,0
2588	TAKBYTE NIBBLESKOLAN	1 850,0	1 305,0	1 305,0
		16		
2589	FULLSTOR IDROTTSHALL KBK	000,0	0,0	0,0
2591	INVESTERING MARK	0,0	155,4	9 283,9
2992	UTB STADSNÄT	4 970,0	947,7	8 510,2
	<b>Summa utgifter</b>	<b>83165,0</b>	<b>26 955,9</b>	<b>124 594,4</b>
<b>5</b>	<b>INVESTERINGS INKOMSTER</b>			
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	0,0	-187,1	-187,1
2426	VA INV PKT	0,0	22,9	22,9
2568	TOMTRÄTTSMARK	0,0	-210,0	-407,0
2591	INVESTERING MARK	0,0	-29,6	-971,2
2992	UTB STADSNÄT	0,0	-2 419,5	-4 814,5
2426	<b>Summa inkomster</b>	<b>0,0</b>	<b>-2 823,3</b>	<b>-6 356,9</b>
	<b>BRUTTO INVESTERINGAR</b>	<b>83165,0</b>	<b>29 779,2</b>	<b>130 951,3</b>

<b>RESULTATRÄKNING</b>	<b>NOT</b>	<b>BUDGET</b>	<b>REDOVISAT</b>	<b>BU-RES</b>	<b>REDOVISAT</b>	<b>REDOVISAT</b>
		<b>2014</b>	<b>2014</b>	<b>2014</b>	<b>2013</b>	<b>2012</b>
VERKSAMHETERNAS INTÄKTER	R1	179 843	215 600	38 038	-321 614	-316 918
VERKSAMHETERNAS KOSTNADER	R2	964 136	986 680	-22 543	1 073 987	1 040 089
AVSKRIVNINGAR		30 000	30 210	-210	33 332	30 851
<b>VERKSAMHETERNAS NETTOKOSTNADER</b>		<b>814 293</b>	<b>799 009</b>	<b>15 285</b>	<b>772 054</b>	<b>733 315</b>
JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER	R3	0	2 281	2 281	13 651	20 707
SKATTEINTÄKTER	R4	590 005	597 573	7 568	580 834	557 724
GENERELLA STATS BIDRAG (INKL UTJÄMN	R5	224 887	224 888	1	214 366	202 724
FINANSIELLA INTÄKTER	R6	8 000	11 957	3 957	10 070	11 775
FINANSIELLA KOSTNADER		5 500	3 000	2 500	4 124	3 890
<b>ÅRETS RESULTAT</b>		<b>3 099</b>	<b>32 409</b>	<b>29 310</b>	<b>29 092</b>	<b>35 017</b>
<b>*****BALANSRESULTAT*****</b>	<b>R7</b>	<b>3099</b>	<b>30 128</b>	<b>27 029</b>	<b>28 249</b>	<b>33 947</b>

## NOTER RESULTATRÄKNINGEN (R)

NOTER RESULTATRÄKNINGEN (R)	2014	2014	2013	2012
Tusental kronor	BUDGET	UTFALL	UTFALL	UTFALL
<b>Not R1</b>				
VERKSAMHETERNAS INTÄKTER	281 527	319 565	321614	316 910
Interna poster (enligt spec)	-101 684	-101 684	-98609	-109 484
<b>JUST VERSAMHETERNAS INT</b>	<b>179 843</b>	<b>217 881</b>	<b>223 005</b>	<b>207 426</b>
<b>Not R2</b>				
VERKSAMHETERNAS KOSTNADER	1 065 820	1 088 364	1073987	1 040 081
Interna poster (enligt spec)	-101 684	-101 684	-98609	-109 484
<b>JUST VERKSAMHETERNAS KOSTN</b>	<b>964 136</b>	<b>986 680</b>	<b>975 378</b>	<b>930 597</b>
<b>AVSKRIVNINGAR</b>	30 000	30 210	33332	30 851
<b>VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD</b>	<b>814 293</b>	<b>799 009</b>	<b>785 705</b>	<b>754 022</b>
<b>JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER</b>	0	5 845	13651	<b>20 707</b>
<b>VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD</b>	<b>814 293</b>	<b>799 009</b>	<b>772 054</b>	<b>733 315</b>
<b>Verksamhetens intäkter R1</b>		<b>217 881</b>	<b>223 005</b>	<b>207 426</b>
Statsbidrag		41 921	42 387	41 993
Övriga bidrag		34 786	33 762	12 093
Barnomsorgsavgifter		9 346	8 834	8 961
Äldreomsorgsavgifter		8 861	8 568	7 964
Vatten o renhållningsavgifter		41 543	41 407	40 792
Hyror		31 478	30 141	36 625
Försäljning		12 026	12 113	11 074
Övriga intäkter (inkl sålda gy-platser från 2012)		37 920	45 793	47 924
<b>Verksamhetens kostnader R2</b>		<b>986 680</b>	<b>975 378</b>	<b>930 597</b>
Personal		407 704	396 293	378 544
Personalförsäkringsavgifter		123 755	121 918	114 700
Pensionskostnader		39 872	42 188	39 792
Löneskatt		10 767	8 628	9 963
Bidrag, transfereringar		41 306	42 188	45 858
Entreprenader o köp av verksamhet		212 895	214 174	186 913
Hyror, mm		34 099	33 138	30 972
Energikostnader		30 034	29 129	29 673
Förbrukning mm		53 082	51 224	48 377
Övriga verksamhetskostnader		33 166	36 498	45 805
<b>Jämförelsestörande poster R3</b>		<b>5 845</b>	<b>13 651</b>	<b>20 707</b>
Tomträttsförsäljningar (reavinst)		2 281	843	1 070
Ny bedömning avsättningar/ riskkostnader	(bland int)	3 564	2 700	
Sänkt pålägg intjänad semester				
Indexering Citybanan				
Statsbidrag till de mest sjuka				5 746
Återbet AFA / FORA			13 651	13 891

<b>NOTER RESULTATRÄKNINGEN (R)</b>	<b>2014</b>	<b>2014</b>	<b>2013</b>	<b>2012</b>
<b>Tusental kronor</b>	<b>BUDGET</b>	<b>UTFALL</b>	<b>UTFALL</b>	<b>UTFALL</b>
<b>Skatteintäkter R4</b>	<b>590 005</b>	<b>597 535</b>	<b>580 834</b>	<b>557 724</b>
Prel skatteintäkter	599100	599 100	584 215	550 761
Avräkning skatter	-9095	-1 565	-3 381	6 963
<b>Generella statsbidrag R5</b>	<b>224 887</b>	<b>224 888</b>	<b>214 366</b>	<b>202 724</b>
Inkomstutjämn Bidrag	152 720	152 720	149958	142 546
Strukturbidrag	2 851	2 851	7215	7144
Införandebidrag	7 915	7916		
Regleringsbidrag	3594	3 594	6996	7478
Bidrag För Lss-Utjämn	38 972	38 932	33976	30501
Kom Fastighetsavgift	25 620	25 661	25002	24144
Konjunkturstöd				
Kostnadsutjämningsavgift	-6 785	-6 786	-8781	-9089
<b>Finansiella intäkter R6</b>	<b>8000</b>	<b>11957</b>	<b>10 070</b>	<b>11 775</b>
Intäkter pensionsförvaltningen		3 457	1 570	2 155
Aktieutdeln + borgensavg Hallstahem	2500	2 500	2 500	2 500
Förlagslåneränta M-energi Elnät AB	5500	6 000	6 000	6 000
Övriga ränteintäkter				1 120
<b>Balanskravresultat R7</b>				
Årets resultat		32 409		
Reavinster fastighets (tomträter)		-2 281		
<b>Balanskravsresultat</b>		<b>30 128</b>		
<b>Uppdelning årets resultat</b>				
Året resultat (skattekol)		-30 833		
Året resultat ((affärsvht)		-1 577		
Inom fritt eget kapital sker dessutom omflyttningar, ianspråktaga "Öronmärkningar"				
dessa regleringar uppkomna kostnader ingår i ÅR				

### Avstämning Årets resultat mot förändring eget kapital

<b>EGET KAPITAL</b>			
EG KAPITAL ING VÄRDE	-637 612	-608 096	-573 079
Året resultat (skattekol)	-30 833	-31 278	-33 847
Året resultat ((affärsvht)	-1 577	2 186	-1 170
VA-VERKETS RESULTATFOND	-1 044	47	-2 273
RENH-VERKETS RESULTATFOND	-878	-392	-258
BAD-CAMPING RESULTATFOND	-342	-446	-432
INTERN FÖRSÄKRINGSFOND	-1 718	-1 558	-1 924
REGRESSKRAV VA-KOLLEKTIVET	5 588	5 334	5 759
ÖRONMÄRKT EGET KAPITAL	-4 000	-6 197	
<b>SUMMA</b>	<b>-670 022</b>	<b>-637 188</b>	<b>-608 096</b>
<b>Bokning BR regresskrav VA</b>		<b>-424</b>	
		<b>-637 612</b>	

Årets resultat enligt resultaträkningen lika med förändringen av eget kapital mellan åren

## KASSAFLÖDESRAPPORT

<b>KASSAFLÖDESRAPPORT</b>			
<b>Tusental kronor</b>			
	<b>2014</b>	<b>2013</b>	<b>2012</b>
<b>DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN</b>			
Årets resultat	32 409	29 092	35 017
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, mm (avskrivningar)	30 210	33 755	30 851
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital</b>	<b>62 619</b>	<b>62 847</b>	<b>65 868</b>
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av fordringar	-29 779	8 714	-7 513
Förändring korta skulder	3 737	2 483	10 188
Förändring avsättningar	-3 283	1 174	-10 928
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>	<b>36 338</b>	<b>75 218</b>	<b>57 615</b>
<b>INVESTERINGSVERKSAMHETEN</b>			
Förvärv av anläggningstillgångar	-29 779	-46 122	-55 111
Försäljning av anläggningstillgångar	2 823	1 095	1 179
Exploateringsverksamheten avgår	0	0	
<b>Kassaflöde från investeringsverksamhet</b>	<b>-26 956</b>	<b>-45 027</b>	<b>-53 932</b>
<b>FINANSIERINGSVERKSAMHET</b>			
Nyupptagna lån	0	0	43 755
Amortering	-5 853	-6 266	-6 266
Lösen lån (under år 2011 kortf skuld)			
Medfinansiering infrastruktursatsningar	-6 003	-3 402	-2 107
Skuld infrastruktursatsningar (kvar att resultatföra)			
Långfristiga fordringar	-5 600	4 215	-6 746
<b>Kassaflöde från finansieringsverksamhet</b>	<b>-17 456</b>	<b>-5 453</b>	<b>28 636</b>
<b>Årets kassaflöde</b>	<b>-8 074</b>	<b>24 738</b>	<b>32 319</b>
<b>Likvida medel vid årets början</b>	<b>111 736</b>	<b>87 008</b>	<b>54 689</b>
<b>Likvida medel vid årets slut</b>	<b>103 663</b>	<b>111 746</b>	<b>87 008</b>
<b>Kassaflödesanalys</b>			
Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalysen.			
<u>Likvida medel</u>			
<b>Kassa och bank</b>	<b>103 663</b>	<b>111 736</b>	<b>87 008</b>

## BALANSRÄKNING

BALANSRÄKNING		REDOVISAT	REDOVISAT	REDOVISAT
		2014	2013	2012
<b>TILLGÅNGAR</b>				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Mark byggnader och tekniska anlägg	B1	375 625	378 025	366 628
Maskiner och inventarier	B2	1 532	2 404	2 106
<b>SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLG</b>		<b>377 156</b>	<b>380 429</b>	<b>368 734</b>
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
MEDFINANSIERING	B4		4 212	8 427
<b>SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>		<b>514 652</b>	<b>522 118</b>	<b>514 638</b>
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Förråd	B5	1 180	1 324	1 505
Fodringar	B6	83 469	56 589	77 310
Pensionsplaceringar	B7	274 000	264 188	252 000
Kassa och bank	B8	103 663	111 736	87 008
<b>SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR</b>		<b>462 312</b>	<b>433 837</b>	<b>417 823</b>
		<b>976 963</b>	<b>955 955</b>	<b>932 461</b>
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>				
<b>EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR O SKULDER</b>				
	B9	637 612	608 519	573 079
EGET KAPITAL		32 409	29 092	35 017
Årets resultat		<b>670 022</b>	<b>637 611</b>	<b>608 096</b>
<b>Summa eget kapital</b>				
AVSÄTTNINGAR	B10	17 636	20 919	19 745
Avsättningar för pensioner o tvister		<b>17 636</b>	<b>20 919</b>	<b>19 745</b>
<b>SUMMA AVSÄTTNINGAR</b>				
SKULDER				
Långfristiga skulder	B11	102 578	108 431	114 707
Lång skuld Citybanan	B12	12 890	18 893	22 295
Kortfristiga skulder	B13	173 838	170 101	176 018
<b>SUMMA SKULDER</b>		<b>289 306</b>	<b>297 425</b>	<b>313 020</b>
<b>SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTN O SKULD</b>		<b>976 963</b>	<b>955 955</b>	<b>940 861</b>
<b>Borgen och ansvarsförbindelser</b>	B14		<b>972 990</b>	<b>948 170</b>
Soliditet exkl pensionsåtagande		<b>68,6%</b>	<b>66,7%</b>	<b>64,6%</b>
Soliditet inkl pensionsåtagande		<b>25,2%</b>	<b>20,4%</b>	<b>19,6%</b>

## NOTER BALANSRÄKNING

NOTER BALANSRÄKNING	2014	2013	2012
<b>B1 MARK BYGGNADER O TEKNISKA ANL</b>			
11100 MARKRESERV	30 530	30 585	30 758
11200 VERKSAMHETSFASTIGHETER	137 919	143 865	132 322
11300 FASTIGHET FÖR AFFÄRSVERKS	119 426	112 263	109 980
11400 PUBLIKA FASTIGHETER	59 201	61 020	65 116
11401 EXPLOATERINGSFAST (OMST)	-4 706	-4 358	-4 358
11500 FASTIGH ANNAN VERKSAMHET	33 255	34 650	32 810
<b>SUMMA</b>	<b>375 625</b>	<b>378 025</b>	<b>366 628</b>
<b>Anskaffningsvärde (brutto fr 1996)</b>	<b>745 229</b>	<b>718 291</b>	<b>642 463</b>
<b>Akkumulerande avskrivningar (från 1996)</b>	<b>369 604</b>	<b>340 266</b>	<b>275 835</b>
<b>Bokfört värde</b>	<b>375 625</b>	<b>378 025</b>	<b>366 628</b>
<b>B2 MASKINER O INVENTARIER</b>			
12100 MASKINER	850	1 285	530
12200 INVENTARIER	80	107	383
12400 BILAR O ANDRA TRANSPORTM	602	1 013	1 192
<b>SUMMA</b>	<b>1 532</b>	<b>2 404</b>	<b>2 105</b>
<b>Anskaffningsvärde (brutto fr 1996)</b>	<b>8 861</b>	<b>8 861</b>	<b>7 671</b>
<b>Akkumulerande avskrivningar (från 1996)</b>	<b>7 329</b>	<b>6 457</b>	<b>5 565</b>
<b>Bokfört värde</b>	<b>1 532</b>	<b>2 404</b>	<b>2 106</b>
<b>FINANSIELLA</b>			
<b>B3 ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>			
13200 AKTIER O ANDELAR	77 496	77 477	77 477
13500 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR	60 000	60 000	60 000
<b>SUMMA</b>	<b>137 496</b>	<b>137 477</b>	<b>137 477</b>
<b>B4</b>			
13910 URSPRUNGL BELOPP INFRASTR	21 072	21 072	21 072
13920 RESFÖRDA BIDRAG INFRASTRUK	-21 072	-16 860	-12 645
<b>Kvar att täcka 2013-2014</b>	<b>0</b>	<b>4 212</b>	<b>8 427</b>
<b>SPEC AKTIER O ANDELAR</b>			
Mälarenergi Elnät AB	37 240	37 240	37 240
Hallstahammars Fastighets AB (HFAB)	35 898	35 898	35 898
Strömsholms Utvecklings AB (STUTAB)	33	33	33
Kommuninvest	3 557	2 633	1 065
Västmanlands Avfalls AB (VAFAB)	3 235	3 235	3 235
Västmanlands Lokaltrafik AB (VLAB)			
Diverse småinnehav	203	184	184
<b>SUMMA</b>	<b>80 166</b>	<b>79 223</b>	<b>77 655</b>



	2014	2 013	2012
<b>B7</b>			
13300 OBLIGATIONER FÖRLAGSBEVIS	278 800	268 188	252 000
OSÄKER DEL OBLIGATIONER	-4 800	-4 000	
<b>SUMMA</b>	<b>274 000</b>	<b>264 188</b>	<b>252 000</b>
<b>Beräknat index 31/12-14 :106</b>			
<b>B5 FÖRRÅD</b>			
14110 BENSIN DIESELolja	59	46	16
14130 RENHÅLLNING	156	57	97
14150 BERGLAGER TRÅNGFORS	965	1 222	1 391
<b>SUMMA</b>	<b>1 180</b>	<b>1 324</b>	<b>1 505</b>
<b>B6 FORDRINGAR</b>			
18300 FONDER	32 900		
14700 EXPLOATERINGSVERKSAMHET	4 706	4 358	4 358
15240 DIV KUNDFORDRINGAR	7 934	6 594	12 489
15340 KUNDFORDRINGAR VA+RENH	8 336	9 062	9 338
15900 OSÄKRA KUNDFORDRINGAR	-1 800	-1 769	-1 863
1602X PREL LÖNESKULD	51	26	19
1609X AVRÄKNINGSKONTON	-93	-87	-132
16099 DEPONERING ELAVTAL	0	0	0
16100 HANDKASSOR	78	77	76
16200 VÄXELKASSOR	4	4	5
16300 MÄLARSKOG	706	644	1 352
16500 FORDRINGAR HOS STATEN	0	0	5 746
16610 KORTFR FORDR KONCERNFÖRET	1 793	611	0
16630 DIV FORDRINGAR	599	-16	997
16631 SKATTEFORDRAN	433	7 660	18 541
16636 AVGIFTER DEC BARNOMSORG	776	724	728
16637 AVGIFTER DEC ÄLDREOMSORG	1 348	1 319	1 263
16639 INTERIMSPOSTER MELLAN ÅREN	20 786	21 699	19 463
16870 REDOVISN LUDVIKAMOMS	4 850	5 683	4 930
<b>SUMMA</b>	<b>83 469</b>	<b>56 589</b>	<b>77 310</b>

	2014	2 013	2012
<b>B8 KASSA BANK PG</b>			
19200 POSTGIRO	77 821	70 491	47643
19410 SPARBANKEN	24 330	39 679	37 034
19430 SVENSKA HANDLESBANKEN	1 351	1 331	1789
19501 SPARBANKEN, SKANTZÖBADET	161	235	542
<b>SUMMA</b>	<b>103 663</b>	<b>111 736</b>	<b>87 008</b>
<b>B9 EGET KAPITAL</b>			
20100 EG KAPITAL ING VÄRDE	-637 612	-608 096	-573 079
Året resultat (skattekol)	-30 833	-31 278	-33 847
Året resultat ((affärsvht)	-1 577	2 186	-1 170
21001 VA-VERKETS RESULTATFOND	-1 044	47	-2 273
21002 RENH-VERKETS RESULTATFOND	-878	-392	-258
21003 BAD-CAMPING RESULTATFOND	-342	-446	-432
21004 INTERN FÖRSÄKRINGSFOND	-1 718	-1 558	-1 924
REGRESSKRAV VA-KOLLEKTIVET	5 588	5 334	5 759
ÖRONMÄRKT EGET KAPITAL	-4 000	-6 197	
<b>SUMMA</b>	<b>-670 022</b>	<b>-637 188</b>	<b>-608 096</b>
<b>Bokning BR regresskrav VA</b>		<b>-424</b>	
		<b>-637 612</b>	
<b>B10 AVSÄTTNINGAR PENSIONER</b>			
22100 AVSÄTTN PENSION LIKN FÖRP	<b>-16 036</b>	<b>-15 219</b>	<b>-11 345</b>
Spec pensionsskuld			
Arbetstagare	6 25	6 221	3 595
Visstidspensioner	3 401	3 051	3 089
Löneskatt	3 116	2 175	1 621
Såp-MBR	3 394	3 772	3 040
Individuell del, se korta skulder			
22800 Andra avsättningar	<b>-1 600</b>	<b>-5 700</b>	<b>-8 400</b>
Tvistliga poster, riskbedömt			
<b>B11</b>			
23400 <b>LÅNGFRISTIGA SKULDER</b>			
23408 Kort del, nästa års amortering	6 309	6 266	6 266
23409 SPP LÅN NR 14660	-917	-1 087	-1 223
23418 SPP LÅN NR 5060	-8 748	-8 850	-8 952
23419 STADSHYPOTEK 16-12036	-1 512	-1 527	-1 543
23420 SPINTAB 424-017-960930	-18 000	-18 000	-18 000
23421 KOMMUNINVEST 25639	-29 500	-31 000	-33 000
23422 NORDEA HYPOTEK 3978 84 89	-10 500	-12 500	-14 500
23423 KOMMUNINVEST 55779	-38 000	-40 000	-42 000
23424 SWED (FH) 424-017-0311753	-1 711	-1 733	-1 755
<b>SUMMA</b>	<b>-102 578</b>	<b>-108 431</b>	<b>-114 707</b>

	2014	2 013	2012
<b>B12</b>			
<b>23600 LÅNG SKULD CITYBANAN</b>	-25 542	-25 162	-24 782
<b>UTBET CITYBANAN</b>	12 652	6 269	2 487
<b>SUMMA LÅNGA SKULDER</b>	<b>-115 468</b>	<b>-127 324</b>	<b>-137 002</b>
<b>B13</b>			
<b>24200 KORTFRISTIGA SKULDER</b>			
24600 KORTFR DEL AV LÅNG SKULD	-6 309	-6 266	-6 266
24907 KORTFR SKULD KONCERNFÖRET		0	0
24908 DIV KORTFRISTIGA SKULDER	-3 058	-4 159	-3 971
24951 STATS BIDRAG FLYKTINGMOTTA	-6 111	-3 519	-4 185
24997 EGNA MEDEL	-11	-20	-18
25101 FAKTUROR ÖVER ÅRSSKIFTET	-13 495	-13 239	-16 951
25102 PG FAKTURABETALNING	-34 338	-14 482	-17 119
2510X BG FAKTURABETALNING		-26 369	-21 492
26800 PROC FAMILJEOMSORG PG/BG	-59	-99	-63
27100 MOMS, REDOVISNINGSKONTO	-930	-1 103	-959
28110 PERSONALENS KÄLLSKATT	-8 394	-8 321	-8 745
28115 AVR SKATTER O AVGIFTER	-5 419	-3 746	0
29100 F-SKATT	-13 283	-13 331	-12 807
29201 UPPLUPNA LÖNER	-9 796	-8 436	-8 353
29202 GR I SEMESTERLÖNESKULD	-25 122	-24 670	-25 427
29203 GR II SEMESTERLÖNESKULD	-969	-811	-740
29204 FERIELÖNESKULD	-5 570	-5 681	-6 046
29300 UPPEHÅLLSLÖNESKULD	-790	-794	-924
29400 UPPLUPNA SOC AVGIFTER	-9 867	-9 720	-10 334
29600 UPPLUPNA RÄNTEKOSTNAD	-342	-465	-451
29900 UPPL PENSIONS KOST IND DEL	-18 474	-18 120	-17 314
ÖVRIGA INTERIMSKULDER	-11 500	-6 751	-5 453
<b>SUMMA</b>	<b>-173 837</b>	<b>-170 101</b>	<b>-167 618</b>

**BORGEN OCH ANSVARFÖRBINDELSER**

	2014	2013	2012
A. "Kommunala bolag"			
Hallstahammars Fastighets AB	505,6	505,60	505,60
Kolbäcksådalens Gymnasieförb (ch-kredit)	0,00	0,00	0,00
B. Övriga	26,29	24,05	23,87
C. Förlustansvar för egna hem	0,31	0,38	0,47
<b>SUMMA</b>	<b>532,20</b>	<b>530,03</b>	<b>529,94</b>
PENSIONERFÖRMÅNER FÖRE 98	316,22	329,61	316,10
SÄRSKILD LÖNESKATT D:O	76,71	79,96	76,69
ÅTAGANDE GYMNASIEFÖRBUND	25,09	26,87	26,54
SÄRSKILD LÖNESKATT D:O	5,89	6,52	6,44
<b>SUMMA INOM LINJEN</b>	<b>423,91</b>	<b>442,96</b>	<b>425,77</b>
LEASINGAVTAL	9,22	9,81	8,61
Långa hyresavtal Äldreboenden+HallstaArena	65,12	67,20	69,50
<b>SUMMA</b>	<b>1030,45</b>	<b>1050,00</b>	<b>1033,82</b>

Till säkerhet för samtliga förpliktelser som Kommuninvest i Sverige AB ingått eller kommer att ingå har Hallstahammars kommun solidariskt i borgen såsom för egen skuld i enlighet med vad som anges i stadgarna för Kommuninvest ekonomisk förening.

Medlem som har infriat sitt åtagande enligt borgensförbindelsen äger enligt ett särskilt regressavtal rätt att utkräva betalning av övriga medlemmar. Fördelning av betalningsansvar görs i förhållande till nyttjandegrad av Kommuninvests tjänster, där medlemmar med större upplåning hos Kommuninvest har ett större ansvar än medlemmar med mindre eller ingen upplåning

**Not avseende redovisningsperiod kalenderåret 2014**

Hallstahammars kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2014-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Hallstahammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2014-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 299 065 476 978 kronor och totala tillgångar till 290 729 650 160 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 423 857 948 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 412 702 286 kronor.

## PENSIONS Förvaltning SAMT Pensionskostnader

En medveten strategi gäller sedan ett antal år beträffande pensionsåtagandet. Kommunfullmäktige har beslutat om en långsiktig strategi för att delvis matcha åtagandet. Totalt beräknas åtagandet uppgå till knappt 424 Mkr vid utgången av år 2014 (2013: 443 Mkr), inklusive åtagande för Kolbäcksådalens pensionsförbund. I summan ingår inte skulder upptagna i balansräkningen om sammantaget 16 Mkr. Pensionsportföljen uppgår vid utgången av 2014 till 274 Mkr. Till detta belopp tillkommer sedan förväntad ej realiserad vinst. En försiktig värdering på bokslutsdagen indikerar ett övervärde om drygt 5 procent. Pensionsåtagandet är "säkrat" till cirka 62 procent. Tas hänsyn till "dolt övervärde" stiger säkringsgraden till nästan 66 procent. En analys av såväl skuldens utveckling och lämplig nivå på "tillgångsportföljen" pågår för närvarande. Stora investeringsbehov ligger framför oss och för att undvika en allt för hög låneskuld kan förhoppningsvis delar av "pensionsportföljen" avyttras och istället användas för egenfinansiering. Detta kommer att belysas i den översyn som för närvarande pågår.

UPPLYSNING OM PENSIONS FÖRPLIKTELSER OCH PENSIONSMEDEL				
Miljoner kronor	2014	2013	2012	2011
Individuell del, som redovisas som kortfristig skuld	18,47	17,68	17,05	15,33
Löneskatt dito	4,48	4,29	4,14	3,60
Avsättning för ålders- garanti/visstidspensioner	3,40	3,05	2,36	0,54
Löneskatt dito	0,77	0,74	0,57	0,13
Årets pensionsutbetalningar till anställda som gått i pe	15,19	16,96	16,73	15,54
Löneskatt dito	3,68	4,11	4,06	4,03
Premie avgiftsbefrielseförsäkring	0,00	0,00	0,00	0,00
Löneskatt dito	0,00	0,00	0,00	0,00
Försäkring över "taket"-löpande premier	2,25	2,41	2,40	2,75
Löneskatt försäkringarna	0,53	0,54	0,54	0,65
Finansiell kostnad	0,08	0,14	0,22	0,39
<b>Summa pensionskostnader i resultaträkningen</b>	<b>48,85</b>	<b>49,92</b>	<b>48,07</b>	<b>42,95</b>
<b>Skulder/Åtaganden i balansräkningen samt inom linjen</b>				
Avsättning för ålders- garanti/visstidspensioner	12,92	12,25	8,30	8,15
Löneskatt dito	3,05	2,97	2,01	1,92
Åtagande före år 1998, kommunen	316,22	329,61	316,10	316,40
Löneskatt dito	76,71	79,96	76,69	76,76
Åttagande före år 1998, pensionsförbund (vår andel)	25,09	26,99	26,36	26,43
Löneskatt dito	5,89	6,55	6,39	6,41
<b>Summa skulder/Åtaganden i balansräkningen samt inom linjen</b>	<b>439,88</b>	<b>458,33</b>	<b>435,85</b>	<b>436,07</b>
<b>Öronmärka tillgångar värdepapper</b>	<b>274,00</b>	<b>264,00</b>	<b>252,00</b>	<b>240,79</b>
<b>Andel av åtagandet som säkrats mot tillgångar</b>	<b>62,3%</b>	<b>57,6%</b>	<b>57,8%</b>	<b>55,2%</b>

## SAMMANSTÄLLD RESULTATRÄKNING

RESULTATRÄKNING	Hela koncernen		Kommunen		Hallstahem		Pensions/ GY-förbund	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
VERKSAMHETERNAS INTÄKTER	342 377	346 798	215 600	223 005	155 895	152 763	3 190	3 664
VERKSAMHETERNAS KOSTNADER	1 067 733	1 056 177	986 680	975 378	110 311	109 867	2 960	3 503
AVSKRIVNINGAR	55 318	56 670	30 210	33 332	25 108	23 338		
JÄMFÖRELSESTÖRANDE POST	2 474	13 651	2 281	13 651	193			
<b>VERKSAMHETERNAS NETTOKOSTNAD</b>	<b>778 200</b>	<b>752 398</b>	<b>799 009</b>	<b>772 054</b>	<b>-20 669</b>	<b>-19 558</b>	<b>-230</b>	<b>-161</b>
SKATTEINTÄKTER	597 573	580 834	597 573	580 834				
GENERELLA STATS BIDRAG (INKL UTJÄMNING)	224 888	214 366	224 888	214 366				
FINANSIELLA INTÄKTER	12 275	10 570	11 957	10 070	317	498	2	4
FINANSIELLA KOSTNADER	20 279	21 242	3 000	4 124	17 271	17 100	13	29
<b>RESULTAT FÖRE EXTRA ORD POSTER</b>	<b>36 258</b>	<b>32 131</b>	<b>32 409</b>	<b>29 092</b>	<b>3 715</b>	<b>2 956</b>	<b>219</b>	<b>136</b>
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	<b>36 258</b>	<b>32 131</b>	<b>32 409</b>	<b>29 092</b>	<b>3 715</b>	<b>2 956</b>	<b>219</b>	<b>136</b>
<b>***JUSTERAT RESULTAT***</b>	<b>33 784</b>	<b>17 680</b>	<b>30 128</b>	<b>14 641</b>	<b>3 522</b>	<b>2 956</b>	<b>219</b>	<b>136</b>

## SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING

SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING	Hela koncernen		Kommunen		Hallstahem		Pensionsförbund	
	2014	2012	2014	2013	2014	2013	2014	2013
<b>TILLGÅNGAR</b>								
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR								
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR								
MARK BYGGNADER O TEKNISKA ANL	928 356	941 231	375 625	378 025	552 731	580 098	0	0
MASKINER O INVENTARIER	3 711	4 242	1 531	2 404	2 180	1 870		
<b>SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>	<b>932 067</b>	<b>945 473</b>	<b>377 156</b>	<b>380 429</b>	<b>554 911</b>	<b>581 968</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	101 735	101 217	137 496	137 477	137	137		
MEDFINANSIERING	0	8 427		4 212				
<b>SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>	<b>1 033 802</b>	<b>1 055 117</b>	<b>514 652</b>	<b>522 118</b>	<b>555 048</b>	<b>582 105</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR								
FÖRRÅD	1 180	1 505	1 180	1 324				
FORDRINGAR	78 582	75 266	83 468	56 589	4 976	5 304	17	50
KORTFRISTIGA PLACERINGAR	274 000	252 000	274 000	264 188				
KASSA O BANK	162 562	129 543	103 663	111 736	56 723	40 962	2 176	542
<b>SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR</b>	<b>516 324</b>	<b>458 314</b>	<b>462 311</b>	<b>433 837</b>	<b>61 699</b>	<b>46 266</b>	<b>2 193</b>	<b>592</b>
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>	<b>1 550 126</b>	<b>1 513 431</b>	<b>976 963</b>	<b>955 955</b>	<b>616 747</b>	<b>628 371</b>	<b>2 193</b>	<b>592</b>
<b>SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING</b>								
<b>EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR O SKULDER</b>								
<b>EGET KAPITAL</b>	<b>693 067</b>	<b>654 665</b>	<b>670 022</b>	<b>637 611</b>	<b>59 406</b>	<b>56 421</b>	<b>-463</b>	<b>-681</b>
*DÄRAV ÅRETS RESULTAT	36 258	40 436	32 409	29 092	3 715	362	219	136
AVSÄTTNINGAR								
AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER O LIKNANDE	16 897	11 959	16 036	15 219			861	994
ANDRA AVSÄTTNINGAR	17 300	8 400	1 600	5 700	15 700	15 992		
<b>SUMMA AVSÄTTNINGAR</b>	<b>34 197</b>	<b>20 359</b>	<b>17 636</b>	<b>20 919</b>	<b>15 700</b>	<b>15 992</b>	<b>861</b>	<b>994</b>
SKULDER								
LÅNGFRISTIGA SKULDER	621 068	642 565	115 468	127 324	505 600	505 600		
KORTFRISTIGA SKULDER	201 794	195 842	173 837	170 101	36 041	37 062	1 795	279
<b>SUMMA SKULDER</b>	<b>822 862</b>	<b>838 407</b>	<b>289 305</b>	<b>297 425</b>	<b>541 641</b>	<b>542 662</b>	<b>1 795</b>	<b>279</b>
<b>SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR O SKULDER</b>	<b>1 550 126</b>	<b>1 513 431</b>	<b>976 963</b>	<b>955 955</b>	<b>616 747</b>	<b>615 075</b>	<b>2 193</b>	<b>592</b>
<b>Soliditet</b>	<b>44,7%</b>	<b>43,3%</b>	<b>68,6%</b>	<b>66,7%</b>	<b>9,6%</b>	<b>9,2%</b>	<b>-21,1%</b>	<b>-115,0%</b>
Borgen o ansvarsförbindelser	998 832	964 562	1 030 450	1 050 000	254	247	*	*



## REDOVISNINGSPRINCIPER MM

Kommunallagens ekonomikapitel samt den kommunala redovisningslagen reglerar kommunernas redovisning. Utöver lagstiftningen utger Rådet för kommunal redovisning rekommendationer kring hur god redovisning säkerställs. I huvudsak följs dessa rekommendationer. **Smärre mindre avvikelser föreligger.**

Nämndernas redogörelse till kommunfullmäktige över verksamhetsåret biläggs årsredovisningen men "lever" sitt eget liv.

### Resultaträkning

Resultaträkningen är en sammanfattning av årets redovisade kostnader och intäkter. Överstiger intäkterna periodens kostnader innebär det att det egna kapitalet ökar. Resultaträkningen delas upp i tre olika resultat. Det första resultat som används är "resultat 1" eller verksamhetens nettokostnader. Det består av intäkter genererade i verksamheten som dragits av mot verksamhetens kostnader och planliga avskrivningar. Nettokostnaden beskriver det som återstår att skattefinansiera. Underskottet på nettokostnadsnivån reduceras sedan med skatteintäkter och de generella statsbidragen. Finansiella intäkter ökar resultatet och finansiella kostnader minskar resultatet. Det resultat som då erhålls kallas "resultat före extraordinära poster" eller "resultat 2". Det resultat som genereras här skall finansiera årets investeringar och ett eventuellt framtida sparande.

Efter "resultat 2" kommer extraordinära intäkter och kostnader. Det är poster som inte har något direkt samband med den ordinarie verksamheten som bedrivs i kommunen. Dessa poster blir mer och mer ovanliga i kommuner. Det resultat som nu har framkommit är "resultat 3" och visar årets resultat för kommunen.

### Balansräkning

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället och utgör därmed en förbindelselänk mellan åren. Den visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats – externt med främmande kapital (skulder) och internt med eget kapital.

Tillgångarna delas upp i omsättningstillgångar (t ex kassa och bank, placeringar, fordringar, lager) och anläggningstillgångar, tillgångar som skall innehas och utnyttjas under flera år (t ex fastigheter och inventarier). På motsvarande sätt delas skulderna upp i kortfristiga och långfristiga skulder samt avsättningar. Kortfristiga skulder förfaller till betalning inom ett år. De övriga skulderna sträcker sig över flera år. Avsättningar innefattar kommunens pensionsskuld inkl. garantipensioner. En avsättning är definitionsmässigt en skuld som man inte vet hur stor den är eller när den skall betalas.

### Finansieringsanalys / kassaflödesrapport

Rapporten ger upplysning om hur medel har tillförts och hur dessa har använts. Till skillnad från resultaträkningen som redovisar kostnader och intäkter utgår finansieringsanalysen från gjorda inbetalningar (inkomster) eller utbetalningar (utgifter).

### Några finansiella nyckeltal

**Balanslikviditet** – omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder. Ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen om lager och förråd inkluderas.

**Kassalikviditet** – är ett mått på hur god kommunens betalningsberedskap är. 100 % anses som ett minimivärde. Då täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel och kortfristiga fordringar.

**Nettolåneskuld** – saldoto mellan likvida medel och långfristiga skulder.

**Nettokostnadsandel** – hur stor andel av skatteintäkterna som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader.

**Rörelsekapital** – skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, dvs den del av eget kapital som används för att finansiera löpande verksamhet och investeringsbidrag.

**Självfinansieringsgraden** – beskriver hur stor del av kommunens intäkter som blir kvar att finansiera årets nettoinvesteringar med.

**Skuldsättningsgraden** – hur mycket av kommunens tillgångar som är lånefinansierade.

**Soliditet** – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större ekonomiskt handlingsutrymme.

### Tillämpade redovisningsprinciper Kommunen

Kommunen följer den kommunala redovisningslagen på alla punkter utom en. Kommunen har också svårt att leva upp till 2 kap 8§ som föreskriver en dokumentation av redovisningssystemet.

Dokumentation finns men oklart om den uppfyller kraven i rekommendationen. När det gäller de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning eller deras företrädare, följer kommunen dessa. I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation har kommunalskatten periodiserats. I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 5 från 1999 har den särskilda löneskatten på pensionskostnaden periodiserats. Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den bygger på Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld –RIPS 07. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden ”pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna och avsättningar”. Denna rad ligger under ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Pensionsåtagandet är redovisat enligt blandmodellen. Semesterlöneskuld, okompenserad övertid och därpå upplupen arbetsgivaravgift redovisas som särskild post under korta skulder.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planliga avskrivningar. Avskrivningar påbörjas det år som investeringen tas i bruk.

De planliga avskrivningstiderna följer i huvudsak tidigare principer. Exploateringstillgångar är från och med 2009 bokförda som omsättningstillgång. Beloppet ingår i investeringsredovisningen men är sedan manuellt flyttat inom balansräkningen. Från och med år 2014 tillämpas komponentavskrivningar på alla nya objekt. Utredning har skett för ”äldre objekt” och i de fall skillnader uppstår har dessa beaktats. Särskild dokumentation finns för detta.

Kommunen har fr o m 2013 inrätta resultatutjämningsfonder enligt den lagstiftning som gäller från och med 1 januari 2013. Vid utgången av år 2014 finns belopp om 4 Mkr för social investeringsfond kvar. Övriga poster avslutade. Delar av årets resultat har öronmärkt för framtida användning. Syftet framförallt att över tiden kunna hantera negativa årsresultat. I samband med att årsredovisningen för år 2014 hanteras av kommunfullmäktige kan ny ”öronmärkning” enligt ovanstående syfte tillkomma.

### Koncernen

Hallstahammars koncern är inte en äkta koncern i aktiebolagslagens bemärkelse. Detta beror på att skatte- och värderingsproblematiken inte gäller för kommunkoncernen. Syftet med redovisningen är också en annan än för en koncern i näringslivet. För att skapa jämförbarhet inom koncernen betecknas Hallstahammars kommun såsom moderbolag och dess ägda eller delvis ägda bolag såsom dotterbolag.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och utformas enligt god redovisningssed. Det innebär att kommunen upprättar sin koncernredovisning på preliminära uppgifter från bolagen.

I koncernbokslutet ingår moderbolaget Hallstahammars kommun och de bolag eller kommunalförbund i vilka moderbolaget direkt eller indirekt innehar en ledande och bestämmande roll. Kommunen har också små ägarandelar i vissa regionala bolag. Dessa ingår inte i koncernredovisningen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats. Därefter har intjänat kapital räknats in i koncernens eget kapital. Den proportionella konsolideringen betyder att om de kommunala bolagen ej är helägda tas endast ägda andelar av räkenskapsposterna in i

## Årsredovisning 2014

koncernredovisningen. Bokslutet baseras på Hallstahammars kommuns värderings- och avskrivningsprinciper. Om principerna väsentligt avviker från varandra i kommun och kommunala bolag justeras bolagens räkenskaper före sammanställningen. Inom koncernen förekommer omfattande transaktioner mellan bolagen. Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan bolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Obeskattade reserver har helt och hållet räknats som eget kapital.

I Koncernredovisningen har elimineringar skett för interna poster.

## FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBUDGET 2015 FÖR INVESTERINGAR SAMT FÖRSLAG TILL BESLUT

	BUDGET	UTFALL	KVAR	TILLÄGGS-
<i>Gemensamt</i>	2014	2014	AV BUDGET	BUDGET 15
Statsnätsutbyggnad	4 970	3 367	1 603	1 603
<i>Permanent serveringsbyggnad i Kolbäcks Folkets Park inkl hygienutrymmen</i>				4 000
TN OFÖRUTSEDDA INVEST	1 000	0	1 000	
<i>Anläggning</i>				
NY BYGGTIPP	2 500	695	1 806	1 800
FÖRNYELSE BELYSNING	500	546	-46	
TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	630	481	149	150
GATUOMBYGGNAD	200	0	200	
NYA CYKELVÄGAR	7 000	0	7 000	7 000
EXPLOATERING GATOR & VÄGAR	200	0	200	150
EXPLOATERING INDUSTRIOMR GATAN	1 250	0	1 250	900
<i>Park och Fastighet</i>				
DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 500	519	982	500
OMB TROLLBACKEN (PARKSKOLAN)	6 200	3 151	3 049	3 050
NYTT ÄLDREBOENDE	0	1 881	-1 881	
SANERING VA	1 000	1 128	-128	
RESERVKRAFT	2 000	0	2 000	2 000
DIV STÖRRE REPARATIONER	4 000	917	3 083	
BREDBAND FOLKETS HUS	115	151	-36	
NIBBLE FJÄRRV, ETAPP 4	5 500	0	5 500	5 500
FULLSTOR IDROTTSHALL KBK	16 000	0	16 000	16 000
FÖRSKÖNING ALLMÄNNA PLATSER	300	0	300	300
INVESTERING MARK	0	155	-155	
PISTMASKIN	1 200	0	1 200	1 200
FÖRSKOLELOKALER	500	856	-356	
TAKBYTE NIBBLESKOLAN	1 850	1 305	545	
<i>VA-verksamheten</i>				
VA INVESTERINGSPAKET	18 500	10 685	7 815	7 800
VERKENS INVESTERINGSPAKET	5 000	3 011	1 989	2 000
EXPLOATERING LEDNINGSNÄT	1 250	719	532	500
<b>SUMMA</b>	<b>83 165</b>	<b>29 567</b>	<b>53 601</b>	<b>54 453</b>

**Förslag till finansiering av tilläggsbudgeten, att beslutad ej verkställd upplåning till och med 2014 tilläggsbudgeteras om sammantaget 30 000 tkr exkl Tunbohallen. Driftmedel om 2 000 tkr saknas för hallen, när driftmedel finns får särskilt beslut fattas om lånefinansiering av hallen**

## **FÖRSLAG TILL BESLUT**

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att fastställa årsredovisningen för år 2014,

att inrätta en balansfond och avsätta 10 000 tkr av årets resultat till balansfonden,

att balansfondens ändamål är att över tiden täcka upp för underskott,

att ”öronmärka” 213 tkr av årets resultat för delfinansiering av IOGT/Saga Bios ansökan om samlingslokallån ,

att tilläggsbudgetera investeringsobjekt om sammanlagt 54 453 tkr inklusive ny permanent serveringsbyggnad i Folkets Park Kolbäck ( maximalt 4 Mkr), samt

att investeringsobjekten får finansieras med upplåning om högst 30 000 tkr.

Kommunstyrelsen 2015-03-xx

Catarina Pettersson

./: Nämndernas årsredovisningar mm bifogas